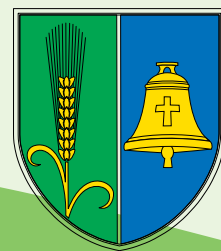

Naš kraj

INFORMATIVNO GLASILO OBČINE DOBREPOLJE

letnik XX. št. 4

april 2014

Dan pred materinskim dnevom so na podružnični šoli in v vrtcu Ringaraja v Kompoljah pripravili prireditev za mamice in očke. Otroci so se predstavili s petjem, z igranjem in s plesom. Veliko časa jim je vzelo tudi izdelovanje daril za mamice in slikanje maminega portreta (slika zgoraj).

Tudi letos so članice Društva podeželskih žena Dobropolje Struge 6. aprila 2014 organizirale svoj tradicionalni sejem na tiho nedeljo na Zdenski rebri. Tako kot vsako leto so poskrbele za ponudbo kruha, potic, drobnega peciva in žolce. Letos so uvedle novost in imele v ponudbi tudi domača semena (slika levo).

Prispevke za naslednjo številko sprejemamo najkasneje do 15. 5. 2014

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification
N° SL20307Q

OD IDEJE DO IZVEDBE

kompletna izdelava
mansard

montažne hiše
na ključ

projekt in
gradbeno dovoljenje

izolacije

okna PVC, alu in les

vhodna vrata
PVC in alu

EVRO MOJSTER

www.evromojster.si

EVROMOJSTER d.o.o.
Ulica Lili Novy 44
SI-1000 Ljubljana

tel.: 01/422 88 99
gsm: 051/229 229
info@evromojster.si

ob 25 obletnici
nudimo 25% popust
na mansardne obloge

Anatropis, masažne terapije in nega stopal

MILKA GOLOB s.p.
Videm 122
1312 VIDEM-DOBREPOLJE

MASAŽNE TERAPIJE:

- Klasična masaža
- Manualna terapija
- Ročna limfna drenaža
- Refleksoterapija
- Masaža z vročimi kamni
- Kineziotaping terapija

NEGA STOPAL:

- Medicinska nega diabetičnega stopala
- Medicinska pedikura
- Klasična pedikura

MANIKURA

DEPILACIJA

Vse kar želite sebi, lahko
podarite tudi Vašim najdražjim z
DARILNIM BONOM.

Storitve izvedemo tudi
na **Vašem domu.**

»Dotik Rok - Duše - Srca«

Rezervacija termina na številko **041 745 133**
ali na e-naslov: **mg.milka@gmail.com**

**PIZZERIA
ADAM
PONIKVE**

NA NOVO

**PIZZE
IZ PIRINEGA
TESTA**

**-MALICE
-OCVRT
PIŠČANEC
-PIZZE
-KALAMARI
-SARDELICE
-SOLATE
-SLADICE**

**OD 10^h DO 13^h
NUDIMO
MALICE**

**Ponikve 71, 1312 Videm Dobrepolje
tel.: 01/7807-430**

Piše: župan **Janez Pavlin**

Spoštovane občanke, dragi občani.

Članek bo zaradi obsežnosti tokratne številke občinskega glasila krajši. Na zadnji seji OS je bil sprejet z 10 glasovi ZA in enim PROTI proračun občine za leto 2014, v veljavi pa je od 15. aprila, ter smo ga začeli aktivno izvajati. Prav gotovo je pomembna izvedba rekonstrukcije priključka JP 565552 v Kompoljah. Ustavno sodišče RS je že leta 2005 občini naložilo rešitev tega priključka, a smo z dolgotrajnimi postopki, zaradi stalnih pritožb strank v postopku na raznih institucijah, končno prišli do gradbenega dovoljenja in same izvedbe ter tako strli še en trd oreh v mozaiku »Cvetk«.

V Strugah se nadaljujejo dela ureditve centra oziroma prostora okoli pokopališča in cerkve. Prostor počasi dobiva končno podobo in v mesecu juniju je predviden zaključek vseh del. Dodatno bomo zaradi slabega stanja uredili obzidje pokopališča na severni strani ter prostor okoli kapelice.

Intenzivno pripravljamo projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja za rekonstrukcijo stropov na podružnični šoli v Kompoljah ter hkrati pripravljamo razpis za rekonstrukcijo in energetsko sanacijo PŠ Kompolje.

V začetku tega meseca je bil končni tehnični pregled železniškega prehoda v Ponikvah in na Cesti. Tako smo prva občina na kočevski progi in ena redkih v Sloveniji, ki ima vse železniške prehode zavarovane z zapornicami. Vzorno smo naredili nalogo, ki je bila dana s strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor, katerega končni termin izvedbe je bil 31. marec 2014. Seveda nas čaka še dokončanje nadomestnih poti v vasi Cesta v najkrajšem možnem času.

V Ponikvah se bo nadaljevala izgradnja podtlačne kanalizacije ter po sprejetju sklepa višine cene za odvajanje in čišče-

nje odpadnih voda na OS se bo začela tudi priključitev na kanalizacijsko omrežje.

Občina Dobrepolje je v soboto, 12. aprila 2014, organizirala čistilno akcijo. Tako se je letošnje čistilne akcije udeležilo 160 občank in občanov (Gobarsko društvo Štorovke, Lovska družina Struge, Lovska družina Dobrepolje, Vaški odbor

oz. PGD Zdenska vas, Vaški odbor Podpeč, Vaški odbor Bruhanja vas in Vaški odbor oz. PGD Ponikve) ter 70 učencev OŠ Dobrepolje. Vsem udeležencem izrekam iskreno zahvalo za dragoceni čas, trud in delo. Še enkrat HVALA. ♦

*Vsem občankam in občanom izrekam
iskrene čestitke ob praznovanju
27. aprila, dneva upora proti
okupatorju (ko boste brali, bo ta dan že
za nami), in ob 1. maju, prazniku dela,
in želim, da bi čim lepše praznovali.
Vstopimo polni optimizma in radosti
v najlepši mesec v letu.*

»Revizija« vzdrževanja občinskih cest

V predvolilnih agitacijah se pojavljajo članki najrazličnejših vrst. Predvsem taki in drugačni pregledi preteklega dela občine (občinskih funkcionarjev in občinske uprave). Čisto običajno, dokler se pisci teh ne spustijo na raven polresnic in laži.

Kratko pojasnilo glede članka »Ali je bilo vse narejeno, kar je bilo plačano?« v zadnjem glasilu Naš kraj. Kontrolni izračun obračuna vzdrževanja cest, narejen v maju 2012, ne potrjuje trditve pisca o preplačilu del za 1650 € v korist KPL, d.d., saj razlike med enim in drugim ni. Pisec dopušča možnost, da je prišlo do napake v računski operaciji. Pri kom? Se je morebiti pri izračunu zmotil sam ali gre le za sprenevedanje? Prav tako so vse »študije in analize vzdrževanja cest« v članku narejene na osnovi delovnega poimenovanja cest v gradbenih dnevni-

kih in pisec zopet navaja, da ne ve točno, za katero cesto gre. Vendar ga to nepoznavanje ne ovira, nemoteno razvija svoje teorije in izračune za čisto druge ceste, kot so bile dejansko vzdrževane. Po nekoliko prilagojeni maksimi: »Če dejstva ne ustrezajo mojim trditvam, toliko slabše za dejstva.«

Pisec članka se za vsak primer, če bi morebiti prišlo do pravnega preverjanja njegovih (ne)vede zavajajočih trditve, zavaruje s tem, da dopušča možnost zmotite oz. da ne ve točno, za katero cesto gre. Blatenje vseh na povprek, nepreverjene podatkov tudi tokrat, kot že kar nekajkrat v preteklosti, pač ne pripomorejo k verodostojnosti napisanega.

Občina Dobrepolje

KAZALO

Obvestilo o novostih pri oskrbi s pitno vodo	6
Sejem na tiho nedeljo	9
Beneška čipka	16
Jernej Pečnik – starinoslovec s Ceste	22
Pomoč družini na domu	29

Podjetniške in druge informacije

RC Kočevje Ribnica d.o.o.

Pripravil **RC Kočevje Ribnica d.o.o.**

Za natančne podatke si oglejte celotne razpise v uradnih listih ali na spletnih straneh www.podjetniski-portal.si. Vse, ki bi želeli na svoj elektronski naslov prejemati tedensko sveže informacije o podjetniških razpisih, sejnih, novostih iz poslovnega sveta, ponudbe - povpraševanje po izdelkih in storitvah vabimo, da pokličete na št.

01/8950-610, 031/647-793

ali pišete na e-naslov:

info@rc-kocevjeribnica.si. Posredovanje informacij po e-pošti je brezplačno.

1. Javni razpis URE-GEN-I-2014-2. Nepovratne finančne spodbude za ukrepe za večjo energijsko učinkovitost pri pravnih osebah in podjetnikih.

Razpisnik: GEN-I, trgovanje in prodaja električne energije, d.o.o. Predmet razpisa: so nepovratne finančne spodbude za nove investicije pravnim osebam in podjetnikom, ki zagotavljajo prihranke energije pri končnih odjemalcih na območju Republike Slovenije, za naslednje ukrepe: A. Vgradnja energetske učinkovitih kotlov na zemeljski plin; B. Zamenjava kotlov na vse vrste goriv z novimi kotli na lesno biomaso; C. Vgradnja toplotnih črpalk za proizvodnjo toplote; D. Vgradnja energetske učinkovitih sistemov razsvetljave; E. Vgradnja energetske učinkovitih elektromotornih pogonov in frekvenčnih pretvornikov, regulatorjev ter krmilnikov na obstoječe elektromotorne pogone; F. Vgradnja sistemov za izkoriščanje odpadne toplote; G. Namestitev opreme za uvedbo in izvajanje obratovalnega monitoringa in upravljanja z energijo; H. Povečanje učinkovitosti sistemov za pripravo komprimiranega zraka. Rok: 16. 5. 2014 oz. do porabe sredstev. Več: <http://www.gen-i.si/novice-in-mediji/novice/430>

2. Javni poziv za kreditiranje okoljskih naložb 50P013.

Razpisnik: Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad. Predmet razpisa: so krediti Eko sklada za okoljske naložbe pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in zasebnikov na območju Republike Slovenije. S kreditom je mogoče financirati naložbe oziroma v projektu opredeljene faze naložb za: A. Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; B. Zmanjšanje onesnaževanja zraka (razen zmanjšanja emisij toplogrednih plinov); C. Gospodarjenje z odpadki; D. Varstvo voda in učinkovita raba vode za naslednje namene: odvajanje odpadnih vod ali oskrba s pitno vodo, začetne naložbe v okoljske tehnologije. Rok: najkasneje do 30. 6. 2014 oz. do porabe sredstev. Več: <http://www.ekosklad.si/html/razpisi/main.html>

Odvoz odpadne električne in elektronske opreme (OEEO) iz gospodinjstev v občini Dobrepolje

Javno komunalno podjetje Grosuplje v sodelovanju s podjetjem ZEOS d.o.o. organizira odvoz odpadne električne in elektronske opreme iz gospodinjstev v občini Dobrepolje, ki bo v soboto, dne 17. 05. 2014. Odvoz se bo izvajal po naslednjem vrstnem redu:

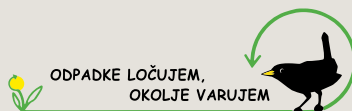
NASELJE	ZBIRNO MESTO	ČAS POSTANKA
STRUGE	Parkirišče pred cerkvijo	7.30–8.00
KOMPOLJE	Parkirišče pri gasilskem domu	8.15–8.45
ZAGORICA	Parkirišče pri starem igrišču	9.45–9.15
PONIKVE	Parkirišče pri gasilskem domu	9.30–10.15
PREDSRUGE	Parkirišče nasproti Iskre	10.30–11.00
CESTA	Prostor na igrišču	11.15–11.30
VIDEM	Parkirišče pri gasilskem domu	11.45–12.15
ZDENSKA VAS	Parkirišče pri gasilskem domu	12.30–12.45
HOČEVJE	Parkirišče pri gasilskem domu	13.00–13.15

Med odpadno električno in elektronsko opremo sodijo:

1. Veliki gospodinjstveni aparati, kot so: pomivalni stroji, pralni stroji, štedilniki na elektriko ipd.
2. Hladilniki, zamrzovalne omare, klime ipd.
3. Monitorji, televizorji.
4. Mali gospodinjstveni aparati, kot so: sesalniki, likalniki in drugi aparati, ki se uporabljajo v gospodinjstvu, osebni računalniki z vso opremo (miška, tipkovnica, procesor, tiskalnik ...), telefoni, radijski sprejemniki ipd.
5. Plinske sijalke oz. varčne žarnice.

Vso odpadno električno in elektronsko opremo je treba na dan odvoza ob določeni uri pripeljati do zbirnega mesta. Prezem te opreme bo brezplačen. Občane pozivajo, da na prevzemno mesto prinesejo oz. pripeljejo le odpadno električno in elektronsko opremo, saj drugih odpadkov ne bodo sprejemali.

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Občni zbor občinskega odbora Slovenske ljudske stranke

Vsakoletni občni zbor članov in članic Slovenske ljudske stranke iz Dobrepolja in Strug je letos minil v sproščenem in optimističnem vzdušju. Obiskal nas je poslanec Državnega zbora RS, g. Mihael Prevc.

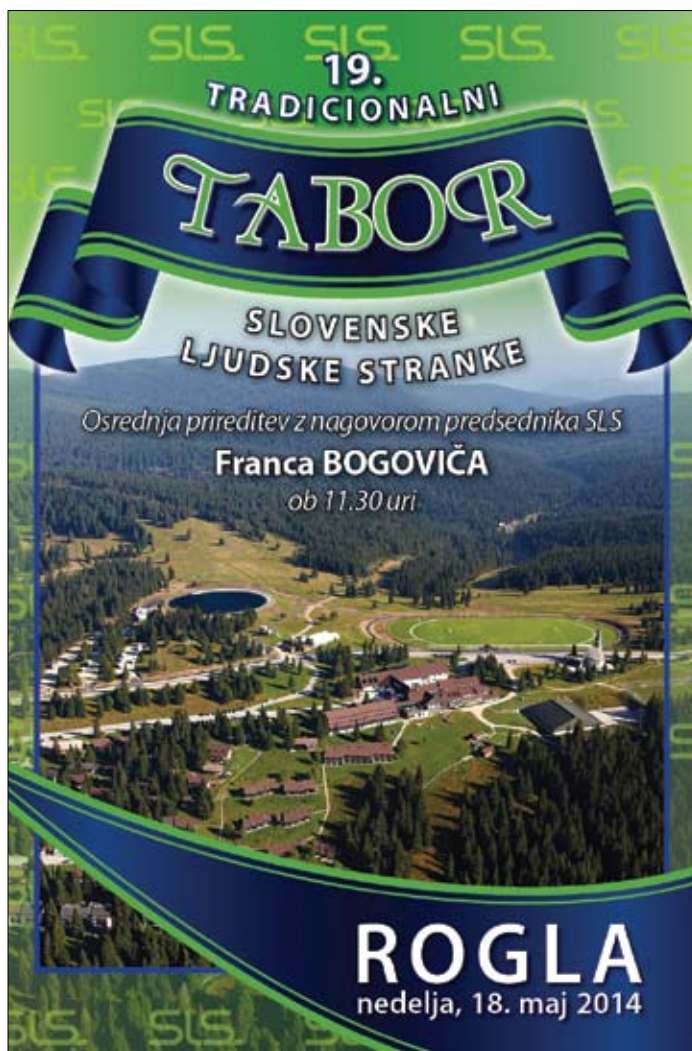
Bojan Novak

V četrtek, 3. aprila, smo se seznanili z delom občinskega odbora in svetnikov v preteklem letu. Predsednik občinskega odbora, Janez Tomšič, je izrazil skrb nad tem, da se je v občini razvoj ustavil, saj se večji projekti (vrtec, čistilna naprava Bruhanja vas, športna dvorana) ne izvajajo, kljub temu da se o njih govori že vsaj 2 mandata. V nadaljevanju je članom pojasnil, da zaradi selitve na Štajersko ne more več opravljati funkcije člana in predsednika občinskega odbora. Na to mesto so člani soglasno izvolili dotedanjega podpredsednika, Marka Marolta, podpredsedniško mesto pa je pripadlo Bojanu Novaku. Za nadomestnega člana odbora je bil izvoljen Anton Šporar.

Pred jesenskimi lokalnimi volitvami se je bilo treba zazreti v prihodnost. Ta pogled je bil za razliko od tistega v preteklost precej bolj optimističen. S podporo SLS bo za župana kandidiral Jože Prijatelj iz Kompelj. Kot dolgoletni delavec na področju gasilstva, v vaškem odboru Kompelje in v nadzornem odboru občine Dobrepolje zagotovo odlično pozna probleme in izzive občine. Z delom v vseh navedenih organih pa dokazuje, da mu ne manjka zagnanosti, predanosti, predvsem pa poštene obravnave vse udeleženi.

G. Mihael Prevc, vodja poslanske skupine SLS v parlamentu, se nam je najprej na kratko predstavil. Kljub temu da imata z ženo kar 7 otrok, že celo življenje posveča delu za družbo – najprej kot župan občine Železniki, nato pa kot poslanec. Z lahkoto smo delili njegovo zaskrbljenost nad nenormalnim zadolževanjem naše države, saj se kot posamezniki zavedamo nevarnosti, ki jih zadolženost prinaša s seboj.

Na koncu smo člani podprli predlagane sklepe. Občinski odbor bo pripravil jasen in konkreten program za nadaljnji razvoj občine, najboljše možno listo kandidatov za svetnike in poskušal narediti vse za čim boljši uspeh na lokalnih volitvah. Prepričani smo namreč, da lahko pihnemo svež veter v zadnje čase povešena jadra občinske barke. ♦

Obvestilo o novostih pri oskrbi s pitno vodo in pri ravnanju s komunalnimi odpadki

Kot v vseh občinah po Sloveniji se tudi v občini Dobrepolje uvajajo nove cene komunalnih storitev, oblikovane po metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

Nove cene komunalnih storitev je v marcu potrdil pristojni organ in začnejo veljati s 1. 4. 2014. Oblikovane so skladno z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12 – v nadaljevanju Uredba), s katero je država predpisala, kako se cene oblikujejo, kako se posamezna bremena razporedijo med uporabnike storitev in katere vrste stroškov je treba upoštevati pri izračunu cene.

Nove cene vsebujejo upravičene stroške, ki so potrebni, da so storitve opravljene po predpisih, ki urejajo določeno področje in katerih izpolnjevanje in preverjanje nadzirajo državni upravni organi.

Na računu za komunalne storitve bo po novem več postavk, kot smo jih bili vajeni v preteklosti, saj je bila prejšnja cena enotna in je vsebovala stroške opravljanja storitev in uporabe infrastrukture, medtem ko se po novem cene razdelijo na ceno izvajanja storitve in ceno za uporabo infrastrukture oziroma omrežnino. To naj bi povzročilo pravičnejše zaračunavanje storitev uporabnikom. Prav tako morajo biti po novem cene med različnimi skupinami uporabnikov enake, tako za fizične kot tudi pravne osebe.

Celovito informacijo o ravnanju z odpadki in oskrbi s pitno vodo lahko dobite v Odloku o ravnanju s komunalnimi odpadki ter z drugimi vrstami odpadkov iz gospodinjstev na območju občine Dobrepolje (Uradni list RS 99/2013) in Odloku o načinu opravljanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v občini Dobrepolje (Uradni list RS 22/2014). Nove cene komunalnih storitev in podrobnejši izračun stroškov ravnanja s komunalnimi odpadki po posodah si lahko ogledate tudi na spletni strani JKP Grosuplje www.jkpg.si.

OSKRBA S PITNO VODO

Cena se po novem deli na vodarino in omrežnino.

- **Vodarina** se obračuna v višini 0,5244 EUR/m³ porabljene pitne vode in vsebuje stroške izvajanja storitev oskrbe s pitno vodo in strošek vodnega povračila, ki

je bil do sedaj na računu prikazan ločeno kot dajatev za rabo načrpane vode.

- **Omrežnina** za storitve oskrbe s pitno vodo se obračunava v EUR/mesec glede na velikost vgrajenega obračunskega vodomera, ki služi merjenju porabe vode. Pri najpogostejšem vgrajenem vodomernu povprečne stanovanjske hiše znaša mesečni strošek omrežnine 7,4692 EUR.

V omrežnini so zajeti stroški najemnine gospodarske javne infrastrukture, števnina vodomera, to so stroški, povezani z redno menjavo vodomernov, ter vzdrževanja hišnega priključka. Števnina vodomera in vzdrževanje hišnega priključka sta bila do sedaj na računu dve ločeni postavki.

Uredba določa razmerje med premeri obračunskih vodomernov pri določanju omrežnine z določitvijo faktorjev omrežnine. Razmerja in mesečni stroški za posamezne velikosti vodomernov so objavljeni na spletni strani izvajalca javne službe.

Po določilih Uredbe se v večstanovanjskih stavbah za vsako stanovanjsko enoto obračuna omrežnina za priključek DN 20 mm, enako kot za zasebno enostanovanjsko hišo.

Novost je tudi določitev normirane porabe in obračunavanje prekomerne porabe pitne vode. Poraba pitne vode, ki je v obračunskem obdobju v povprečju večja od 36 m³ na mesec, je prekomerna poraba pitne vode, ki se obračuna tako, da se vodarina za prekomerni del poviša za 50 odstotkov. Za nestanovanjske stavbe, stanovanjske stavbe za posebne namene, gradbene inženirske objekte in kadar izvajalec javne službe z zapisnikom ugotovi okvaro na interni vodovodni napeljavni stavbe, se prekomerna poraba pitne vode uporabnikom ne obračunava.

Pred spremembo cen in sistema obračuna je bil mesečni strošek oskrbe s pitno vodo za povprečno gospodinjstvo s 16 m³ porabe pitne vode 17,02 EUR, po novem bo ta strošek 15,86 EUR. Pri gospodinjstvih s

povprečno manjšo mesečno porabo se bo po novem storitev oskrbe s pitno vodo podražila, pri gospodinjstvih s povprečno večjo mesečno porabo pa pocenila.

RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI

Cene ravnanja s komunalnimi odpadki se določajo ločeno za posamezne vrste javne službe:

- storitve zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov,
- storitve zbiranja biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov,
- storitve obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in
- storitve odlaganja ostanka po predelavi ali odstranjevanja določenih vrst komunalnih odpadkov.

Cena posamezne storitve javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki je sestavljena iz cene javne infrastrukture in cene opravljanja storitve posamezne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in se oblikuje na kg opravljene storitve posamezne javne službe.

Mesečni strošek se zaračunava tako, da se zmnožijo velikost posode, sodilo (preračun porazdelitve količin opravljenih storitev), povprečno mesečno število odvozov in cena. Podrobnejše informacije o cenah in izračunu cene so objavljene na spletni strani izvajalca javne službe.

Ravnanje z mešanimi komunalnimi odpadki

Obračun stroškov ravnanja s komunalnimi odpadki se po novem izvaja po velikosti posode mešanih komunalnih odpadkov in pogostosti odvoza in ne več po osebah, kot je bilo to doslej.

Zbiranje mešanih komunalnih odpadkov se izvaja pri vseh uporabnikih iz zasebnih stanovanjskih hiš 1x na štirinajst dni (izmenično en teden odvoz mešanih komunalnih odpadkov, drugi teden odvoz ločeno zbrane odpadne embalaže), razen za eno- oziroma dvočlanske družine, ker se šteje odvoz enkrat na 4 tedne oziroma 13 odvozov na leto in pri nekaterih večsta-

Velikost posode	Mesečni strošek odvoza mešanih komunalnih odpadkov v EUR z DDV		
	Mesečni odvoz (enkrat na 4 tedne)	14-dnevni odvoz	Tedenski odvoz
80 l	5,25	10,52	21,03
120 l	7,88	15,77	31,56
240 l	15,77	31,56	63,12
550 l	36,15	72,31	144,64
770 l	50,61	101,24	202,48
1100 l	72,31	144,64	289,26

Mesečni strošek ravnanja z mešanimi komunalnimi odpadki po posodah

novanjskih stavbah, kjer se zaradi težav s prostorom izvaja praznjenje posode 1x tedensko. Tam se stroški ravnanja s komunalnimi odpadki med uporabnike delijo glede na število oseb posamezne stanovanjske enote.

V ceno odvoza mešanih komunalnih odpadkov je vključeno:

- zbiranje, obdelava in odlaganje mešanih komunalnih odpadkov;
- zbiranje mešane embalaže;
- brezplačen prevzem ločenih odpadkov v zbiralnicah (ekoloških otokih);
- 1-krat letno odvoz do 2 m³ kosovnih odpadkov;
- 2-krat letno zbirna akcija nevarnih odpadkov;
- 1-krat letno zbirna akcija odpadne električne in elektronske opreme.

Novi odlok določa, da morajo občani odpadke oddajati ločeno po frakcijah, za katere JKP Grosuplje omogoča oddajo v nadaljnjo obdelavo. V primeru, da odpadki niso pravilno ločeni, lahko občinska redarska služba povzročitelja opomni, kot skrajni ukrep pa izreče tudi globo.

Prepuščanje mešanih komunalnih odpadkov in ločeno zbranih uporabnih frakcij je obvezno za vse uporabnike.

Z odlokom je določena najmanjša velikost posode za gospodinjstvo:

Velikost gospodinjstva	Najmanjša velikost posode
1-3 osebe	80 l
4-7 oseb	120 l
8 ali več oseb	240 l

Do 1. 10. 2014, ko bo izvajalec javne službe s posebno kodo označil posode, morajo gospodinjstva prilagoditi velikost posode za mešane komunalne odpadke predpisanim normativom oziroma svojim potrebam. Do

tedaj bo uporabnikom zaračunana storitev po najmanjši velikosti posode glede na velikost gospodinjstva. V večstanovanjskih stavbah se obračun storitve še naprej izvaja po obstoječih nameščenih posodah za mešane komunalne odpadke.

Če posoda za mešane komunalne odpadke ustreza normativom najmanjše velikosti posode za gospodinjstvo, jo uporabniki lahko tako kot doslej uporabljajo tudi v prihodnje. Posoda za mešane komunalne odpadke je last uporabnika. Posoda mora imeti certifikat EN 840 in mora biti črne oziroma temno sive barve. Posodo se lahko kupi tudi na JKP Grosuplje po ceni 40,72 € za 80- oziroma 120-litrsko posodo.

Velikost posode za zbiranje embalaže (zelena posoda z rumenim pokrovom v lasti občine) ne vpliva na obračun storitev ravnanja z odpadki.

Ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki

Ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki je obravnavano ločeno od ravnanja z ostalimi odpadki. Biološko razgradljive kuhinjske odpadke in odpadke iz vrtov in parkov je treba zbirati in oddajati ločeno od drugih vrst odpadkov. Smiselno je, da vsi, ki imajo možnost, odpadke kompostirajo v lastnem kompostniku na vrtu. Če povzročitelj teh odpadkov ne more kompostirati sam, jih je dolžan prepuščati JKP Grosuplje v posebni zeleni posodi z zelenim pokrovom. Zbiranje in prevažanje biološko razgradljivih odpadkov s smetarskimi vozili in njihova nadaljnja obdelava je plačljiva storitev, hišnega kompostiranja pa JKP Grosuplje ne sme zaračunavati.

Zbiranje in odvoz biološko razgradljivih odpadkov in zelenega vrtnega odreza se izvaja uporabnikom, ki imajo posode, v poletnem času 1x tedensko, v zimskem času 1x na štirinajst dni. Pri večstanovanjskih stavbah se stroški ravnanja z biološko

razgradljivimi odpadki razdelijo med uporabnike storitev glede na število oseb posamezne stanovanjske enote.

Mesečni strošek ravnanja z biološko razgradljivimi odpadki po posodah:

Velikost posode	Mesečni strošek odvoza biološko razgradljivih odpadkov v EUR z DDV
120 l	5,65
240 l	11,29

Do sedaj se ta storitev povzročiteljem ni posebej zaračunavala.

Zaradi različnih možnosti ravnanja z biološko razgradljivimi odpadki JKP Grosuplje poziva vse povzročitelje, da čimprej uredijo ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki, tako da se odločijo za hišno kompostiranje oziroma za prepuščanje biorazgradljivih odpadkov v zelene posode izvajalcu javne službe.

Hišne kompostnike lahko povzročitelji naredijo sami ali jih kupijo v prodajalnah. Lahko jih kupijo tudi na JKP Grosuplje:

Velikost kompostnika	Cena
500 l	42,50 EUR
750 l	48,12 EUR
1000 l	60,74 EUR

Vsi, ki bi želeli na novo oddajati te odpadke izvajalcu javne službe, morajo prevzeti zelene posode na naslovu JKP Grosuplje, Cesta na Krko 7, 1290 Grosuplje. Posoda je last občine, zato je za uporabnika brezplačna. Z dnem prevzema posode je uporabnik dolžan plačevati ravnanje z biološko razgradljivimi odpadki.

O velikosti posode se uporabnik odloči glede na svoje potrebe. Na razpolago so 120 in 240 l zelene posode. Če uporabnik ugotovi, da posoda ni primerne velikosti za njihove potrebe, jo lahko največ 1-krat letno zamenja.

Delavci JKP Grosuplje bodo pri praznjenju vseh posod izvajali nadzor nad ravnanjem z biološko razgradljivimi odpadki, uporabnike opozarjali na nepravilnosti in v primeru ponavljanja kršitev o tem obvestili medobčinski inšpektorat.

Več informacij o ravnanju s komunalnimi odpadki in novih cenah si lahko preberete na spletni strani odpadki.jkpg.si.

Videm 34a ● tel.: 01/786 71 40 ● sikvidem@gro.sik.si

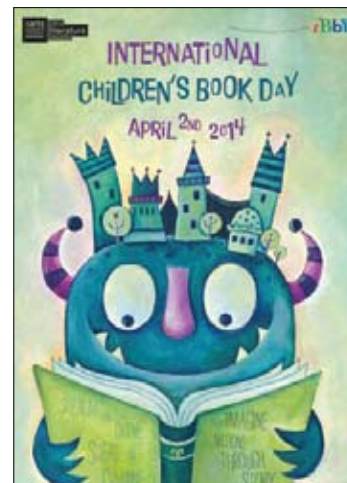
V prostore knjižnice Vas vabimo v:
 ponedeljek in sredo od 12.30 do 19. ure
 torek in četrtek od 9. do 14. ure
 petek od 12.30 do 20. ure

Zgodilo se je ...

April je mesec knjig in branja. 2. aprila praznujemo mednarodni dan knjig za otroke in mladino, prav na obletnico rojstva H. C. Andersena, danskega pravljicarja, čigar neminljive zgodbe spremljajo otroštvo slehernega otroka. Vsako leto ob tej priložnosti po svetu zaokroži poslanica, ki smo jo posredovali tudi svojim mladim bralcem. Letos jo je napisala irska pisateljica Siobhán Parkinson, ki nam sporoča: "Domišljijo imamo vsi, seveda. Kako bi sicer sanjali? A vsaka je sestavljena drugače. V kuharjevi je najbrž več okusov, v slikarjevi več barv in oblik. No, pisateljevo sestavljajo pretežno besede. In tudi v domišljiji tistih, ki zgodbe berejo in poslušajo, se gnetejo pretežno besede. Pisatelj v domišljiji svoje zamisli in zvoke in glasove in like in dogodke obdeluje, jih prede in oblikuje, da nastane zgodba, izražena izključno z besedami, zapisanimi

z brezštevilnimi vijugami, ki se kot bataljoni vrstijo na papirju. Pred očmi bralca te vijuge oživijo. Ostanajo sicer na papirju in so še vedno videti kot zvijugani bataljoni, a se preselijo tudi v bralčevo domišljijo, kjer začnejo svoj ples, da bralec začne oblikovati in sestavljati besede v zgodbo, ki se zdaj prede v njegovi glavi, kot se je na začetku v pisateljevi. Zato je bralec za zgodbo enako pomemben kot pisatelj."

Praznovanja v čast knjigi in branju se nadaljujejo vse do konca aprila. Od 14. do 18. aprila 2014 so potekali dnevi slovenske knjige, 23. aprila pa je svetovni dan knjige. Ta dan po vsej Sloveniji potekajo različne prireditve, povezane s promocijo branja. Tudi v Mestni knjižnici Grosuplje se bo zvrstilo več dogodkov, v knjižnici Dobropolje pa se bodo na ta dan srečali Dobrovoljci in se v bralnem klubu pogovarjali o knjigi *Dedu za petami*. Več o tem si lahko preberete na naših spletnih straneh.

Zgodilo se bo ...

V sredo, 7. maja 2014, vas ob 19. uri vabimo na predstavitev knjige Jakoba Müllerja: Kočevar ima samo eno domovino (Göttscheabar hot lai oin Hoimöt). ♦

Koledar prireditev, maj 2014

Za objavo dogodkov na spletni strani www.zelnik.net in v časopisu Naš kraj lahko pišete na elektronski naslov dogodki@dobropolje.si.

DATUM	LOKACIJA	NAZIV PRIREDITVE	OPIS PRIREDITVE	ORGANIZATOR
19. maj, od 7. do 13. ure	Hotel Kongo, Grosuplje	Krvodajalska akcija	Krvodajalska akcija	Rdeči križ Slovenije in območno združenje Grosuplje
20. maj, od 7. do 12. ure	Osnovna šola Dobropolje	Krvodajalska akcija	Krvodajalska akcija	Rdeči križ Slovenije in območno združenje Grosuplje
21. maj, od 7. do 12. ure	Osnovna šola Ferda Vesela, Šentvid pri Stični	Krvodajalska akcija	Krvodajalska akcija	Rdeči križ Slovenije in območno združenje Grosuplje
22. maj, od 7. do 13. ure	Srednja šola Josipa Jurčiča, Ivančna Gorica	Krvodajalska akcija	Krvodajalska akcija	Rdeči križ Slovenije in območno združenje Grosuplje
23. maj – 25. maj	Assisi	Romanje v Assisi ob stoletnici prihoda frančiškanov k Novi Štifti	V sklopu letošnjih praznovanj ob stoletnici prihoda frančiškanov k Novi Štifti, se organizira romanje v Assisi. Vsi lepo povabljeni, da ob tej priložnosti poromamo v Frančiškovem duhu po sončnih pokrajinah italijanske Umbrije. Na pot se bomo odpravili v petek, 23. maja, ob 5. uri izpred cerkve pri Novi Štifti. Domov se bomo vrnili v nedeljo, 25. maja v poznih večernih urah. Prispevek za vožnjo, prenočevanje in hrano je 200 €.	Za več informacij in prijavo: bratje frančiškani pri Novi Štifti (Marijan 041/739 595, marijan.cvitak@siol.net). Prijave, skupaj s prispevkom, pričakujemo čim prej oz. najkasneje do 20. 4. 2014.

OPOMBA: Koledar prireditev je informativnega značaja. Za najem dvorane v Jakličevem domu (male in velike) je treba prostor pravočasno rezervirati. To lahko storite tako, da najprej preverite zasedenost dvorane in se dogovorite za točen termin. Za to se lahko obrnete na telefonsko št. 041 332 331 (g. Tone Steklasa – velika dvorana) in telefonsko št. 051 321 145 (ga. Marija Zrnec – mala dvorana). Hvala za razumevanje!

Sejem na tiho nedeljo

Tudi letos smo članice Društva podeželskih žena Dobropolje Struge 6. aprila 2014 organizirale svoj tradicionalni sejem na tiho nedeljo na Zdenski rebri.

Nada Lunder

Pogled v nebo zjutraj ni bil obetajoč, a smo se vseeno začeli zbirati že pred deveto uro. Stojnice so se kmalu napolnile z različnimi dobrotami in izdelki domače obrti: butarice, oljčne vejice, suhomesnati izdelki, suha roba, izdelki iz zdravilnih rastlin, pirhi, na-

kit ... Članice Društva podeželskih žena pa smo kot vsako leto poskrbele za ponudbo kruha, potic, drobnega peciva, žolce. Letos smo uvedle novost in imele v ponudbi tudi domača semena. Zanimanje je bilo veliko, saj je ohranjanje lokalnih starih sort velikega pomena za naslednje rodove. Maše ob 10.30 se je udeležilo veliko vernikov, ki

so poživali sejem in v raznovrstni ponudbi našli tudi kaj zase.

Ob tej priložnosti bi se zahvalili gasilcem GD Zdenska vas za postavitve stojnic. Zahvala pa gre tudi vsem obiskovalcem, ki ste s svojim obiskom podprli naš trud, da se sejem ohranja še naprej. ♦

Kdor drvi k stvarim, prepričan, da ga bodo osrečile, spregleda stvari, brez katerih ne bo nikoli srečen.

(Rudi Kerševan)

4. državno ocenjevanje kruha v Beli Cerkvi

V Beli Cerkvi je 12. in 13. aprila 2014 potekalo četrto državno ocenjevanje kruha. Društvo podeželskih žena in deklet Bela Cerkev je v prostorih kulturnega doma pripravilo razstavo 165 vzorcev kruha.

Beti Lunder

Sodelujoči iz cele Slovenije, ki so se izkazali v peki kruha, so bili razvrščeni v šest kategorij: pšenični kruh, rženi kruh, mešani kruh, praznični kruh, kruh iz drugih krušnih žit in kruh posebnih vrst. Opaziti je bilo nekaj zanimivejših vrst kruha, kot na primer kruh iz črne kumine, konopljin kruh, brusnični kruh, kruh s šparglji, polnozrnat kruh z rdečo peso, sipin kruh ... Strokovna komisija je podelila 67 zlatih, 52 srebrnih, 41 bronastih priznanj in 5 zahval. Na prireditvi Sožitje kruha in vina so poleg priznanj za najboljši kruh podelili tudi priznanja za najboljša vina. Za bogat kulturni program so poskrbeli domači godbeniki, ljudske pevke iz Škocjana ter dramska skupina. Na stojnicah na vaškem trgu so gospodinje ponujale domače dobrote, degustacijo kruha, vinogradniki so pripravili obaro ter degustacijo vina, salam in sira, manjkalo pa ni tudi ponudbe različnih rokodelskih izdelkov.

Na tekmovanju smo sodelovale tudi članice Društva podeželskih žena Dobropolje Struge. Zlato priznanje sva dobili Fani Pugelj za praznični kruh in Beti Lunder za poprtnik, srebrno priznanje pa Urška Pugelj za pisani črni in bučni kruh in Nada Lunder za bučni kruh. ♦

Velikonočna delavnica

V četrtek, 3. aprila 2014, je Društvo podeželskih žena Dobropolje Struge v Gostilni pri Zori organiziralo delavnico priprave ajdovih štrukljev ter peke velikonočnih kolačkov in zajčkov.

Nada Lunder

Delavnico sva vodili Fani Pugelj in Nada Lunder. Ker se s Fani drživa načela, da je treba svoje znanje deliti z drugimi, sva udeleženkam delavnice z veseljem pokazali, kako se pripravljajo ajdovi štruklji in

kako se pečejo kolački. Pod rokami Fani so iz kvašenega testa hitro nastajali razni kolački in zajčki, udeleženke delavnice pa so po želji tudi same preizkusile, kako jim gre to delo od rok. Kmalu je iz peči že zadišalo po pečenih dobrotah. Jaz pa sem pokazala pripravo velikonočnih

ajdovih štrukljev, ki za veliko noč v Dobropoljski dolini delajo družbo ostalim velikonočnim dobrotam v »žegnu«. Vesela sem, da se delavnic udeleži vedno več mladih gospodinj, zato vas ob tej priložnosti vabim, da se pridružite našemu društvu. ♦

NATEČAJ ZA IZDELAVO MASKOTE DOBREPOLJA

Natečaj za tipično dobropoljsko maskoto se je iztekal konec meseca marca 2014.

Komisija v sestavi predstavnikov TD in občine Dobropolje je imela na voljo tri pravočasno dostavljene pakete z maskoto in s priloženo ustrezno dokumentacijo.

V sredo, 9. aprila 2014, se je komisija sestala in po veljavnih postopkih pregledala prispele pakete, označene s šifro. Maskote so zanimive, skrbno, natančno, domiselno in kakovostno izdelane, z veliko srčnostjo, v okviru vseh razpisanih zahtev.

Razkritje dobitnikov priznanj in podelitev nagrad bosta

25. aprila 2014, v okviru **SLOVENSKO-DALMATINSKEGA GLASBENEGA VEČERA**, v dvorani Jakličevega doma na Vidmu.

Vsem avtorjem iskreno čestitamo za izdelane maskote in dokumentacijo, saj so s svojo domiselnostjo, kakovostjo in odgovornostjo pokazali, da jim je veliko do tega, da bi Dobropolje, deželo treh dolin, čim bolj celovito in kakovostno predstavljali domačinom in obiskovalcem.

Koncert učiteljev Glasbene šole Grosuplje

V Mestni knjižnici Grosuplje je v ponedeljek, 24. marca 2014, v okviru 40-letnice šole izzvenel koncert učiteljev Glasbene šole Grosuplje.

Suzana Paternost Žužek

V prvi točki večera so se s *Trio sonato* italijanskega skladatelja Giovannijsa Battista Sammartinija predstavile **Nikolina Kovač** (altovska kljunasta flavta), **Suzana Paternost Žužek** (altovska kljunasta flavta) in **Eva Sotelšek** (basso continuo).

Händlov ljubezenski duet *Caro autor di mia doglia* za dva alta, ki so ga izvedle **Polona Kopač Trontelj** (mezzosopran), **Nikolina Kovač** (prečna flavta) in **Eva Sotelšek** (basso continuo), spada med skladateljeva zgodnejša dela. Prvotna verzija tega dueta iz leta 1707 je bila napisana za sopran in tenor, vendar jo je skladatelj 30 let pozneje predelal v duet za dva alta.

Z delom brazilskega skladatelja, pianista in kitarista Carlosa Jobima, najpomembnejšega predstavnika glasbenega sloga bossa nova, se nam je predstavil kitarist **Žarko Živkovič**. Zaigral je skladbo *Desafinado*, kar v prevodu pomeni »razglašen«.

Čelistka **Tamara Djordjević** in harmonikar **Primož Kranjc** sta nam z uspavanko *Nana* iz cikla 7 popularnih španskih pesmi (v originalu za glas in klavir) španskega skladatelja Manuela Maríe de Falle, enega pomembnih španskih skladateljev prve polovice 20. stoletja, približala otožnost španske ljudske pesmi.

S 3. stavkom *Café 1930* iz znanega dela *Histoire du Tango* (1986) legendarnega Astorja Piazzolle sta nas v melanholične harmonije tanga popejljal flautistka **Nikolina Kovač** in kitarist **Žarko Živkovič**. Piazzolla je v svojih delih izvedel vrtoglavo intelektualno in čustveno preobrazbo tanga z vključevanjem elementov jazzja in klasične glasbe. S tem je tango postal glasba ne samo za ples, ampak tudi za ušesa in dušo.

Programsko razgiban večer je zaključil saksofonist **Andrej Tomažin** z znano *suito Scaramouche op. 165* francoskega skladatelja 20. stoletja Dariusa Milhauda, enega izmed članov znamenite skladateljske skupine »Les Six«, ki je delovala v 20-ih letih prejšnjega stoletja v Franciji.

Program je povezovala Anamarija Štukelj Cuzma. ◆

Sprejemni preizkusi Glasbene šole Grosuplje za vpis v šolsko leto 2014/2015

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM GLASBA

V glasbeno šolo se lahko vpišejo otroci, ki uspešno opravijo sprejemni preizkus in so v okviru priporočene starosti (glej www.gsg.si). Ker je število prostih mest omejeno, se sprejme kandidate z boljšimi rezultati.

Prednost bodo imeli otroci, ki bodo izrazili željo po učenju deficitarnih inštrumentov, ki so

- trobila (trobenta, rog, bariton, tuba, pozavna),
  - klarinet in saksofon,
  - oboa, fagot,
  - violončelo,
  - klavirska harmonika,
- in petja.

Sprejemni preizkus obsega: petje pesmi po lastni izbiri, posnemanje ritmičnih in melodičnih motivov, razvitost glasbenega spomina, primernost fizičnih predispozicij in zdravstvenega stanja.

Za šolsko leto 2014/2015 bodo sprejemni preizkusi **v soboto, 24. in 31. maja 2014, od 9. do 12. ure** na vseh podružnicah. Sprejemni preizkusi bodo potekali na naslednjih lokacijah:

- **Grosuplje:** Glasbena šola Grosuplje, Partizanska cesta 5, 1290 Grosuplje,
- **Dobrepolje:** Jakličev dom, Videm 32, 1312 Videm - Dobrepolje,
- **Ivančna Gorica:** Srednja šola Josipa Jurčiča, Cesta II. grupe odredov 38, 1295 Ivančna Gorica,
- **Škofljica:** Osnovna šola in vrtec Škofljica, Klanec 5, 1291 Škofljica.

Predhodna prijava ni potrebna.

O rezultatih sprejemnih preizkusov in datumu vpisa boste pisno obveščeni na svoj domači naslov.

IZOBRAŽEVALNA PROGRAMA PREDŠOLSKA GLASBENA VZGOJA IN GLASBENA PRIPRAVNICA

Predhodnega preizkusa razvitosti glasbenih sposobnosti ni treba opravljati. Izpolnite le vpisni list, ki ga na dan sprejemnega preizkusa oddate vodji podružnice.

Predšolska glasbena vzgoja je skupinski pouk za otroke, stare 5 let. Pouk poteka 1x tedensko po 60 minut. Program traja 1 leto.

Glasbena pripravnica je skupinski pouk za otroke, stare 6 let. Pouk prav tako poteka 1x tedensko po 60 minut in traja 1 leto. V glasbeno pripravnico se lahko vključijo tudi otroci, ki pred tem niso obiskovali predšolske glasbene vzgoje.

Urniki skupinskega pouka bodo znani konec avgusta (glej www.gsg.si).

IZJEMNI USPEHI UČENCEV GLASBENE ŠOLE GROSUPLJE

Tekmovanje Svirél 2014

V Štanjelu je od 1. do 14. aprila 2014 potekalo **6. mednarodno tekmovalje solistov in komornih skupin**, na katerem so našo šolo zelo uspešno zastopali učenci violine ter učenke flavte. Ob tekmovalju so kot posebni gostje nastopili tudi Gross upi.

Učenke iz razreda Nikoline Kovač (klavirska spremljava Evelin Legović) so dosegle:

- **Katarina Zvonar**, flavta, kat. D: 98 točk, zlato priznanje
- **Živa Pajk**, flavta, kat. C: 94 točk, srebrno priznanje
- **Tinkara Stražišar**, flavta, kat. E: 87 točk, bronasto priznanje

Učenke iz razreda Polone Udovič (klavirska spremljava Kristina Arnič) so dosegle:

- **Lucija Ivan**, violina, kat. A: 96 točk, zlato priznanje
- **Mirjam Zvonar**, violina, kat. B: 95 točk, zlato priznanje
- **Gašper Kastelic**, violina, kat. C: 94 točk, srebrno priznanje
- **Ana Blažević Arko**, violina, kat. D: 93 točk, srebrno priznanje
- **Ajda Blažević Arko**, violina, kat. B: 93 točk, srebrno priznanje
- **Sara Jernejčič**, violina, kat. A: 93 točk, srebrno priznanje
- **Emma Butkovič**, violina, kat. D: 88 točk, bronasto priznanje

Učenka iz razreda Eve Pal (klavirska spremljava Elena Metelko) je dosegla:

- **Katarina Grum**, violina, kat. C: 86 točk, bronasto priznanje

Tekmovanje v Trevisu

Na **6. mednarodnem tekmovalju mladih glasbenikov v Trevisu**, ki je potekalo 22. in 23. marca 2014, sta tekmovalki iz razreda Nikoline Kovač ob spremljavi Evelin Legović dosegli sijajna rezultata:

- **Katarina Zvonar** je v kategoriji C (flavta) prejela največje možno število točk, prvo mesto in I. nagrado (100 točk),
- **Tinkara Stražišar** pa je v kategoriji D (flavta) prejela 90 točk in dosegla prav tako prvo mesto in II. nagrado.

Katarina Zvonar je kot absolutna zmagovalka povabljena k sodelovanju na zaključnem koncertu prvonagrajencev, ki bo 11. maja 2014 v Trevisu.

43. državno tekmovalje – TEMSIG

Na letošnjem **državnem tekmovalju mladih glasbenikov** so nas po velikih uspehih na regijskih tekmovaljih zelo uspešno zastopali naši učenci:

TROBILA, mentor Roman Gačnik, klavirska spremljava Roman Gačnik:

- **Jernej Oblak**, trobenta, kategorija 1. b, bronasta plaketa (85 točk)

TROBILA, mentor Robert Petrič, klavirska spremljava Evelin Legović:

- **Gal Kovačič**, pozavna, kategorija 1. c, srebrna plaketa (90,50 točke)
- **Gal Kovačič**, bariton, kategorija 1. c, zlata plaketa, II. nagrada (95,75 točke)
- **Tilen Kovačič**, rog, kategorija 1. a, srebrna plaketa (94 točk)

KLAVIRSKI DUO, mentorica Polona Korošec:

- **Emma Markič**, Lucija Zaletelj, kategorija 1. a, bronasta plaketa (86 točk)

HARMONIKA, mentor Primož Kranjc:

- **Rok Filej**, kategorija 1. b, srebrna plaketa (91 točk)
- **Primož Padar**, kategorija 1. b, srebrna plaketa (94,33 točke)

KLAVIRSKI TRIO, mentor Matija Lorenz:

- klavirski trio »HARMONIJA«: **Neli Perme**, **Gašper Kastelic**, **Hana Repar**, kategorija 1. a, srebrna plaketa, II. nagrada (92,05 točke)

Posebej smo ponosni na dosežek Gala Kovačiča, ki se je uvrstil na državno tekmovalje kar na dveh inštrumentih hkrati in dosegel izjemna rezultata.

Dnevi kitare 2014 v Krškem

Na **kitarskem tekmovalju v Krškem** nas je v nedeljo, 6. aprila 2014, kot edini udeleženec z naše šole uspešno zastopal Lenart Ulaga z mentorico Barbaro Škrjanc. V 3. kategoriji kitara – solo je prejel bronasto priznanje.

Vsem iskreno čestitamo za izjemne uspehe!

Fotokronika

Dogajanje še ni v polnem razmahu, vendar fotografije počasi prihajajo. Morda se nekateri avtorji še niso prebudili iz zimskega spanja, čeprav je pomlad že tu, ali pa še niso izvedeli za natečaj, kar se bo v kratkem spremenilo.

Odsevi – Irena Bahovec (*Obrazi Slovenije*)

Ne vem sicer, kje je posnetek nastal, vsekakor pa je avtorici dobro uspelo. Izbira črno-bele tehnike se dobro poda k temu prizoru. Izkušeni fotografi in občinstvo se lahko ob odsotnosti barv bolj osredotočijo na kompozicijo, to je vsaj moje mnenje. Sam, ki sem vrsto let ustvarjal izključno v črno-beli tehniki, sem to večkrat opazil, saj lepe barve ne pripomorejo vedno k takemu rezultatu. Odsev stavb v ribniku je kot pika na i in prinaša dodaten čar tej kompoziciji. Avtorica je dobro ujela globinsko ostrino, fotografija je izrazito jasna od ospredja do ozadja.

Olivier Grandovec

Veliko smo naredili za njegovo promocijo in ob tej priložnosti vabim vse naše bralce, naj razširijo novico o natečaju v svoji okolici in na spletu, da si bom lahko že v kratkem veselo pulil lase ob poplavi fotografij, ki jih bo treba razvrstiti in komentirati.

Tokrat smo prejeli predvsem krajine, zato bi rad znova poudaril, da vam razpisani temi puščata veliko svobode pri izbiri motivov. V ospredje smo res postavili občino Dobropolje, Slovenijo, ki slovi po čudoviti pokrajini, pa kljub temu upam, da bom imel priložnost izbirati med raznolikimi in zanimivimi motivi, kot so portret, arhitektura, ulična fotografija, tihožitje, glasba, šport ...

Pošiljajte fotografije brez roba in brez »vodnega znaka« (ang. watermark). Identiteto avtorjev bomo brez dvoma spoštovali in ob vsakem posnetku objavili tudi ime fotografa. Fotografije bodo uporabljene le v skladu s pravilnikom natečaja, ki ga najdete na spletni strani Občine Dobropolje pod rubriko Foto Kronika.

Če želite, lahko v prihodnje ob poslanih posnetkih opredelite tudi kraj in okoliščine, v katerih so nastali.

Vse avtorje, ki bodo sodelovali, prosim,

Jez pri mostu – Luka Škulj
(*Utrinki in lepote Dobropoljske in Struške doline*)

Priznam, da to ni slap Savica ali kakšen drug veličasten slap v Sloveniji, mnogi sprehajalci verjetno ne bi opazili tega majhnega delčka reke, pa vendar je znal avtor ob njem ustvariti zanimiv posnetek, čeprav na natečajih pogosto vidimo podobne motive.

Stativ ali trdno mesto, kamor položite fotografski aparat, uporaba počasne hitrosti zaklopa in posnetek je tu. Dobili boste estetski učinek, ki presega navidezno vsakdanjost prizora, kar vsekakor velja za to fotografijo.

Modro nebo na zeleni zemlji – Jernej Stare (*Utrinki in lepote Dobrepoljske in Struške doline*)

Čeprav sem ljubitelj živali, nisem specialist za tovrstno fotografijo. Eksperimentiral sem z makro fotografijo z drugačnimi motivi in vsem, ki še niste poskusili, zagotavljam, da s to tehniko lahko pridemo do zares zabavnih in pogosto navdušujočih rezultatov, če jo le dobro obvladamo ter znamo biti pozorni in radovedni opazovalci. Tako nam je Jernej Stare poklonil posnetek tega krhkega in čudovitega metulja, ki počiva, preden bo ponovno vzletel nad pokrajino v naši občini in onstran nje.

da nam skupaj s fotografijami pošljejo tudi potrdilo o plačani prijavnini (ta znaša petnajst evrov in vam omogoča nadaljnje sodelovanje do zaključka natečaja z dvema fotografijama mesečno).

Z veseljem vam sporočam tudi, da mi je uspelo pridobiti še dodatno nagrado za zmagovalca natečaja v obeh razpisanih temah. Revija National Geographic Slovenija namreč podarja dve brezplačni letni naročnini.

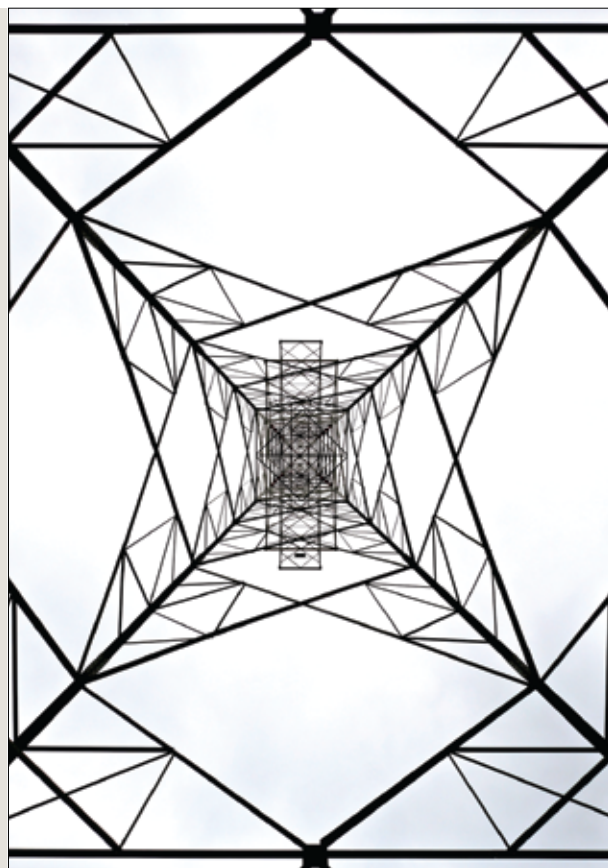
Iskreno se jim zahvaljujem, da so ugodili moji prošnji, za razliko od nekaterih drugih velikih imen iz sveta fotografije, ki niso pokazala velikega interesa. Morda še čakajo na lepše dni, da se prebudijo iz zimske odrevenelosti, se zganejo in podprejo tovrstne dogodke ter fotografijo v Sloveniji na splošno.

To je za zdaj vse, če se bodo nagrajam, ki so v igri, pridružile še kakšne, vas bom o tem obvestil v najkrajšem času. ♦

400 kV – Janko Nose (*Obrazi Slovenije*)

Vem, da ta fotografija ni ravno reprezentativna za Slovenijo, vendar tudi pri nas lahko vidimo električne vode in seveda je raziskovanje urbane arhitekture na tem natečaju zelo dobrodošlo. Primer, ki ponovno dokazuje, da so lahko tudi fotografije na prvi pogled nepriljubljenih, banalnih, nezanimivih objektov in prizorov lepe, če jih znamo posneti s pravega kota.

Čisto preprosto, tudi sam sem to že delal, uležeš se pod vod, kadriraš najbolje, kar znaš, in, če je treba, celoto obdelas na računalniku, kar je avtorju, tako ali drugače, zelo dobro uspelo.

Reportaža o starih zapuščenih hišah

Nedavno sem začel z reportažo o starih zapuščenih hišah, zato iščem lastnike, ki bi me sprejeli in mi dovolili posneti notranjost hiš. Zanimajo me predvsem zaprašeni prostori z razpokanimi stenami, prepleskanimi z motivi iz obdobja naših dedkov in babic, v katerih so ostali stari predmeti in pohištvo. Vsi, ki bi mi hoteli pomagati, me lahko pokličete na številko: 031 869 215.

Hvala že vnaprej!

Olivier Grandovec

BENEŠKA ČIPKA

Psi jazbečarji, eni zmed najboljših krvnih slednikov, so 15. marca ob 18. uri po sledeh strasti privlekli srce za mogočno obzidje Turjaškega gradu v poročno dvorano, kjer ga je razgaljena pričakala vroča, sveže dišeča Beneška čipka.

Andrej Debeljak

Na grajskih vratih je vitez prekrizal meč nad posvečenimi, ki so imeli srečo stopiti čez duri po stopnicah, kjer jih je kot blažen križev pot spremljala fotografska razstava do poročne dvorane, oblazinjenih zof in stolov, velikih lestencev, grajske gospode, Prešerna, Ane in Saše ter veličastnega krsta tistega, zaradi česar smo vsi prišli – Saškine Beneške čipke – prelestne, srčne, strastne, intelektualne, svetovljanske, drugačne, posebne in edinstvene kurtizane, kateri vsakovrstnim čarom so podlegli tudi najtrdnjejši. Vedno mikavna mističnost, skrivnostnost in pravljичnost gradu ter scene so nas vse prisotne ob predstavitvi in interpretaciji ponesle tjakaj v Benetke, kjer smo si nadeli maske in se prepustili drznemu plesu v neznanu. Ples umetnosti, ki je s svojim valom pljusnil čez stene kanalov in zarisal svojo sled na pročelju nepozabnega. Ko je bil ples pri koncu in so bile maske odložene, sem stopil do Saške in jo poprosil, če bi lahko še enkrat zaplesala ter svojo zgodbo in avanturo delila tudi z bralci Našega kraja. In privolila je.

Ko je človek v roke vzel Beneško čipko na koncu tvoje predstavitve na Turjaškem gradu, ga je preplaval prav poseben občutek. Da prejema nek poseben zaklad. Ko si potem še zapisala, komu pripada kakšen izvod in da vsak po pošti prejme še osebno posvetilo, pa se je počutil še bolj kot izbranec. Povej mi, kakšni občutki so te prevevali ob predstavitvi tvojega prvenca in kako je bilo po njej duši roke, ki je to dragocenost dajala od sebe?

Mislím, da se vsi preveč ukvarjamo z izdajo prvenca, ki je na koncu koncev le vizitka. Zakaj? Vse to je v nas. Vse to smo mi. Knjiga je le mejnik na naši poti.

... na zapisane besede nežno kaplja naš pot in jih topi ... vse tisto neizrečeno zaživi.

Čutimo jih. In to nas živi. Ko jih dojamemo, se osvobodimo. Spustimo jih iz rok, da zaživijo še drugje. Ko se ozrem nazaj, je bilo to le hipnotično doživetje, ki me je popeljalo onkraj zidov poročne dvorane v Turjaškem gradu vse do Benetk.

Ciklus Beneška čipka je posvečen gregorjevemu, v poročni dvorani smo doživeli »poroko s strastjo«, do življenja, kjer se zlije

staro in novo v kanal, katere trans tokrat poglablja še vizualna komunikacija s fotografijami. Strast je eliksir mojega zadovoljstva, zadovoljenosti in načina življenja. Vse kar počnem, delam s strastjo.

Sodobnost diha po diktatu številke, pravi filozof Hartmut Rosa. Številke – z njimi sem se kar nekaj časa ukvarjala – so me privedle do odločitve, da bo to limited edition. Samo 50 kosov in ne bo ponatisa. To je miniaturna grafična izdaja pesniškega prvenca v velikosti molitvenika, v mošnjičku iz zlatega perja, opremljena z ex-librisom, ki nosi ročno vpisano številko in imetnika knjige. V zbirki je objavljenih 38 pesmi. S številkami sem se malce poigrala, je pa res, da se je vse poravnalo samo od sebe, čeprav konec koncev vse z namenom, vezano na meni ljube številke in obdobja, ki so me zaznamovala v življenju.

Ex-libris se dandanes pojavlja redko in jaz sem želela, da ga prejme vsak ponosen lastnik mojega prvenca. Žal ga ne more imeti vsak, ampak tako je: tudi Picassa nima vsak.

Ex-libris je knjižna znamka z namenjem lastnika knjige (v našem primeru št. izvoda knjige in ime lastnika knjige, grafično opremljena pa je z mojo inicialko S kot Saška, Strast).

Še isti večer sem v nočnih urah pogoltnil Beneško čipko do zadnjega vzorca in tkiva, ter se čutil polnega neke samo-svoje življenjske energije, plamena, sle. Že sam videz zunanosti prvenca je mešanica marsičesa: kot žepni molitvenik, črna lista, pregrešno čtivo ... In tudi za platnicami se skriva enako kompleksna ter skrivnostna slikanica občutij, ki v vsakem posamezniku zavrti svoj tek čustev, asociacij, refleksij in doživljanja. Kaj je rdeča nit Beneške čipke, če ta sploh je rdeča, in kateri vzorec ali motiv bi izpostavila, če bi morala vsaj enega?

STRAST. Še vedno je to edini odgovor za dan pravega obraza. Neke vrste intervencija, klic k budnosti, živosti tu in zdaj. Biti prisoten pri snovanju in rojevanju svojih misli, prav pri viru, pravzaprav biti eden od virov.

Glede na to, da sva sodelovala že pri mnogih projektih ter si že dolgo deliva ljubezen in strast do poezije ter ustvarjanja, si jemljem pravico ter upam, da sem toliko subjektivnega kritika, da javno izrečem, da je to tvoj najbolj dozorel, celovit, slikovit, izrazoslovni, neklješki in neponavljajoči literarni dosežek do zdaj. Se tudi ti strinjaš s tem?

Jaz na svoje rezultate dela gledam malo drugače kot ti, eno je šola, drugo pa čas, pri katerem ni treba upoštevati pravil. In v slednjem sem se zaljubila v ta duh. Prevzeli sta me iskrenost in pristnost. Biti to, kar si. Zato je ta toliko samosvoj, nekaj posebnega. To sem tudi jaz. In vedno bo del mene.

Sicer gre pri prebiranju česar koli vedno za lastno interpretacijo, ampak me vseeno zanima, če si vsaj enkrat samkrat pomislila na to, kako se bosta na tvoj prvenec odzvala okolje in družba, v katerem živiš?

Kot bi rekel Michon Chion: glavni smoter, »fokus« je drugje, ne ukvarjam se z drugimi, saj imam s seboj veliko dela. Ne ustvarjam, ker moram, ampak ker si želim. Umetnost sama je hipni stimulans, ki nam v temeljih lahko spremeni življenje, seveda pa moramo biti zato odprti. Razširjam krila in letim skozi njena obzorja. O tem, kaj si mislijo drugi, pa naj spregovorijo drugi, to so sedaj njihove zgodbe, mojim pticam sem dala krila, odletele so, kdaj pa kdaj priletijo nazaj, pustijo svoje perje, ampak one imajo svojo pot; trenutno čepijo na vejah drugih, jaz pa že nape-njam jadra novim projektom.

Prejšnje vprašanje je bilo namen-sko, da iz njega izpeljem slednjega, povezanega z eno izmed izjav, ki sem jih zasledil na spletni strani ene iz-med naših najbolj poslušanih radij-skih frekvenc, v kateri ponosno raz-lagaš, da si Ljubljankanka, ki sedaj živi in ustvarja v Dobropolju, natanč-neje v Podgori. V zbirki in nasploh v tvojem ustvarjanju se vsaj za moje pojme izrazito čuti, da si drugačna,

svobodnejša in manj vezana in zve-zana z vsemi sponami omejenosti in tradicije kot drugi avtohtoni avtorji, ki živimo tukaj od rojstva. Te to bolj utesnjuje in duši ali te še bolj podžiga in ti daje krila? Se počutiš revolucio-narko?

Zelo veliko se je spremenilo v šti-rinajstih letih, od kar živim tukaj, na splošno se je celotna družba, kot bi rekli domačini, »spridila«. Včasih ni-sem razumela, zakaj je treba sesuvati nekaj, kar dobro funkcionira. Ali ni strah pred drugačnim v resnici strah pred samim seboj? Padec človeškosti – je zmaga nasilja, ki ne priznava dru-gačnosti. Sodnik, krvnik ter obsojenec so vsi samo ljudje. Vsi smo porinjeni v situacijo, v kateri nihče od nas ne želi biti. Družbeni banket se bo nadaljeval, vse dokler se bo to podpiralo, spodbu-jalo in krepilo. Vedno nekdo odneha. Pravijo, da ponavadi tisti, ki je pame-ten. Jaz spoznavam, da odneha prvi tisti, ki je utrujen od mlatenja prazne slame.

Svoje seme pustim tam, kjer lahko vzklije in raste. Če ga teptajo, mu od-stirajo sonce, vodo in mi preprečijo njegovo oskrbo, ga prenesem drugam, kjer je zemlje, kolikor hočeš, samo da jo nekdo obdeluje, vrata pa so odprta na stežaj, saj je v semenu prepoznan potencial.

Odraščala sem v mestu, v vsej tej raznolikosti nacionalnosti, družbene raznovrstnosti, dogodkovnega razkoš-ja, kjer mi je uspelo razviti veliko iz-najdljivosti, oblikovati vrednote, med drugim tudi to, da se ne ukvarjam s čvek zgodovino. Mene zanimajo: iskrenost, pristnost, poštenost, prava resnica, ideja in realizacija, za kar gre

zahvala za vzgojo mojim staršem Dragu in Cilki ter moji stari mami Frančiški.

Da ne bo pomote, meni sta blizu tradicija in folklora, sem pa človek časa, ki ima rad vonj duha časa, v katerem živi. Zato se tudi gibljem v krogih somišljenikov in med njimi so vsi avtohtoni avtorji. Različnost nas je zbližala, skupaj odkrivamo vrtove in sokove življenja.

Najin skupni pesniški prijatelj se je na socialnem portalu čudovito poigral s premetavanjem črk naslova tvojega prvenca in iz Beneške čipke napravil premetanko Nebeška pi... Glede na to, da so bile Benetke mesto pregrehe, je bilo ustvarjanje cikla sledenje zunanjemu ali notranjemu motivu, kombinaciji obeh, ali čisto nekaj tretjega?

O zgodovini Benetk bi lahko povedala marsikaj, če skrajšam verzijo. V 12 stoletju so bile maske prvič omenjene kot del pomembnega beneškega življenja. Navdih za skrite obraze najverjetneje prihaja z Orienta, saj so bile Benetke od nekdanjega trgovskega mesta. V majhnem mestu, kjer so bile velike socialne razlike, so se lahko ljudje, skriti za maskami, družili drug z drugimi ne glede na družbeni sloj in pri tem niso izgubili svojega ugleda. Bogati in revni so nosili enake maske, saj njihov namen ni bil izstopati iz množice, temveč omogočati anonimnost. Maske so imele posebno vlogo tudi v sodstvu, saj je porota glasovala v maskah: identiteta se ni nikoli razkrila. Odločali so se po svoji vesti. Za družbo v prisilnem jopiču je karneval postal ventil, kjer so lahko vsi izrazili svoja hrepenenja in misli. Eno od pravil je bilo: spoštovanje vseh mask. V maske so se podali prav vsi, od doža, nune, duhovnika, plemiča, reveža ali berača.

Enako je tudi v ustvarjanju, če potegnem paralelo. Tudi pri ustvarjanju ve samo avtor, dobesedno, kaj natančno je želel povedati z delom (maska), vse interpretacije so zgolj približek. Vsa dela imajo brado (resen pristop: čas + premislek + namen). In bogata zgodovina je tudi mene pripeljala na mesto razgaljenih bližin. Prvotna ideja je bila zapisovati misli. V Benetke večkrat zahajam, včasih zaradi sprostitve, obiska grafičnega ali arhitekturnega bienala, koncerta na piazzzi San Marco, vedno pa beležim utripe, ki v meni prebudijo miselne vetrove. V Benetkah čutim strast, ki prežema vse zidove, ulice, kanale, to je mesto strasti. Danes mesto zaljubljenec. Never-

jetno, koliko poljubov vidiš tam, starost ni pomembna, ampak strast. In vedno uživam v teh momentih.

Če se vrnem nazaj k maski in jo kot metaforo povežem s pisanjem, sta izraznost in pristnost, ki so jo udeležili v karnevalu, pravi fenomen. V njemu se najde marsikaj osupljivega, kot vzporedna fantazma, ki jo nekje v nezavednem živi in podoživlja naša podzavest. Menim, da ne smemo sanjati svojega življenja. Živeti moramo svoje sanje.

Pred leti sem zasledila, da so pesniki začeli objavljati pesmi, združene v cikluse, pod enim imenom (npr. vogalna) ali označene zgolj z rimsko številko. Temu sem sledila tudi sama, saj sem se ob mentorstvu Ane Porenta naučila, da je dobro pisanje urediti na način zgodb, ciklusov ali reda, oblik/form. Želela sem se lotiti zapisovanja, ki ima svojo družino (Benetke), formo in zakonitosti, čeprav mi forma pozneje ni bila prioriteta, pomembnejše mi je bilo ujeti razpoloženje v trenutku, ki ni samo premislek ali refleksija, ampak senzibilnost. Ideja je zorela po delih, precej počasi, saj se težko za daljše obdobje posvetim le pisanju. Zato da sem popolnoma v svojem svetu, v svoji virtualni knjigi, se mora vse sestaviti. In odločitev je padla. Zgodba je bila pripravljena in želela sem ji dati krila, da poleti. Da razgalim svojo bližino strasti, se ji poklonim s prvencem. Strast sem položila na oltar, vzela v roke pahljačo in se nasmejala ptici, ki je poletela. Iz takšnih malenkosti je lahko sestavljeno življenje. Če znamo živeti svoje sanje, seveda. Edvard Munch je imel prav. Krikni! Ne molči!

Fenomenalni in nepozabno izpeljana se mi zdita tudi obe ideji, tako limited edition 50 izvodov Beneške čipke brez ponatisa kot sam performans na Turjaškem gradu, s spremljajočo in pričujočo razstavo Alenke Škamperle. Od kod obe ideji in če sta kaj povezani z enkratnostjo vseh dogodkov in vsega v našem življenju?

Obe ideji imata enak vzgib: obe sta bili nekoč moja želja. Če si nekaj iskreno želiš, se ti nekega dne resnično uresniči. Moraš biti samo potrpežljiv in ko se primerno času vse postavi na svoje mesto, moraš takrat

samo prepoznati priložnost in izkoristiti danost v trenutku.

Kaj pa tvoja slaba vest za vse prikrajšane, ki niso in ne bodo imeli te sreče, da bi se lahko dokopali do Beneške čipke?

Nimam slabe vesti. Ta dogodek so doživeli vsi, ki jim je bil namenjen, vse je z razlogom, čedalje bolj verjamem v to. Ni naključij. Naključja so na ključ.

Z enim ali dvema vprašanjem se dotakniva nastajanja tvojega prvenca. Večkrat se mi zdiš silno razdrobljena ter kot sinička, ki skače z vejice na vejico, saj se ponavadi ukvarjaš z več projekti hkrati, potem sta tukaj še služba in družina. Kako ti uspeva vse to? Si lahko v tem primeru pri kakšni stvari 100 %?

Ja, ptice so dejansko zanimiva sorta, koliko enih kilometrov in tako drobcena telesa. Vse je v glavi. Pomembni pa so tudi sistem dela in prioritete dneva. Zavedanje poslanstva, vizija življenja. Kratkoročni in dolgoročni cilji. Ko se vse to sestavi v piramido: srce, ritem in energija funkcionirajo. Poleg tega imam jaz rada svojo družino, delo in hobije, katerim posvečam čas. Nič ne delam z naporom ali odporom. Poslušam sebe in notranjo intuicijo, kar ni skladno z menoj v danem trenutku, odklonim, navkljub plačilu.

Kdor se sam ni preizkusil v tem, ne ve, kakšna je razlika med pisanjem poljubne poezije in pisanjem cikla, pri katerem mora človek ostajati v nekako istem občutju in zanosu, ali vsaj s približno istim vodilom skozi vse pesmi, pa vendar se ne preveč ponavljati. V sled zgornjega vprašanja in odgovora, kako ti je uspelo napisati cel cikel tako homogeno in povezano?

To gre počasi ... spontano. Živim sedanost. Zaupam prihodnosti. Verjamem vase.

Prvenec ima 38 pesmi. Ideja o zbirki je zorela kar nekaj časa in se verjetno vmes tudi spreminjala, dopolnjevala in nadgrajevala, da je na koncu dobila videz in vsebino, kakršna ima. So istočasno vse-

skozi nastajale tudi pesmi za njo? Kar nas poznam, smo pri svojih prvencih vsi imeli še največ težav s tem, da smo jih sestavili iz desetkratnikov tistega, kar je potem šlo v natis. Kako je bilo s tem pri Beneški čipki?

Pri Beneški čipki je morda nastala kakšna pesem več, mislim, da jih je vse skupaj približno 43, pet več, kot je bilo izbranih. Vendar so te ostale v ozadju zato, ker po vsebini in teži bolj pristajajo na drug vrt, ostalim rožam kot na most Benetk. Verjamem, da na prvo žogo ciklus na videz deluje zgolj grafično, vendar je vsaka pesem premišljeno izbrana s posebnim namenom in z dodeljeno številko. Za vsem tem je globina, ki najbolj zaleže kot ogenj, ki greje in sveti od zunaj in kar pogreje od znotraj.

Prav posebna avantura praviš, da je bila tudi fotografska seansa z Alenko Škamperle, s katero sta posneli ogromen cikel fotografij na kraju zločina – se pravi v Benetkah – in katerega tri fotografije si uvrstila tudi v Beneško čipko. Tako te tri kot vse ostale, ki so nastale v tem uživaškem in ustvarjalnem obisku Benetk, se mi zdijo popolna istovetne s pesmimi v zbirki. Jih sama čutiš enako? Katerega od značilnih beneških likov, mask ali vlog bi sprejela, če bi živela v Benetkah?

Pred leti sem si kupila črno poročno obleko, belo čipkasto pregrinjalo pa sem si sposodila v Šentjakobskem gledališču Ljubljana. Masko in frizuro sem si naredila sama, saj na fotografijah nisem hotela biti »spolirana vaza« z dodanimi nohti, trepalnicami in pudrom, všeč mi je, če so na moji koži sledi življenja, poletne pege in smejalne gube, ko sem vesela.

Septembrski sprehod skozi Benetke me je ponesel v višave, takrat sem razumela, kaj pomeni, da hodiš »nad tlemi«, mnogi so se ustavljali in spraševali, od kod smo, kdo sem jaz. Ali ste filmska zvezda? Pihanja na dušo ni manjkalo, prejela sem rože, koruzo za hranjenje golobov, samo zato, da sem se vrtela na Trgu svetega Marka in so golobi prileteli k meni, da so me lahko vsi fotografirali, harmonikar mi je zaigral na klavirsko harmoniko, v trgovini z maskami so se razveselili mojega prihoda, ko sem z deklico

barvala masko, dovolili so mi, da sem lahko pomerjala maske, klobuke ... In ja, bila pristna (vsaj tako sem se jaz počutila) beneška čipka za vse turiste in domačine.

Tak podvig te nahrani za dolgo časa in ti da krila. Pospesi krvni obtok in vse, kar sem tisti dan sprejela, kup hormonov sreče, nosim še danes. Delim naprej, kajti užitek je popoln samo, če ga deliš. In mislim, da je vse to doživetje ujetu na motivih, ki so na fotografski razstavi v stolpu na Turjaškem gradu do konca maja.

Kar se tiče pa mask: z maskami se rada samo spogledujem, raje sem to, kar sem. Ni mi treba nadeti maske za dosego svojih sanj.

Si človek, ki zna opozoriti nase in izstopati. Ko sem sam izdajal prvenec, mi je stara prijateljica dejala, da se dandanes uspešnost umetnika meri le v tem, kako dobro se proda in koliko iztrži iz tega. Se pravi, da preraste tako lokalno kakor narodno majhnost, omejenost, »zaplankanost« in nekaj doseže. Glede na omejenost naklade, vsaj s komercialnega vidika, to pri tebi ni bilo mogoče. Si pa zame osebno kljub pričakovani odmevnosti dogodka presešla do zdaj znane nam meje tega silno pomembnega in brutalnega področja, saj je bilo tvojemu velikemu dogodku posvečene kar nekaj pozornosti visoko kotiranih medijev na nacionalni ravni, kar ni mačji kašelj. Moraš za tako uspešno kanaliziranje poskrbeti sam, ima pri tem kaj tvoja zaposlitev v Šentjakobskem gledališču, druženje v teh krogih in poznanstva, ali gre preprosto za to, da človek po nujnosti v danem trenutku sam privablja, kar mu je najbolj potrebno?

Ne vem, kaj je botrovalo takemu odzivu. Morda so mi ljudje samo preprosto verjeli. Prepričala jih je Beneška čipka. Jaz in moja energija. Za vse v življenju plačamo, vendar to ostaja čudež. Pa ne mislim glede plačila dobesedno, da ne bo kdo mislil, hvaležna sem tudi za dneve, ko nihče ne kliče mojega imena.

Ljudje smo si različni. Sam ob tvojih projektih in dogodkih vedno zaznavam pompoznost, glamur, razkošje, malo gospostva in vzvišenosti, ter mogoče še kaj, kar »mali človek« nima ne v svoji naravi ne v svoji duši. Glede na to, da nasploh ljubiš odrske deske, luči in občinstvo, nam zaupaj, koliko je v vsem tem pri tebi nastopaštva in koliko resnične pristnosti?

Nič ni nastopaštva. Vse to sem jaz, samo da si za razliko od ostalih upam biti in ostati iskrena sebi. Zasebno in poslovno. Utrip srca merim s tokom misli. Ko človek enkrat otrdi, prikljče bolezen in smrt, če parafraziram misli kitajskega filozofa Laa Tzeja, zato upogibam misli z vetrom, mehčam telo z ustvarjanjem, um pa stapljam s svojimi junaki.

Vsi vemo, da pesništvo ni tvoje edino ustvarjalno področje. Si tudi slikarka, fotografinja, režiserka ... Na katerem področju umetnosti se zdiš sama sebi najmočnejša in če bi se morala okronati za umetnico samo ene panoge, bi izbrala, da si pesnica ali kaj drugega?

Mislim, da sem že večkrat javno in v pisni besedi izpostavila, da se nimam za umetnico, ampak upodobljevalko domišljije. V mojem življenju se prepletajo likovno ustvarjanje, pisanje, fotografiranje in kulinarika. Ko barv ni več, slikam, ko se barve prebudijo in zažarijo v vsej svoji veličini, fotografiram ali pišem. Fotografski motivi so moja podpora nadaljevanju zgodbe na platnih ali na belini papirja. Včasih so samozadostne in jih umestim v podpis dneva. Mood of the Day.

Zadnje čase se povezujem tudi s kulinariko, če dobro premislim, sem bila z vonji in okusi že dolgo povezana, sedaj sem jim samo dodala zgodbo, v kateri nastopam kot glavna oseba. Ko se združijo vse ta čustva in strasti, nastane filmska fuzija. Rada imam brezbriznost do mojih navad, saj ta briše moje vsakdanje skrbi.

Nesmiselno se je siliti k ustvarjanju nečesa, česar človek ni doživel, ne čuti in ne želi deliti.

Za teboj sta velik dosežek in veličastna zmaga. Je po enem mesecu od tega še tak naval evforije, ali pa se je vrnilo življenje že v stare kolesnice ter se že snujejo novi načrti in postavljajo novi izzivi? Ne zdiš se mi ravno človek, ki bi zaspal na lovorikah starih zmag.

Je, ker enim pride malo kasneje kot drugim, če se malo pošalim. Drugače pa ja, sem že naprej, vedno se gre samo naprej, nikoli nazaj. Luštne ideje: ena je povezana z besedo, druga z barvami, ena pa s kulinariko.

Ob koncu bi te zagotovo vprašal še, s kom vse, če sploh s kom, bi si delila zasluge za svojo, v tem primeru glede na naslov in vsebino, ne moremo reči ravno prvorojeno punčko, ampak bolj zrelo kurtizano srednjih let. Je bil fenomenalen projekt podoben gledališki predstavi, za katero stoji številčna ekipa, je bila to one man band turneja, ali nekje vmes?

Nihče od njih najbrž ne bo dobil posebnega priznanja, listine, ki bi jo lahko dal v okvir in na steno. A morda ga niti ne potrebuje. Spomini na krasen dogodek in nastajanje so tisti, ki nas bodo v sušnih dnevih krepili. Še dolgo. Bolj ko se bo odmikal čas, bolj bomo čutili, da smo jim za naša srečevanja hvaležni. Jaz se bom vsekakor spominjala Francija Novaka, ki je prislutil mojim željam idejne zasnove knjige, Ane Porenta, ki je lektorirala in mi pomagala pri ureditvi pesmi v ciklus, za program na gradu se zahvaljujem Eli in Eču Dolšak ter Viteškemu redu Viridi Hedera ter Francetu Prešernu z najbolj okusnimi figami, Alenki Škamperle za izvrstno ujete trenutke v Benetkah in Damjanu Kogovšku, ki je bil najin asistent in nama pomagal nositi vso robo skozi Benetke, ter seveda za vso moralno podporo in krepitev ljubezni do mojega ustvarjanja Andreju, mamici in atiju, sestri in vsem vam, ki ste moji najdražji prijatelji.

Ostali sta nama samo še dve vprašanji. Glede na to, da je bilo na tvoji predstavitvi na Turjaškem gradu prisotnih zelo malo duš iz naše občine, me zanima, če boš slu-

čajno tako milostna, da boš vse tri doline Šentkrompirjevske blagosloвила z umazano vodo beneških kanalov in tudi domačemu kraju predstavila svojo umetnino?

Na vsak dogodek lahko gledamo z množice perspektiv. V svetu, v katerem mora vsaka stvar imeti jasen namen in vsebino, rada sprejemem tudi kaj nesmiselnega. Žal ponovitev ne bo. Na avtorja se velikokrat pozabi, saj vsak gledalec vidi zgolj svojo sliko – jaz ostajam zvesta sebi. Zanima me kvaliteta ljudi in ne kvantiteta. Če te ni, manjša. To je moja pot, ki morda ne bo vsem po godu, pa tudi treba ni, saj je avtorjev dovolj, da lahko vsi dobimo, kar nam je všeč.

Zadnje vprašanje ni čisto v kontekstu, je pa na nek način vseeno precej povezano s teboj in poezijo. Zastavljeno je iz čisto sebičnega razloga, ker me ljudje na cesti velikokrat ustavijo in sprašujejo, kaj se zdaj dogaja s skupino ST ★ ART, če je še kaj živa in če bo na oltar umetnosti postavila

kakšen svoj nov svetniški akt. Najbolje, da to izvejo kar iz prve roke, od ustanoviteljice in gonilne sile skupine.

Že dlje časa resno razmišljam o posebni prireditvi: ST*OPICE (delovni naslov: Svete opice), kjer bi se podelili kipci in priznanja za najbolj nerodne ali pa nepremišljene »izjave, dejanja, ukrepe ali postavljena pravila dela«. Gre za nejevoljo sprenevedanja odgovornih v raznih javnih zavodih, odborih, organih in navsezadnje na sedežih, ki bi morali biti zgled in zrcalo družbe. Prireditve bi bila tipa prireditev Monthy Pyton. Dajmo si naliti čistega vina. Ljudje na položajih bi se morali zavedati svoje odgovornosti: ni treba rušiti mostov, če je bil prvotni namen postavitve mosta združitev ljudi obeh bregov, zato da se olajša življenje in delo teh ljudi. Se v resnici zavedamo, kako dragoceni so ljudje? Znamo občutiti in pokazati čustva, si čim pogosteje dovoliti drobne pozornosti? Morda bo na temeljih iskrenosti in poštenosti zrastle nekaj pregrešno nove-

ga. Tega se ne bi smeli bati. Vsem se lahko odprejo nova vrata. Pred kratkim sem govorila z Vinkom Möderndorferjem o enem izmed njegovih del, TRUTH STORY. Govori o zgodbi sprave. Resnica je sprava. Sprava je resnica. Enkrat je treba pogledati resnici v obraz. In samo to je lahko pot za naprej. Na napakah se vsi največ naučimo. Prav je, da napako popravimo in s tem končamo agonijo, ki nas zasleduje vse do trenutka, ko je ne popravimo.

Iskrena hvala Saši za razgaljenje notranjosti svojih neder in povabilo v sobane njene duše. Če je veselje res neskončno in čas res brezčasen, potem smo mi vsi res samo zvezde, katerih svetloba ožarja samo današnje nebo, brez lažnih upov, da jutri za nami bi zrlo še kakšno oko. Z vsakim utrinkom se utrinjajo naše sanje in če padejo na plodno zemljo, se le te razprostrejo v cvetove, ki najbolj goreče cveto. ♦

Prelep pomladni večer v Kompoljah

Dan pred materinskim dnevom smo na podružnični šoli in v vrtcu Ringaraja v Kompoljah pripravili prireditev za svoje mamice in očke.

**Petra Andoljšek Žagar,
Lucija Pustotnik**

Priprave so potekale dalj časa, saj so se otroci predstavili s petjem, z igranjem in s plesom. Veliko časa nam je vzelo tudi izdelovanje daril za mamice in slikanje maminega portreta. Prireditve je pogrela naša

srca in nam v oči priklicala kakšno nedolžno solzico, saj so bili otroci resnično posrečeni in so svoje vloge doživeto odigrali. Tako kot na vsaki prireditvi nas je tudi tokrat v svet glasbe popeljal zelo dober pevski nastop našega šolskega pevskega zbora. Čudovito so pravljico Zrcalce odigrali otroci iz skupine Medvedkov. S folkloornim sple-

tom so se nam predstavili najmlajši šolarji. Navihani Matija na koncu le ni zbral toliko poguma, da bi šel krast sosedove hruške. V to so ga prepričali otroci, pa čeprav je imel s seboj zelo pripravno lestev. Da pa bi se zima zares poslovala, so nam učenci 4. razreda pripravili dramatizacijo pomladi. Pogumni fantje iz 2. razreda so nas učili o pravicah otrok, učenci 5. razreda pa o pomembnosti očeta v družini. Hudomušno so učenci 3. razreda spremenili Rdečo kاپico in jo zaigrali v angleščini. Za konec pa smo se zahvalili svojim mamicam. Z veliko kratkih besed in povedi smo skušali povedati svojim mamicam, da so nepogrešljive v našem svetu in da brez njih ne bi živeli srečno ter varno. ♦

Poetika mehanike in spremljevalni pedagoški program

Ob razstavi **Poetika Mehanike** je bil v mesecu marcu v **Galeriji Miklova hiša** v Ribnici organiziran spremljevalni likovno-pedagoški program.

Ana Pugelj, Maja Rus, Maja Zbašnik

Vodile smo ga Ana Pugelj, Maja Rus in Maja Zbašnik, v njem pa je sodelovalo več kot sto otrok. Program je temeljil na likovnem izražanju otrok, njihovi ustvarjalnosti, kreativnosti in domišljiji, predvsem pa na doživljanju umetnine same. Otroci so na ta način »vstopali v umetnino«, jo opazovali in podoživeli. Hkrati pa so naredili svojo interpretacijo, ki se zelo dobro odraža na vsakem likovnem izdelku, katere smo tudi razstavili v galeriji in so bili na ogled do 13. aprila.

Imeli smo šest srečanj, od tega prvih pet predšolskih skupin iz vrta Ribnica (starost 5–6 let), in sicer skupine: Veveričke, Zajčki 1, Zajčki 2, Mravljice, Ribice in nazadnje skupino sedmošolcev iz Osnovne šole dr.

Franceta Prešerna Ribnica. Srečanja so se vedno začela s samostojnim ogledom razstave, nato pa smo si skupaj ogledali izbrano delo, ga podrobno opazovali, se o delu pogovorili, navedli avtorja/e umetniškega dela, na podlagi katerega smo smiselno in primerno starostni stopnji vodile likovno nalogo. Sodelujoči otroci so bili zelo motivirani za ustvarjanje in kreativno delo.

Spremljevalni pedagoški program ob razstavi v galeriji bomo organizirali in nadaljevali tudi v prihodnje, zato vabimo otroke, tako vrtčevske kakor tudi osnovnošolske, da se udeležijo likovnih ustvarjalnih srečanj z umetninami v Galeriji Miklova hiša. Za dodatne informacije nas lahko kontaktirate na: likovnost.galerija@gmail.com. ♦

Shema šolskega sadja in zelenjave

Na OŠ Dobropolje tudi letos poteka projekt Shema šolskega sadja in zelenjave, v okviru katerega učenci poleg redne šolske malice enkrat tedensko dobijo še sadje ali zelenjavo.

Kaj je Shema šolskega sadja in zelenjave?

To je ukrep skupne kmetijske politike EU, ki šolarjem zagotavlja brezplačno sadje in zelenjavo. Poleg razdeljevanja sadja in zelenjave vključuje še različne

izobraževalne dejavnosti in dejavnosti za ozaveščanje o pomenu sadja in zelenjave v prehrani.

Namen ukrepa je ustaviti trend zmanjševanja porabe sadja in zelenjave ter hkrati omejiti naraščanje pojavnosti prekomerne telesne teže in debelosti pri otrocih. Slednja namreč povečuje tveganje za nastanek številnih bolezni sodobnega časa (sladkorna bolezen tipa 2, srčno-žilne bolezni, rak, osteoporozna itd.).

Jernej Pečnik – starinoslovec s Ceste

Prizadevni člani Turističnega društva in občine Dobropolje ter nepogrešljivi posamezniki iz naše in sosednjih občin v tem letu nagrajujemo projekt, ki je bil zastavljen pred petimi leti s postavitvijo markirane rimske ceste Jerneja Pečnika, skozi severni predel dobrepoljske občine.

TD Dobropolje

Letos se namreč spoštljivo spominjamo 100 let smrti našega **starinokopa Jerneja Pečnika**, rojenega v vasi Cesta. Zahtevne in odgovorne dejavnosti, ki so zastavljene v tem letu, se bodo prepletale in dopolnjevale skozi naslednje cilje in naloge:

1. Drugo soboto v oktobru bo **jubilejno 5. Dobropoljsko vandranje** z manjšimi vsebinskimi in organizacijskimi spremembami. Na ta dan bo luč svetlobe zagledala brošura, ki bo izključno namenjena našemu velikemu starinoslovcu, starinokopu, starinarju Jerneju Pečniku. Brošura, ki bo stala 15 evrov, bo po strokovni plati delo dr. Janeza Dularja, najboljšega poznavalca življenja in dela Jerneja Pečnika. Brošura bo napisana tako, da bo razumljiva vsakemu in da bo vsak Dobropoljec Jerneja Pečnika spoznal v pravi luči. Še več, da ga bo vsak Dobropoljec s ponosom predstavljal, kjer koli bo hodil.

2. Ob 100. obletnici smrti Jerneja Pečnika bomo v neposredni bližini njegove rojstne hiše (nekdanj števil. 13) na pročelju vaškega doma na Cesti **odkrili spominsko ploščo** . To se bo zgodilo približno 12. junija 2014 (na ta dan je v velikem uboštvu umrl na Streliški 10 v Ljubljani).

3. Gospod dr. Janez Dular, vrhunski arheolog, ki deluje na različnih znanstvenih evropskih inštitucijah, je pripravljen pri-

Slika prikazuje mesto, kjer je nekoč stala rojstna hiša Jerneja Pečnika. Danes je na tem mestu možno videti le še nekaj ostankov temeljev.

praviti **strokovno predstavitev Jerneja Pečnika v dvorani Jakličevega doma** .

4. **Predstavitev o Jerneju Pečniku** bomo organizirali po občinah, kjer je veliko odkrival in izkopaval. Bil je naš mož železne volje z naravnim talentom za iskanje halštatskih gomil, ki je postavljaval temelje arheološkemu izkopavanju na Kranjskem, zlasti na območju sedanje Dolenjske in Bele krajine.

5. V Narodnem muzeju v Ljubljani bomo poskusili dobiti dovoljenje, da lahko uporabljamo **fotografijo Jerneja Pečnika** , ko po uspešnem izkopavanju na Magdalenski gori odhaja z najdeno lončeno posodo, imenovano »gubanka«, v desni roki in s polnim cekarjem fibul, zapestnic, nanožnic, korald in še z marsičim drugim v drugi roki. Tudi veliki žepi nakazujejo, da niso prazni.

To fotografijo bi uporabili na spominski plošči, na naslovnici brošure, na poštni znamki, na oblačilih turističnih vodnikov in še kje. Prav tako bomo pridobili nekaj primerkov posode gubanke, ki bi bila uvrščena v sklop turističnih spominkov.

6. Na prehodu poletja v jesen pripravljamo **enodnevni strokovni izlet na Dunaj** ,

kjer si bomo pod vodstvom dr. Turka, vrhunskega arheologa, ogledali arheološke predmete, ki jih je izkopal Jernej Pečnik na območju Dolenjske in Bele krajine.

Za vselej moramo vedeti, da je bil Jernej Pečnik tisti, ki je v največji meri polnil Narodni muzej v Ljubljani in dvorni muzej na Dunaju. Narodni muzej se imenuje od leta 1920 dalje, pred tem se je imenoval Deželni muzej (muzejska palača), kateremu je temeljni kamen položil 14. julija 1883 cesar Franc Jožef I. Otvoritev je bila 2. septembra 1888. Narodni muzej je najstarejša neprekinjena delujoča kulturna in znanstvena ustanova v Sloveniji. Prvi kustos Deželnega muzeja je postal Dragotin (Karel) Dežman (1821–1889). Bil je prvi raziskovalec prazgodovinskih Vač – evropske senzacije –, znan pa je postal z odkritjem kolišč na Barju. Pisal je o vaški situli in bil tisti, ki je v Jerneju Pečniku videl velik talent za odkrivanje arheoloških najdb ter ga povabil k sodelovanju. Neutrudno je polnil prazne prostore nove muzejske palače v Ljubljani. Na tisoče arheoloških predmetov še danes krasi in bogati naš Narodni muzej po Jernejevi zaslugi. Nekaj podobnega je v nekdanjem dvornem muzeju (danes naravoslovni muzej – Naturhistorisches Museum) na Dunaju. Navedeni muzej je bil odprt leto dni kasneje kot v Ljubljani.

To je le del dejavnosti v zvezi z življenjem in delom starinarja (tako se je najrajši podpisoval) Jerneja Pečnika v tem njegovem letu, ko se je pred 100 leti poslovil od tega sveta v 79. letu življenja.

V naslednji številki našega glasila bomo predstavili konkretnjša dejstva iz njegovega življenja in bogatega, garaškega ter vztrajnega arheološkega izkopavanja halštatskih, latenskih in rimskih izkopanin. Določeni podatki so povzeti iz raznih strokovnih zapisov dr. Janeza Dularja.

Za ogled naravoslovnega muzeja na Dunaju se prijavite na TD Dobropolje do 20. 5. 2014 na telefon 041/96 28 23 ali po elektronski pošti: td.dobropolje@gmail.com

Prvih dvajset prijavljenih bo imelo prednost. ♦

Enodnevna ekskurzija na Dunaj v družbi arheologa dr. Petra Turka

DATUM: sobota, 20. september 2014

ZBIRALIŠČE IN ODHOD: avtobusna postaja VIDEM, odhod ob 5. uri

KOMU JE NAMENJENA EKSKURZIJA: Dobrepoljcem, ljubiteljem in poznavalcem življenja in dela starinoslovca Jerneja Pečnika ter prof. Luka Gutenfelderja (domačina)

ŠTEVILO UDELEŽENCEV: najmanj 35

STROŠKI PREVOZA IN VSTOPNINE ZA MUZEJ: 35 € na osebo

**TURISTIČNO DRUŠTVO
DOBREPOLJE**

IZZIVI SEDANJOSTI ZA PRIHODNOST

Gospod dr. Peter Turk je kustos Narodnega muzeja v Ljubljani, ki ga je naš starinoslovec Jernej Pečnik dodobra napolnil z arheološkimi najdbami iz halštatske, latenske in rimske dobe. Profesor dr. Peter Turk strokovno raziskuje bronasto in železno dobo, zlasti kulturo žarnih grobišč, vodil je več izkopavanj prazgodovinskih najdišč in je velik poznavalec obsežnih in garaških del izkopavanja arheoloških najdb Jerneja Pečnika. Z NJIM BOMO PREŽIVELI NEPOZABEN DAN NA DUNAJU!

Z Vidma bomo krenili mimo Grosuplja na avtocesto in za ogrevanje potegnili do počivališča Tepanje, kjer si bomo vzeli čas za kavico, sanitarije in še kaj, da nam bo lažje na poti.

Po 30 minutah postanka bomo spet v družbi avtoceste, vztrajajoč do počivališča, ki je oddaljeno slabih 100 km od Dunaja. Tu se bomo malo pretegnili, okrepli in oddahnili. Po 20 minutah postanka bomo nadaljevali pot preko Gradiščanskega v samo središče Dunaja do Muzejske četrti, kjer bomo parkirali. Iz avtobusa bomo odšli preko čudovitega parka (trga) Marije Tere-

zije v 100 m oddaljeni Naravoslovni muzej, ki je bil zgrajen leta 1889. Pod vodstvom dr. Petra Turka si bomo ogledali predvsem halštatske arheološke najdbe, ki jih je v velikem številu izkopal Jernej Pečnik na Dolenskem in v Beli krajini. Hallstatt je kraj ob istoimenskem jezeru v Avstriji, kjer so bili veliki rudniki kamene soli. Slučajno je rudniški nadzornik Johann Georg Ramsauer leta 1846 odkril obsežno prazgodovinsko pokopališče. Bogate najdbe v grobovih s tega najdišča so postale sinonim za celotno starejšo železno dobo oziroma za obdobje kulture žarnih grobišč, ki je bila razširjena po vsej Evropi (čas med 8. in 4. stol. pr. n. š.). Jernej Pečnik se je seznanil s takratnim kustosom Josefom Szombathyjem, ki je sodeloval pri izkopavanjih v Hallstattu in bil eden najboljših poznavalcev slovenskih arheoloških najdišč. Vodil je številna izkopavanja in usmerjal Jerneja Pečnika pri izkopavanjih, kar se je močno odražalo pri njegovem strokovnem pristopu.

Po ogledu muzeja (vzeli si bomo dve uri časa) bomo poiskali cenejši lokal in si na svoje stroške privoščili kaj za pod zob (1 uro). Kdor bo hrano vzel s seboj, bo imel

tudi možnost, da jo nekje v miru poje.

Iz muzeja bomo šli na potep po starem delu Dunaja, najprej mimo avstrijskega parlamenta (delo danskega arh. Theophila Hansna iz leta 1884). V tem parlamentu je bila 11. novembra 1918 razglašena Nemška Avstrija in leta 1919 preimenovana v Republiko Avstrijo.

DOBREPOLJCI!

Gre za enkratno in neponovljivo priložnost, da v živo vidimo arheološke predmete, ki jih je izkopal Jernej Pečnik v naših slovenskih krajih, da vidimo univerzo, kjer je 28 let deloval naš Luka Gutenfelder in da vidimo stolnico, kjer počiva.

VODENJE PO MESTU BO ORGANIZIRANO!

PRIPOROČILO:

- vzemite udobna oblačila in obutev (čaka vas nekaj kilometrov hoje)
- vzemite hrano in pijačo (Dunaj je drag)
- vzemite fotoaparatus, mobilni telefon, beležko, pisalo
- vzemite kup dobre volje
- na voljo bo 50-sedežni avtobus, da bo udobneje

VSE, KAR BOMO VIDELI, BO NAM LASTNO. Tega nam ne more nihče vzeti.

Prijave zbiramo do 20. 5. 2014 na telefon: 041/96 28 23 ali po elektronski pošti: td.dobrepolje@gmail.com

VLJUDNO VABLJENI!

Turistično društvo Dobrepolje

V nadaljevanju poti si bomo ogledali še Novo mestno hišo iz leta 1883 in Univerzo, ki jo je leta 1365 ustanovil vojvoda Rudolf IV. Sedanja podoba je iz l. 1883 (arh. Ferstel). Tu je 28 let vzgajal študente naš Dobropoljec LUKA GUTENFELDER (imenoval se je tudi AGATHOPEDIUS in BONICAMPPIANUS). Leta 1528 je dosegel prvo akademsko stopnjo BACCALAREUS ARTIUM, l. 1531 je dosegel akademsko stopnjo MAGISTERIJ (dovoljenje za poučevanje na univerzi), l. 1536 je dosegel čast DEKANA, v letih 1547-1557 je bil na čelu univerze kot REKTOR.

Znani ŽIGA HERBERSTEIN si je Luka izbral za spremljevalca in tajnika, ko je odkrival vzhodno Evropo.

Luka je bil na univerzi REDNI PROFESOR LEPE KNJIŽEVNOSTI, na veliko se je posvečal pedagoškemu delu in bil zelo priljubljen med študenti. Leta 1562 je umrl, pokopali so ga v ŠTEFANOVI

CERKVI. Na pogrebu je bilo več kot 3000 študentov.

Od tu se bomo napotili mimo mestnega gledališča skozi Hofburg, kjer se je v dvorni kapeli naš škof Jurij Slatkonja ukvarjal z DUNAJSKIMI DEČKI. Bil je drugi novomeški prošt. Pogledali si bomo zanimivosti. Iz Hofburga se bomo napotili skozi znameniti Graben do STOLNICE sv. ŠTEFANA, si jo ogledali od zunaj in znotraj ter obudili spomin, da sta v stolnici pokopana le dva znamenita Slovenca: JURIJ SLATKONJA in naš LUKA GUTENFELDER (tudi GUTENFELD).

Od stolnice nas bo pot popeljala po najprometnejši (pešci) dunajski ulici, imenovani KOROŠKA CESTA (Karntner Strasse) mimo cerkve malteškega viteškega reda iz 13. stol., palače Questenberg-Kaunitz (arh. Johan Lukas von Hildenbrandt), kapucinskega samostana (grobnica Habsburških cesarjev brez src)

do hotela SACHER, kjer si bomo na lastne stroške privoščili kavico in torto Sacher.

Od tu sledi še krajši sprehod mimo državne opere, skozi grajski park do Trga Marije Terezije, kjer nas bo čakal avtobus. Trg krasi mogočen spomenik Marije Terezije iz leta 1888 (kipar Kaspar von Zumbusch) s pragmatično sankcijo iz leta 1713 v roki, ki je omogočila, da tudi ženske nasledijo prestol. Pod njo so na štirih podstavkih generali na konjih, ob vznožju kipa pa njeni vodilni plemiči in svetovalci ter osebni zdravnik VAN SWIETEN.

S Trga Marije Terezije bomo z istega mesta, kjer smo parkirali ob prihodu, začeli vožnjo proti domu. Odhod z Dunaja je planiran ob 17.30. Vozili se bomo zdržema dve polni uri, izkoristili počivališče za krajši polurni postanek in se nato poskušali brez postankov pripeljati do doma. ♦

ENAJSTA DOBREPOLJSKA GOLAŽIJADA

Podgora, NVRC, Koča pri Koritu v Dobropolju,

14. junij 2014, od 14. ure dalje.

Prijavnina za tekmovalno ekipo je 20 EUR.
Vanjo je všteto 2 kg mesa, 2 kg čebule, drva
ter promocijska majica prireditve.

Prijavnine sprejemamo do 13. 6. 2014.

Zbor za tekmovalce je ob 13. uri,
začetek tekmovanja ob 14. uri.

Za vse dodatne informacije pokličite:

Andrej Strnad, 031 603 885, ali Saša Strnad, 041 603 885.

PRISRČNO VABLJENI!

Turistično društvo Podgora
v sodelovanju z Občino Dobropolje

PODGORSKO RAJANJE

Podgora, NVRC, Koča pri Koritu,

nedelja, 15. junij 2014.

**Dan odprtih vrat konjeniške sekcije TD PODGORA
in brezplačnih ustvarjalnih delavnic
za otroke, mladino ter družine,
od 14. ure dalje.**

**Vse, kar boste lahko ustvarili, boste lahko
odnesli domov.**

**Za vse, ki bi se radi delavnicam pridružili kot
mentorji, pa pokličite:
Saša Strnad, 041 603 885.**

Prisrčno vabljeni!

RAZPIS ZA VODITELJE IN PEDAGOŠKEGA VODJO NA ZDRAVSTVENEM LETOVANJU OTROK NA DEBELEM RTIČU

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Grosuplje organizira devetdnevno zdravstveno letovanje otrok na Debelem Rtiču v času od 4. 8. do 13. 8. 2014.

Za vodenje skupin otrok v starosti od 5 do 19 let vabimo k sodelovanju prostovoljce/ke.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- starost najmanj 20 let
- študentje in diplomanti pedagoške, zdravstvene ali druge ustrezne smeri
- izkušnje pri delu z otroki
- znanje osnovnih plavalnih veščin

Pisne prijave zbiramo do 10. 6. 2014 na naslov: RKS – Območno združenje Grosuplje, Taborska cesta 6, 1290 Grosuplje, E-pošta: grosuplje.ozrk@ozrks.si, dodatne informacije pa na tel. št. 781 16 30 ali 051 380 351.

Predsednik RKS – OZ Grosuplje
Franc Horvat

ZDRAVSTVENO LETOVANJE OTROK IN ŠOLARJEV NA DEBELEM RTIČU

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Grosuplje organizira devetdnevno zdravstveno letovanje otrok in šolarjev od 5. do 19. leta starosti na Debelem Rtiču v času **od 4. 8. do 13. 8. 2014.**

Zdravstveno letovanje sofinancirajo Občine Dobropolje, Grosuplje in Ivančna Gorica, starši ter Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki določa, da se zdravstvenega letovanja lahko udeležijo le tisti otroci in šolarji, stari od pet do devetnajst let, ki imajo v medicinski dokumentaciji zapise o večkratni hospitalizaciji (več kot dvakrat v preteklem letu) ali so bili pogosteje bolni (zapis v medicinski dokumentaciji več kot dvakrat v preteklem letu).

Prijavnice za letovanje dobite v šolski svetovalni službi na vseh šolah našega območja ali na sedežu RKS – Območnega združenja Grosuplje, Taborska 6, Grosuplje, lahko pa vam jo tudi pošljemo po elektronski pošti. V celoti čitljivo izpolnjene in podpisane prijavnice naj otroci vrnejo v šoli ali oddajo na RKS – OZ Grosuplje čim prej, najkasneje pa do 8. 5. 2014.

Doplačilo staršev bo letos znašalo 108,00 €. Če zaradi socialne stiske tega zneska ne morete plačati, vseeno izpolnite prijavnico, ki ji priložite Prošnjo za znižano plačilo, kjer kratko obrazložite socialni položaj, in kopijo Odločbe Centra za socialno delo o upravičenosti do denarne socialne pomoči ali otroškega dodatka. Vse skupaj prinesite ali pošljite v našo pisarno.

Otroci, ki jim bo letovanje odobreno, bodo dobili na dom položnice v juniju, prispevek staršev pa bo treba nakazati **do 3. 7. 2014.**

Za dodatne informacije smo vam na voljo na tel. 01/7811-630 ali 051/380-351 ali na e-naslovu: grosuplje.ozrk@ozrks.si.

RKS – OBMOČNO ZDRUŽENJE GROSUPLJE

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE - OBMOČNO ZDRUŽENJE GROSUPLJE

vabi na

KRVODAJALSKO AKCIJO

**PONEDELJEK, 19. 5. 2014, OD 7. DO 13. URE V
HOTELU KONGO, GROSUPLJE**

**TOREK, 20. 5. 2014, OD 7. DO 12. URE
V OSNOVNI ŠOLI DOBREPOLJE**

**SREDA, 21. 5. 2014, OD 7. DO 12. URE
V OSNOVNI ŠOLI FERDA VESELA, ŠENTVID PRI STIČNI**

**ČETRTEK, 22. 5. 2014, OD 7. DO 13. URE
V SREDNJI ŠOLI JOSIPA JURČIČA, IVANČNA GORICA**

S seboj prinesite osebni dokument s fotografijo.

SKUPAJ REŠUJMO ŽIVLJENJA!

Kri lahko daruje vsak, ki:

- je dobrega zdravja,
- je med 18 in 65 let starosti,
- tehta vsaj 50 kg,
- zadnje mesece ni imel večje operacije,
- v zadnjem letu ni prejel transfuzije.

Moški vsaj tri mesece prej ne smejo darovati krvi.

Ženske vsaj štiri mesece prej ne smejo darovati krvi in v zadnjem letu biti noseče.

Krvi ne morejo darovati vsi, ki:

- imajo hujša obolenja srca,
- imajo ali so imeli maligne (rakave) bolezni,
- sodijo v rizično skupino za prenos bolezni,
- imajo sladkorno bolezen, ki jo uravnavajo z inzulinom,
- prebolevajo ali so v zadnjih 14 dneh prebolevali akutni infekt ali virozo.

Nasveti pred odvzemom krvi:

Počutiti se morate zdrave!

Pred odvzemom je priporočljivo, da pojedete lahek nemasten obrok, npr. kruh z marmelado in čaj, sok ali kavo. Na krvodajalsko akcijo **NE PRIHAJAJTE TEŠČI!**

Tečaj za vodjo enot uspešno zaključilo sedem dobrepoljskih gasilcev

Z zaključnim praktičnim preverjanjem v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu se je zaključil tečaj za vodje enot. Tečaj je potekal pod okriljem Gasilske zveze Slovenije, v organizaciji regije Ljubljana II. Teoretični del je potekal v GZ Grosuplje.

Janez Zrnec, PGD Zdenska vas

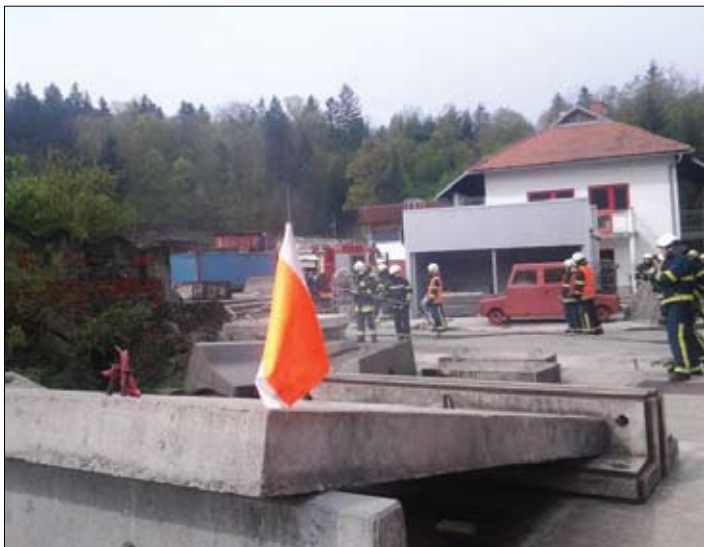
Sprejemne izpite je opravilo 51 kandidatov. Iz naše GZ je bilo uspešnih vseh sedem kandidatov. Ostali kandidati so prišli iz vseh gasilskih zvez, vključenih v regijo Ljubljana II.

Predavanja so se začela 24. januarja in se zaključila 21. februarja. Torej so predavanja potekala natančno en mesec, in sicer ob petkih popoldne, soboto skozi cel dan in nedeljo dopoldne. V skupnem obsegu to

pomeni 81 ur, od tega 61 ur teorije, 16 ur prakse ter imeli smo na razpolago še 4 ure za pisanje izpita v dveh delih. Poleg dveh delnih izpitov iz različnih predmetov smo morali tečajniki izdelati tudi zelo kompleksno seminarsko nalogo. Vsak tečajnik si je v svojem požarnem okolju izbral zahtevnejši objekt (industrija, obrt, šola ...), ga detajlno analizirati, poiskati možne vire požara, predvideti posledice ter na podlagi vseh dejstev definirati gasilsko taktiko za primer določenega požara ali druge nesreče. Tako

je končni izdelek obsegal tudi čez trideset strani vsebine. Moram poudariti, da so bili predavatelji zelo dobri in strokovni. Ker gre za zelo zahteven tečaj, pa smo bili tudi vsi tečajniki zelo zagnani, vestni pri obiskovanju predavanj in učenju za izpite, zato smo se zelo potrudili, da smo uspešno opravili teoretični del izpita.

Na koncu pa nas je vse skupaj čakal še tisti pravi preskus znanja na terenu. Tako smo v soboto, 12. aprila, vsi skupaj prispeli na praktične vaje v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu. Na teh vajah se vedno pokaže tisto pravo znanje gasilca, ki naj bi v prihodnosti vodil več gasilskih enot in za to seveda prevzemal nase vrsto odgovornosti. Celo soboto smo se pod budnim očesom strogih, vendar odličnih inštruktorjev, preskušali v različnih vlogah vodij enot ob različnih situacijah (nesrečah). Bilo je zelo naporno, vendar sta uspešno opravljen preskus ter veliko pridobljenega znanja odtehtala vse. Namreč, vsi gasilci se zavedamo, da se moramo stalno izobraževati, da smo kos različnim nalogam, ki jih opravljamo v okviru zaščite in reševanja. Od nas se vedno pričakuje ogromno znanja. Ni pretiravanje, če rečem, da smo gasilci-operativci na intervencijah mnogokrat v vlogah strojnikov, gradbenikov, električarjev, gozdarjev, bolničarjev itd. In za vse odločitve moramo sprejemati vso odgovornost (tudi kazensko).

Tečajniki iz GZ Dobropolje smo bili skozi cel tečaj super »klapa«, ki je odlično sodelovala, si pomagala in se bodrila. Med sabo in s tečajniki iz celotne regije Ljubljana II smo spletili odlične vezi, ki jih bomo uporabili pri naših skupnih operativnih nalogah

ter pri prenašanju znanja na druge gasilce v naših društvih.

Naziv gasilski častnik so si iz GZ Dobropolje pridobili: **Dr. Matjaž Koželj** iz PGD Hočevje, **Janez Ljubič** iz PGD Zagorica, iz PGD Videm **Janez Erčulj**, **Damjan Buščaj**

in **Matjaž Novak** ter iz PGD Zdenska vas **Borut Pajk** in **Janez Zrnec**.

Na koncu naj se v imenu vseh zahvalim predavateljem, inštruktorjem, GZ Grosuplje za prostor, GZ Dobropolje ter našim domačim društvom. ♦

Posvet predsednikov in poveljnikov prostovoljnih gasilskih društev (PGD) v regiji Ljubljana II.

8. aprila je v organizaciji GZ Dobropolje potekal posvet vseh predsednikov in poveljnikov PGD v regiji Ljubljana II.

Uroš Gačnik

Regijo Ljubljana II sestavljajo naslednje gasilske zveze: GZ Dobropolje, GZ Grosuplje, GZ Ivančna Gorica, GZ Ribnica, GZ Loški Potok, GZ Kočevje.

Skupno število društev je 86. V društvu je včlanjenih 10.905 članov, od tega 815 pionirjev, 840 mladincev, 1430 pripravnikov, 2065 operativcev, 1380 vete-

ranov, 3230 prostovoljnih gasilcev in rezerv.

Če malo karikiram, operativno pokrivalo ozemlje od Ljubljane pa vse do hrvaške meje. Naš operativni okoliš je precej razgiban, od ravnin do vzpetin, gozdnatih in poplavnih področjih.

V preteklem času smo se gasilci soočali predvsem z naravnimi ujami, ki so prizadele skoraj celotno področje re-

gije. Veliko ur in dela je bilo narejenega.

Na samem posvetu, katerega sta se udeležila predsednik Gasilske zveze Slovenije (GZS) Jošt Jakša in poveljnik Gasilske zveze Slovenije Franci Petek, je beseda tekla predvsem o gasilski problematiki.

Vodstvo GZS je odgovarjalo na vprašanja, ki se porajajo na samem terenu.

Ob koncu posveta, ki je trajal skoraj 3 ure, smo si bili vsi enotni, da je bilo podanih kar nekaj informacij, ki nam bodo pri vsakodnevnih opravilih prišle še kako prav.

Visoke goste je pozdravil župan občine Dobropolje. Pozdravil je vse navzoče, se jim še enkrat zahvalil za vso pomoč in delo, ki je bilo opravljeno v februarjski ujmi. Prav tako je poskrbel, da so se gostje prijetno počutili in se bodo radi spominjali ter vračali v Dobropolje.

Večer je hitro minil, zadržali smo se še v prijetnem tovariškem klepetu, kar nas povezuje in zbljuje.

Na koncu se moram zahvaliti vsem, ki so kakor koli doprinesli, da je posvet uspel, še posebej pa Pinkiju ter članom in članicam PGD Videm, PGD Zdenska vas, PGD Hočevje.

Razšli smo se z željo, da bi se tudi v prihodnje srečevali na takih ali drugačnih srečanjih. ♦

Zbor članov RKS – Območno združenje Grosuplje

Anica Smrekar, sekretarka RKS – OZ Grosuplje

Na Turistični kmetiji Fajdiga v Temenici je 27. 3. 2014 potekala redna seja Zbora članov Rdečega križa Slovenije – Območno združenje Grosuplje. Z veliko udeležbo so člani pokazali svojo odgovornost in pripadnost. Zbora sta se udeležila tudi generalni sekretar RKS dr. Danijel Starman

in podžupan občine Ivančna Gorica Tomaž Smole, župana občine Grosuplje in Dobropolje pa sta se opravičila zaradi drugih obveznosti.

Tomaž Smole se je prisotnim zahvalil za vse, kar prispevajo k reševanju stisk naših občanov. Izrazil je bojazen, da krize še ne bo kmalu konec, zato bo treba še veliko postoriti na humanitarnem področju. Vsem prisotnim je položil na srce, da s tem, ko pomagamo drugim ljudem, tudi sami postajamo boljši ljudje.

Danijel Starman pa je pohvalil Območno združenje Grosuplje, da je zelo dejavno pri vseh akcijah RKS, še posebej pa je izpostavil vzorno organizacijo zdravstvenega letovanja, ki se ga udeleži veliko število otrok, in zelo številčno udeležbo na dobrodelnem koncertu Lepo je deliti, s čimer prispevamo sredstva za nakup prehranskih paketov. Povečal je že tudi na letošnji koncert, ki bo 6. septembra.

Predsednik Franc Horvat in sekretarka Anica Smrekar sta se zahvalila vsem prostovoljcem za velikodušno podarjanje svojega časa za pomoč drugim in za dobro medsebojno sodelovanje, še posebej pa dvema dolgoletnima prostovoljkama, ki sta prejeli priznanje Rdečega križa Slovenije: za 45 let predanega dela in 60 let članstva v Krajevni organizaciji RK Spodnja Slivnica je prejela priznanje Nada Gorenc, za 35 let dela pa Jožefa Mežan iz Doba pri Šentvidu. ♦

Kulturno društvo Dobropolje
Moški pevski zbor Rafko Fabiani
 vas vabi na
BIENALNI
Pomladni koncert
 z gosti,
 ki bo v soboto, 10. 05. 2014, ob 19.30
 v Jakličevem domu na Vidmu.
 Program bo povezoval
IGOR AHAČEVČIČ
 MPZ Rafko Fabiani

DRUŠTVO INVALIDOV GROSUPLJE
 VABI

NA SREČANJE DELOVNIH INVALIDOV DOLENJSKE IN BELE KRAJINE TER 30-LETNICO DELOVANJA DI GROSUPLJE,

ki bo v **BOŠTANJU pri Grosuplju** (Veliko Mlačevo 59)
 v **nedeljo, 25. 5. 2014**, z začetkom ob 11. uri.

Srečanje bo potekalo ves dan s kulturno-zabavnim programom in srečelovom.

Prosimo, da svojo udeležbo sporočite **do 7. maja 2014**.
 Informacije na tel.: 041 799 998 ali 031 453 777.

Veselimo se skupnega druženja in vas lepo pozdravljamo.

Predsednica DI Grosuplje
 Anica Perme

Pomoč družini na domu

Ne glede na to, da je lahko tudi starost lepa in ustvarjalna, se nanjo vse bolj veže strah z mislijo, ali bomo zmogli samostojno skrbeti zase, saj tudi ožji družinski člani nimajo več toliko časa za skrb in pomoč, ki je bila nekoč del družinskega vsakdana.

Mirjam Zobec

Ko ugotovimo, da pri dnevni dejavnosti ali gospodinskih opravilih potrebujemo pomoč oz. jo potrebujejo sorodniki, se običajno znajdemo v zadregi. Ne vemo, kakšne oblike pomoči so nam na voljo in kako si jo zagotoviti. V občini Dobrepolje je pravi naslov za ta vprašanja Zavod sv. Terezije, ki izvaja storitev pomoč družini na domu.

Pomoč se prilagodi potrebam in željam posameznega uporabnika in obsega naslednje sklope opravil:

- **gospodinsko pomoč**, kot je prinašanje pripravljene obroka, namestitve uporabnika v primeren položaj za uživanje le-tega, pomivanje posode, osnovno čiščenje ožjega bivalnega prostora, odnašanje smeti, prinašanje kurjave in prinašanje zdravil;
- **pomoč pri temeljnih dnevni opravilih**, kot je pomoč pri oblačenju, umivanju, kopanju, hranjenju ter druga pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih invalidskih pripomočkov;
- **pomoč pri ohranjanju socialnih stikov**, kot je vzpostavljanje socialne mreže s sosedi, prostovoljci in sorodniki, spremljanje uporabnika pri nujnih obveznostih, priprava uporabnika na institucionalno varstvo.

Komu je namenjena:

- starostnikom,
- invalidom,
- kroničnim bolnikom.

Storitev pomoč družini na domu izvajamo v povprečju za dvajset uporabnikov. V lanskem letu smo pripravili anketo, ki je bila anonimna, zanimalo nas je, kje se pojavljajo težave, kaj odpraviti, kje so pomanjkanja in kje napake. Uporabniki so izkazali veliko zadovoljstvo nad delom, prijaznostjo in dobro opravljenimi storitvami oskrbovalk. Pri odločitvi uporabnikov in njihovih svojcev za pomoč na domu jim veliko pomeni tudi:

1. Lahko ostanete v domačem okolju! Večina ljudi je zelo navezana na svoje domače okolje, kjer se čutijo sprejete in

spoštovane, kjer lahko sami razpolagajo s svojim časom. V starosti, ko se je težje prilagajati novemu okolju, je to še pomembnejše. Pomoč na domu je način, kako se lahko razbremenite in posvetite stvarim, ki so vam v veselje.

2. Sprememba življenjskega okolja je lahko velik stres. Vsi imamo radi vsakodnevno rutino, svoj najljubši kotiček, sprehod po znani poti. Sprememba življenjskega okolja lahko to dinamiko resno zamaje. Poleg tega se je treba popolnoma prilagoditi novemu okolju, novim prostorom, novim ljudem, zmanjšajo se stiki z ljudmi, ki so bili sestavni del vašega življenja, naenkrat pa obiskovalci postanejo vse redkejši.

3. Oskrbovalec se popolnoma prilagodi vašim potrebam in prisluhne vašim željam. Pomoč na domu omogoča, da se ritem prilagodi vašim potrebam in željam. Tako se ohrani intimnost doma, ki nudi varnost, obenem pa ste deležni večje pozornosti in upoštevanja želja kot v raznih institucijah, kjer bi se morali prilagajati vsakodnevni rutini osebja. Oskrbovalka na domu prisluhne vašim željam, ob kateri uri in koliko časa bi namenili določenemu opravilu.

4. Oskrbovalec je lahko most med vami in vašimi bližnjimi. V času, ko se vaša življenjska dejavnost zmanjša zaradi starosti ali bolezni, je lahko za vas in vaše bližnje to boleče obdobje; lahko nastopi strah ali pa težko nelagodje. V tem primeru je lahko oskrbovalka oseba, ki vam omogoča preseči ta prepad.

5. Razbremenitev vaših domačih. Bolezen ali skrb za ostarele zahteva veliko časa in pozornosti. Danes je zaradi svojih potreb, družine in poklica skoraj nemogoče, da bi prevzeli 24-urno skrb za svojega bližnjega. Vloga oskrbovalke, ki izvaja nego

in pomoč na domu, je pomoč vam, saj vas razbremeni in lahko ob tem živite še svoje osebno življenje ter prisluhnete svojim osebnim potrebam.

6. Oskrbovalci so strokovnjaki, ki vam pomagajo prebroditi težko obdobje. V okoliščinah, kjer je potrebna nega, se ponavadi najdemo nenadoma in povsem nepripravljeni. Občutja, ki nas praviloma spremljajo, so strah, nemoč, odpor, obup. V takem primeru je strokovno podkrovana oseba zelo dobrodošla pomoč, ki nam pomaga preseči začetno težko obdobje ali pa ostane del našega vsakdana.

7. Oskrbovalka vam pomaga pri ohranjanju stikov z vašimi prijatelji in sorodniki. Pomembna prednost, da ostanete v objemu svojega doma, je, da vam to omogoča ohranitev stikov z ljudmi, s katerimi ste bili povezani do sedaj, ali pa sklepanje novih poznanstev in prijateljstev.

8. Pomoč na domu ohranja dostojanstvo in krepi vaše samospoštovanje. Ko lahko še aktivno sodelujete pri ustvarjanju svojega vsakdana, je dobro, da krepite in ohranjate svojo vitalnost z vsakdanjo rutino, kar vpliva na vašo samozavest. Pri tem je pomembno, da oskrbovalka ne opravlja dela namesto vas, če ga lahko dobro izvedete sami. Pomaga pa pri tistih opravilih, kjer je pomoč res potrebna.

Če potrebujete katero izmed omenjenih storitev ali vas zanima kar koli v zvezi s programom pomoči družini na domu, se lahko obrnete na nas. Obiskali vas bomo, se pogovorili, nato pa skupaj ugotovili, kaj potrebujete.

Pokličete nas lahko na tel. št.: 01 781 23 02 oziroma se osebno oglasite pri socialni delavki zavoda, vsak delovni dan. ♦

Utrinki iz 9. letne skupščine Društva gobarjev Štorovke Šentrumar Hočevje

V soboto, dne 22. 3. 2014, smo se člani društva Štorovke Šentrumar Hočevje zbrali na 9. redni letni skupščini v prostorih gostišča Brdavs na Vidmu.

Pavle Gregorka,
predsednik DGŠŠ

Po uvodnih besedah predsednika g. Pavleta Gregorke in pozdravu gostov smo se z minuto molka spomnili naših dveh umrlih članov društva g. Jožeta Perka in g. Igorja Cilenška. Po izvolitvi organov skupščine in ureditvi vseh formalnosti je delovno predsedstvo nadaljevalo skupščino. Sledila so poročila organov društva. Prvi je poročilo o delu društva v letu 2013 podal predsednik društva Pavle Gregorka. Poudaril je, da si je društvo v preteklem letu zadalo veliko nalog in da smo lahko zadovoljni, saj so bile vse planirane dejavnosti tudi realizirane. Največji projekt je zagotovo razstava gob, ki smo jo uspešno izpeljali v mesecu septembru 2013. Zelo dobro je tudi sodelovanje z Osnovno šolo Stična in njenimi podružnicami iz sosednje občine Ivančna Gorica.

Poročilo blagajnika je podala Marta Dešman. Zaradi odsotnosti predsednice nadzornega odbora je njeno pismeno poročilo prebral podpredsednik društva Štefan Kastelic in poudaril, da nadzorni od-

bor na delo društva nima pripomb. Poročilo častnega razsodišča je podala njegova predsednica Dragica Pajntar in poudarila, da častno razsodišče ni prejelo pobud s strani članstva ali organov društva po obravnavi nepravilnosti. Po kratki razpravi so bila vsa podana poročila soglasno sprejeta.

Sledile so volitve članov v organe društva za naslednja štiri leta. Za predsednika društva je bil soglasno izvoljen Pavle Gregorka, za podpredsednika Štefan Kastelic, za blagajničarko Marta Dešman, za tajnico Cilka Grabarac, za gospodarja Ciril Dešman, za člane upravnega odbora pa: Jelka Strajnar, Pavle Perhaj, Stane Bizjak, Drago Grm, Milan Globokar in Franc Koželj. Za predsednico nadzornega odbora je bila izvoljena Brigita Hrovat, za člana Anton Perko in Anton Tomšič, za predsednico častnega razsodišča Dragica Pajntar, za člana Ivan Grabarac in Bojan Jereb, za nadomestno članico pa Vida Globokar. Soglasno je bil sprejet program dela za leto 2014, ki pa se po potrebi dopolni še z drugimi dejavnostmi in dogodki. Prav tako je bil sprejet finančni

plan za leto 2014. Članarina za leto 2014 znaša 20 €, za dijake in študente pa 5 €.

Skladno s sklepom UO je predsednik društva, Pavle Gregorka, podelil priznanja za delo članicam in članom društva ter zahvale donatorjem.

Na skupščini so bili prisotni tudi predstavniki prijateljskih gobarskih društev iz Gorij, Škofje Loke, Kranja, Ljubljane, Ribnice in predstavnik TD Dobropolje. Pozdravili so navzoče in pohvalili opravljeno delo našega društva v preteklem letu.

Po končanem uradnem delu skupščine je sledilo še družabno srečanje. ♦

VABILO

Društvo gobarjev ŠTOROVKE ŠENTRUMAR

VABI NA

**PREDAVANJE O GOBAH,
ZASTRUPITVAH Z GOBAMI,
O KLOPIH IN BOLEZNIH,
KI JIH POVZROČAJO.**

PREDAVANJE BO V **MODRI DVORANI**
JAKLIČEVEGA DOMA, NA VIDMU 34, DOBREPOLJE,

**V ČETRTEK, 8. MAJA 2014,
OB 18.00.**

Prvi del predavanja o gobah bo podal naš član g. **BOGDAN TRATNIK** – poznavalec gob (determinator) in avtor treh knjig o gobah.

Drugi del predavanja o zastrupitvah z gobami, ugrizih klopov in preventivi pa bo podal zdravnik z Vidma, g. **ZDRAVKO MARIČ, dr. med.**

Vstop prost!

Društvo gobarjev
Štorovke Šentrumar Hočevje

Občni zbor DGPMŽ Velike Lašče in predstavitev člana Igorja Klemenca

23. februarja smo imeli člani društva letni občni zbor, ki je bil eden tistih pomembnejših, namreč čakale so nas volitve organov društva.

Špela Adamič, DGPMŽ Velike Lašče

Bili smo popolnoma sklepčni in smo brez zapletov ponovno za predsednika izvolili Francija Adamiča, ki je na tem mestu že 5. mandat, za blagajnika in tajnika Igorja Klemenca, za katerega moramo omeniti, da z društvom diha, odkar pa ima naš predsednik potomca, je tudi vodja razstave. Izvolili smo oz. potrdili prejšnji nadzorni odbor pod vodstvom Staneta Rotarja in častno razsodišče ponovno pod vodstvom Daniela Starmana, znanega slovenskega pravnika. Za vodjo kunčje sekcije je bil izvoljen Jakob Indihar, perutninarske Miro Otorepec, golobarske Franci Adamič in za vodjo za varstvo in vzgojo ptic Špela Adamič. Občni zbor smo imeli v gostišču »Tušek« v Gornjih Ložinah pri našem članu Francu Tušku, kjer tudi živi. Pogled se ti kar ustavi, ko za gostilno zagledaš mini živalski vrt, kjer kot predstavnike vrst lahko naštejemo: kokoši različnih barv in pasem, kunce, golobe, race, gosi, pave, grlice, papige, malo večje predstavnike - vietnamske prašiče, mini koze, ponije, osle, govedo in za vse turiste, kot nas rejce in prav tako za otroke najbolj zanimiva dva medveda, po katerih ga pozna cela Slovenija.

Naše društvo šteje 47 članov, letos smo včlanili še 5 novih, omembe vredno je tudi to, da so štirje iz društva Pajdaš Delnice iz Hrvaške. Z omenjenim društvom želimo sodelovati tako na razstavah, sejmi, pri strokovnih nasvetih kot tudi druženju. Tako se bo tudi nekaj članov našega društva včlanilo v njihovo društvo.

Tudi za v prihodnje smo si zadali, da speljemo letno razstavo, društveni piknik, običajno čim več razstav in sejmov doma in v tujini. Naša vodilna želja je tudi, da s čim več živalmi sodelujemo na državni razstavi, ki letos bo.

Zavedamo se, da imamo v društvu rejce, ki se lahko s svojo živaljo kosajo z marsikom in marsikje, imamo pa tudi rejca, ki je s svojim znanjem genetike, vrst in potreb živali in z zdravim razumom selekcije in odpovedovanja določenim vrstam živali prišel do tega, da sedaj svoje živali za prodajo plasira nazaj v Evropo. Beseda bo tekla o Igorju Klemencu.

Igor Klemenc

Že kot šestletni fantič je imel doma, kar pod balkonom, v oskrbi svoj prvi par golobov, za katera je popolnoma sam skrbel. Rastel je on in rasla je njegova želja. Imel je pogoje, tako se je specializiral za športne golobe pismonoše in se leta 1973 vpisal v Društvo za varstvo in vzgojo ptic Kočevje in čez leto dni prvič tudi tekmoval s pismonoši. Vzoredno s pismonoši je gojil tudi kanarčke in leta 1978 v nekdanji Jugoslaviji osvojil naziv prvaka. Ko je z golobi osvojil vse izzive, so razmere v golobarskem športu in zahtevna služba terjale svoj davek - končal je z golobi. Tako je njegova hiša leta 1995 prvič ostala čisto brez živali, a ne za dolgo. Naslednje leto si je kupil družino bantamskih kokoši v črni barvi in si izpolnil še željo iz otroštva, za kar takrat ni imel ustreznih pogojev, in kupil navadne pave (*Pavocristatus*). S tem pa je zaplul v vode okrasne

Muticus samec

Zimska idila

perutnine. Leta 1997 je prevzel sanacijo vaškega ribnika v Koblarjih, kjer je živel, in ga idilično poselil s petnajstimi vrstami rac, gosi, z labodi. Leta 1998 se je zgodil tisti ključni trenutek, ko je izbral naše društvo in se vanj včlanil. Vzoredno s sanacijo ribnika doma je indijskega pava zamenjal za črnokrilega in po dveh generacijah mladičev ugotovil, da to ni tisto, kar si želi imeti, in si kupil prvi resni par pavov, in sicer spalding pave. Da bomo razumeli, zakaj spalding pave, mi je razložil: »Pavi - prostoživeci v naravi - obstajajo v treh vrstah: indijski pav, črnokrili pav (ki je sicer mutacija indijskega pava) in malezijski pav s tremi podvrstami (*muticusmuticus*, *muticus imperator* in *muticusspicifer*), ter kongo pav, ki pa je bolj fazan kot pav. Vse ostale variante pavov: beli, pisani (harlekin), pa so le posledica križanja predvsem indijskega pava. Ravno tako je tudi spalding (ime je dobil po lastnici, ki je začela s sistematskim križanjem in tako ustvarila novo vrsto) križanec med samcem *muticusa* in črnokrilo samico.« Vzoredno s spaldingi pa si je 2001 nabavil par malezijskih pavov vsekakor najboljše kakovosti (*Pavomuticusmuticus*) od g. Menniga, ki je vodilni rejec teh pavov v Evropi. To so zeleni nemi pavi, v slovenščino prevedeni kot »klasasti pav«, drugod bolj poznani kot »Ahrentratherphau«. Razlika med spaldingi in klasastimi pavi je velika (tudi v ceni), žal pa sta za mnoge rejce (med katerimi je celo nekaj gojiteljev teh pavov) oba nema zelena pava, ki ju križajo z indijskimi pavi in imajo potem »zelene« pave.

Satyr tragopan

Kraljevi sijajni fazan

Njegov vrt pa istočasno krasi 15 vrst oziroma variant perutnine. Vendar je imel glede na situacijo, ki jo imamo v Sloveniji, smolo, da je prehitel razvoj perutninarstva pri nas, in se je odločil, da bo raje obdržal »perutninarske« prijatelje, zato je oddal vse pasme kokoši in nabavil fazane tragopane: satirja in teminga, ter kraljevega sijajnega fazana.

To je bil zanj zopet nov izziv, saj se te vrste v ujetništvu ne razmnožujejo brez problemov. Zelo pomembna pogoja za razmnoževanje sta minimalno 15 kvadratnih metrov prostora in čim bolj naravno urejene voljere, tako Igorjeve stojijo delno na skalah in v grmovju. Zelo pomembna je tudi prehrana, zlasti v dobi pred in med parjenjem, saj moramo uskladiti parnost obeh živali, sicer se zgodi, da so samci prej in pretirano spolno aktivni. Rezultat: ubijejo samico. Zato je Igor vsem svojim kupcem teh fazanov »vtepal v glavo«: prostora za tovrstne fazane ni nikoli preveč, drugače povedano; namesto dveh parov imej v

enakem prostoru samo en par in uspeh ne bo izostal.

Leta 2006 je spoznal, da ima pogoje, znanje in željo v voljere naseliti novo vrsto živali, seveda takšno, ki potrebuje še več kot fazani. Tako je oddal vse fazane, spraznil 6 ogromnih voljer in v njih naselil 2 matična para pavjih puranov in po dveh letih spomladil so se izvalili tudi prvi mladiči. Pavji puran (*Agriocharisocellata*) ljubi toplejša območja (živi na ozkem območju Hondurasa in Gvatemale). Živi skrit v talnem podrastju v majhnih skupinah, v katerih je 5–6 živali. Zdi se, da samci nekaj časa živijo sami in se samicam pridružijo šele v času parjenja. Pavji puran je talna žival, zelo hitro teče, zna leteti, vendar to počne, samo če je v nevarnosti. Je vsejed, je zrnje in svežo zelenjavo. Zanj je važno, da ima pozimi suha tla in da ni prepriha. Trenutno poleg pavjih puranov, ki krasijo njegove velike voljere, njegov vrt krasijo še vzhodno frizijski srebrni galebčki, ki so bili njegova ljubezen na prvi pogled in jih je edine obdržal še

iz let, ko je imel kokoši. Kupil jih je v Veroni iz zelo kakovostne reje. Od leta 2010 ima za hobi, kot temu reče sam, še bele nanduje. Poleg vsega tega hrani še nekaj nesnic, zgolj za jajca, nekaj smaragdskih (zelenokrilih) golobov in lani si je bolj za hec, kot zares, zvalil nekaj maransov, ki pa so zelo lepi primerki te pasme. Ker pa Igorja poznajo vsi, ki jih zanimata kljun in perje, ga je pred dvema letoma poklical kolega, ki je moral zaradi neugodne situacije oddati krokarja. Seveda je Igor, ki je imel ustrezno voljero, Cigota, tako je krokarju ime (dobil ga je po predhodniku, ki je bil prej pri hiši 8 let), takoj posvojil. Igor, ki se na živali spozna, je takoj vedel, da je ta krokar Cigica, torej krokarica in ne krokar. Zelo lep dokaz ima danes doma, namreč krokarica (stara 15 let) je začela znašati najprej za prst debele veje, potem tanjše, na koncu že suho travo in perje kokoši, in na veliko začudenje je tako nastalo gnezdo, kjer je po enem mesecu znesla jajce. Kot pravi, je to pri nas verjetno edini ali pa eden redkih primerov, da je krokar v ujetništvu znesel jajce.

Ob tej zgodbi ste si vsak posebej lahko ustvarili mnenje o Igorju. Eni ste o njem slišali prvič, drugi ga poznate manj, tretji bolj ali celo osebno. Moja, lahko bi rekla, skoraj dolžnost, ker mi je povedal vso svojo »živalsko« zgodbo, je, da omenim še to, da je Igor tudi sodnik za športne golobe pismonoše, človek z ogromno znanja in izkušnjami. Če napišem še njegovo mnenje o tem, kar je dosegel na področju, ki mu je v teh napetih časih sproščujoč hobi, sem prepričana, da sem povedala vse. Sam pa na vse to reče: »Če hočeš imeti poleg rej-skih užitkov še kakšno korist, moraš biti v vsaki stvari prvi, predpogoj pa je, da živalim nudiš več, kot od njih zahtevaš, in uspeh ne bo izostal.« ♦

Krokarica

Krokarjevo jajce

INTERVJU Z **JANEZOM IVANOM KRIŽMANOM**, APNENIČARJEM Z NAJDALJŠIM STAŽEM V STRUŠKI DOLINI

Postavil sem zadnjo apnenico v Dobrepoljsko-Struški dolini

Apneničarski kruh je bil zelo trd, a zaradi nenehnega in občasno izjemnega povpraševanja po apnu in zaradi nepresahljivih zalog kamna in lesa v naši dolini zelo zanesljiv. Ni treba posebej poudarjati, da so bila vsa apneničarska opravila, to je priprava lesa in kamna, kopanje jame in izkop ilovice, zlaganje in podiranje apnenice ter razvažanje, izredno naporena in tudi nevarna. Ko sem bil 14 let star mladenič, sva morala skupaj s 16-letnim prijateljem nekim možakarjem v enem dnevu preložiti iz gozdne apnenice na furmanske vozove 30 ton žganega apna. Sedem ali osem furmanov je nato z apnom naložene vozove s konji zapeljalo na železniško postajo Dobrepolje. Tu sta apno z vozov preložila v vagone Stružana Jože Pugelj in Stane Pečnik. Še danes se živo spominjam, da so mi tega dne zvečer, ko sem se vračal domov, od prehudega dela roke kar naprej mrtvele, imel pa sem tudi občutek, da so se mi precej podaljšale (Janez Ivan Križman).

Stevo DOZET, doktor geoloških znanosti

Po dolgem iskanju mi je končno uspelo na dvorišču domačije v Četežu št. 1 srečati Janeza Križmana in njegovo ženo z namenom, da se pogovorimo o apneničarstvu v Struški dolini. Janez Križman je najbolj znan po tem, da je leta 1990 postavil pod M. Tisovcem (692 m) zadnjo gozdno apnenico v Dobrepoljsko-Struški dolini, v kateri je skuhal 90 ton apna. Zadnja apnenica je postavljena na Župančičevi (Hrenovi) parceli. Župančič je bil bogat kmet s Tisovca, ki je dajal parcele za apnenice v zakup. Sicer pa je Janez, ki ga po domače kličejo Ivan, začel apnari že daljnjega leta 1949, ko je bil star 14 let. Takrat je še hodil s svojim očetom in mu pomagal pri postavljanju apnenic ter se pri tem, kot je sam dejal, naučil vse o tej dejavnosti. V apneničarski obrti je vztrajal vse do leta 1990, to je do letnice, ki označuje konec več kot 100-letne apneničarske tradicije v Struški dolini, ki je igrala zelo pomembno vlogo v gospodarstvu tega dela Slovenije.

Zakonca Janez in Marija Križman na dvorišču kmetije "Pri Kajžarju" v Četežu št. 1, vsak s svojim kombiniranim prevoznim sredstvom, z gumarsko "karjolo-trage" za prevažanje kamna (večja za 350 kg, manjša za 150 kg).

Janez Križman se je rodil leta 1935 v Četežu pri Strugah št. 1 na domačiji "Pri Kajžarju". Sprva je bil mali kmet, a je z dokupovanjem zemlje in gozda prešel med srednje kmetovalce. Ker v kmetijstvu ni bilo pravega zaslužka, je šel med apneničarje ter se s pridobivanjem in prodajo apna ukvarjal celo življenje. V svojem življenju je postavil 58 apnenic, kar je med Stružani največ, pri tem pa se mu nobena ni podrla. Le ena se mu je ponesrečila. Zmanjkalo je namreč drv, zato se kamen ni mogel ves skuhati. Apneničarsko pot je začel leta 1949. Tega leta je namreč pomagal zložiti Španovo apnenico na lokaciji Kutelec nad Četežem pod Tisovcem. Pridelano žgano apno so struški furmani zapeljali na železniško postajo Dobrepolje. Kot najeti delavec je pomagal zložiti še štiri apnenice, nakar je samostojno zlagal samo še svoje. Med apneničarje je šel in tam tudi ostal predvsem zato, ker drugeje ni bilo pravega zaslužka. Glavni vir zaslužka, s katerim je preživljal sebe in svojo družino, so mu tako postale apnenice, v manjši meri še les in kmetija. Kot apneničar je bil zelo podjeten. Apno je znal dobro prodajati, tako da so ga nekateri apneničarji, ki pri prodaji apna niso bili tako spretni, naprošali, naj proda še njihovega. Janez je seveda brez posebnih težav prodal tudi njihovo apno in pri tem dodatno zaslužil.

Janez Ivan Križman, apneničar z najdaljšim stažem v Struški dolini.

Žena **Marija Križman** je bila rojena leta 1948 na Lopati pri Hinjah, kjer je veljal pregovor: »Lopata pa kramp, pa punca pa fant.« Po tem lahko sklepamo, kakšno je bilo njeno dekleško življenje. Nato se ji je zgodil Janez iz Četeža pri Strugah. Pa veste, kam jo je peljal na prvi resni "randi"? Uganili ste. Pokazat neko apnenico na Bloke. Sicer pa je bila Marija znana po celi Struški dolini kot pridna in uspešna kmetovalka ter občasna apneničarka. V Struški dolini jo je čakalo delo na kmetiji, občasno na apnenici, skrbeti pa je morala tudi za družino.

Bila je vsemu kos. Pri kmečkem in apneničarskem delu se je uspešno kosala z vsemi, tudi z moškimi. Nosila je kamen in les na tragah, kosila "na roko", orala, pripravljala frato, vozila traktor in delala izpite za kmetijske stroje in vozila, vse "iz prve". Na kmetiji v Četežu so prešli od dveh krav do moderne reje 72 glav živine, zato je bilo za Marijo, kamor se je obrnila, povsod veliko dela.

Marija Križman je bila vsemu kos. Kosala se je lahko z vsemi, tudi z moškimi.

Pogovor s sogovornikoma iz Struške doline je bil živahen, tako da smo večkrat zašli na druga področja in se vračali nazaj na apneničarstvo in apnenice. Začeli smo z zgodovino:

V poglavju o zgodovinskem razvoju apneničarstva v Struški dolini smo že zbrali nekaj podatkov, vendar še vedno ne moremo odgovoriti na eno od ključnih vprašanj: Kdo je prinesel apneničarsko znanje v Struško dolino in kdo je postavil prvo apnenico v tem delu Slovenije? So bili to Rimljani ali kdo drug po Rimljanih?

Ni nobenih dokazov, da bi se že Rimljani ukvarjali z apneničarstvom na območju Dobropoljsko-Struške doline, vendar smo se z nekaterimi odkritji prepričali, da je v tem delu Slovenije postavljali apnenice nekdo že pred Stružani. Na nekaterih mestih na Kočevskem smo namreč pri iskanju lokacij za svoje apnenice našli šte-

vilne dokaze, da je v tem prostoru nekdo že davno pred nami pridobival kakovostno apno. Tam so nekoč obstajale lepe vasi Kočevjarjev, kot so Kukovo, Vrbovec, Polom, Seč, Mala Gora, Kleč, Pugled, Stari Log, Smuka, Topla Reber, Rdeči Kamen, Beli Kamen nad Starim Logom in Smuka. Pri gradnji ceste Stari Log-Kočevje smo namreč pri Kleču našli dobro očiščene ostanke zelo starih apnenic, v katerih smo odkrili staro apno odlične kakovosti. Ostanke apnenic s še uporabnim apnom smo našli še na več mestih na Kočevskem. Kot vse kaže, so bili Kočevjarji tisti, ki so postavljali prve poljske apnenice v južni Sloveniji. Od kod so prenesli znanje o apnu, iz Avstrije, Nemčije ali drugod, pa lahko za zdaj samo ugibamo. Tudi po ustnih virih najstarejših Stružanov so kočevarske apnenice precej

starejše od struških. Sicer pa sta pri nas v Struški dolini takoj po drugi svetovni vojni postavila prvi gozdni apnenici Anton Božič iz Podtabora in Pelc.

Kje v Struški dolini je bila apneničarska obrt najbolj razvita oziroma razširjena?

Gozdne apnenice smo postavljali zlasti na hribčkih in hribovju vzhodno od Struške doline, največ na območju Tisovca (569 m) in Kukove doline (6). Tri gozdne apnenice smo postavili tudi na grosupeljskem območju pri zaselkih Staro Apno in Škocjan. V okolici Kukovega smo jih naredili sedem, precej gozdnih apnenic pa je bilo postavljeno tudi ob cesti Rapljevo-Mala Gora. Gozdne apnenice smo zlagali tudi izven Struške doline v Loški dolini (22), na Kočevskem in še

Zakonca Križman iz Četeža v Struški dolini z orodjem (krivec, sekira, ročna žaga) za pripravo frate v gozdu.

Frato so nekoč spravljali domov na kmečkih vozovih, pozneje s traktorji. Zakonca Križman iz Četeža nazorno kažeta, kako je bilo treba frato za vožnjo povezati, da se ni med potjo porazgubila.

Levo: Apneničar Janez Ivan Križman z orodjem za lomljenje kamna za apnenico ("kajle", lomilna palica ali drog ("štanga"), železni svedri, macole).

Desno: Leseni zaboj ali "kišta" s štirimi ročaji za prenašanje žganega apna. Pri prenašanju apna v "kišti" običajno nosi spredaj močnejši.

zlasti v Kočevskem Rogu. Tako smo šest apnenc postavili v Belem Kamnu nad Starim Logom, štiri na Topli Rebri in eno na območju zaselka Ceste. Nadaljnjih 23 gozdnih apnenc smo zložili na Notranjskem (Babno Polje, Vražji vrtec, Gornje Jezero, Iga vas, Podgora, Kozarišče, Pugled, Milanov vrh).

Ker ste postavljali vedno le gozdne apnenice, nas zanima, katere vrste drevja ste sekali in kje ste kupovali oz. dobivali svoje parcele za zlaganje apnenc v zakup? Na ravnem dnu Struške doline gotovo ne, ker je dno doline poseljeno in brez ustreznega gozda in kamna. Koliko ljudi je delalo na pripravi lesa za kurjavo ene apnenice in koliko časa je ta priprava trajala? Katera orodja ste pri pripravi lesa uporabljali in kdaj se je pri vas pojavila sodobnejša oprema?

Bolj ali manj ravno dno Struške doline od naselja Predstruge do Rapljevega ni primerno za postavljanje apnenc, ker nima niti ustreznega lesa za kurjavo niti kamna. Tudi Mala Gora (963 m) ni primerna za gozdne apnenice. Sicer je poraščena z lepimi bukovimi in smrekovimi gozdovi, a so te vrste najkakovostnejšega lesa za kurjavo apnenice predrage, ni pa tu dovolj vejevja in drobnega drevja za pletenje lesenega oplota apnenice. Razen tega so njena pobočja prestrma za postavljanje apnenc. Zato pa je hribovje vzhodno od Struške doline s številnimi gozdovi in stelnjicami toliko ugodnejši teren za zlaganje apnenc, apneničarjenje ter izdelavo frate za ceno kurjenje apnenice podnevi in drobnega drevja za kurjenje ponoči.

V Loški dolini smo dobili vse parcele za stonj pod pogojem, da jih dobro očistimo

od kamna in grmičevja, da so lahko logarji tam sadili smreke. Podobno je bilo tudi na Kočevskem, kjer so se očiščene parcele kmalu zarasle s travo, tako da so lovci lahko kosili krmo divjim živalim za zimo, na košeninah pa so se pasli jeleni, košute, njihovi mladiči in vsa srnjad. Očiščenih parcel niso spreminjali v njive, ker na teh terenih ni bilo dovolj zemlje, poleg tega pa so bile preveč oddaljene od vasi in preblizu divjim živalim, ki bi naredile preveč škode.

Struške gozdne apnenice sodijo po zmogljivosti (do 130 ton apna) med največje tradicionalne apnenice v osrednji Sloveniji, zato smo morali za kurjenje ene same apnenice nasekati 250 do 350 kubičnih metrov lesa, predvsem vejevja in drobnega drevja. Boljši les, tj. smrekove in bukove hlode, smo pripravljali kot metrska drva za kurjenje bivalnih prostorov ali za predelovalno industrijo in le redko za kurjenje apnenc. Pri čiščenju parcel nam je bilo izrecno prepovedano sekati sadno drevje in hrast; slednji je dajal hrano (želod) gozdnim živalim.

Les za kurjavo apnenc smo sekali na prehodu zime v pomlad in ga v gozdu pustili nekaj časa, da se tam posuši. S pripravo lesa za kurjenje apnenice se je ukvarjalo približno pet ljudi, trajala pa je mesec dni, včasih tudi več. Ko je bil posekani les dovolj suh, smo ga zapeljali na apnenico. Če je bil les posekan blizu apnenice, smo zvelikli grmičevje k apnenici z rokami, hlode pa objeli z verigo ("ketno") in zvelikli pred apnenico s konji, če pa je bil les bolj oddaljen od apnenice, smo frato in hlode naložili na voz in jo z voli ali s konji zapeljali k apnenici.

Orodje, ki smo ga pri pripravi lesa uporabljali, je bilo preprosto: krivec, sekira, kramp ter ročna žaga "amerikanka". V se-

demdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja smo pri spravilu lesa uporabljali že traktorje. Prvi manjši rabljeni traktor (giltner-renault) smo pripeljali na našo kmetijo leta 1969 iz Nemčije, medtem ko smo novi večji traktor zetor češke proizvodnje kupili leta 1978. Leta 1963 smo nabavili tudi prestižno limuzino, takrat zelo priljubljenega "hrošča". Prvi velik kakovostni preskok pri pripravi lesa za kurjavo smo naredili že, ko smo začeli uporabljati ročno žago "amerikanko", drugega, enako velikega, pa ko so se v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pojavile prve motorne žage. Slednje smo dobili leta 1966. Če je bil les na dnevnem trgu zelo poceni, ga nismo sekali v gozdu, temveč smo ga sproti kupovali od kmetov in lesnih trgovcev.

Tudi s pripravo kamna je moralo biti precej težav, preden ste ga nabrali dovolj za tako velike apnenice, kot ste jih delali Stružani. Večinoma ste izvajali vse ročno. Koliko delavcev je delalo na pripravi kamna za apnenico in koliko časa je le-ta trajala? Koliko karbonatnega materiala je bilo treba nalomiti za vašo kamnito kopo in kako ste ga prepeljali na apnenico?

V apneničarski dejavnosti se je nekoč delalo vse ročno. To je bilo tako naporno delo, da smo od celodnevne nošenja kamnov zvečer dobesedno čutili, kako so se nam roke podaljšale. Za manjše apnenice smo kamen nabrali in lomili sproti, pri večjih pa smo morali kamen pripraviti že prej. Na pripravi kamna se je zbralo pet do deset ljudi, ki so kamen lomili nekaj tednov, preden smo ga pridobili več deset ton, odvisno od velikosti apnenice. Kamen smo pridobivali na različne načine. Orodje, ki

smo ga pri tem uporabljali, je bilo primitivno: "kajle", železni svedri in macole ali bati ("b't"), ki so bili različno težki, nadalje železne palice, lesene trage ter železne in lesene "karjole". Orodje nam je delal neki kovač iz Čabra.

Kamen smo lomili z 1,5 m dolgo železno palico ali "štango" s kvadratnim ročajem, ki je bila na koncu ukrivljena in podobna rahlo zavitemu klinu. Plasti apnenca smo lomili ročno z železnimi palicami, s klini in tudi s pomočjo svedrov, vendar brez uporabe razstreliva (ker ga takrat še nismo imeli) in miniranja. Razklano kamenino smo lomili tudi s pomočjo ročnega vrtnja z železnimi svedri, dolgimi od 25 cm do 150 cm. Ročno vrtnje je bilo zelo težavno in naporno, saj je trajalo 8 do 10 ur dnevno. Pri ročnem vrtnju so sodelovali trije delavci. Dva sta izmenično vihtela vsak svojo macolo, tretji pa je moral pri vsakem udarcu s kladivom zavrteti sveder za nekaj stopinj v nasprotni smeri urinega kazalca, tako da je sveder počasi prodiral v kamenino. Poleg lomljenja s prejšnjimi orodji smo kamen, če je bil ustrezne kakovosti, pobirali tudi ob robovih novo narejenih gozdnih vlak ali cest. V poljskih apnenicah smo žgali tudi karbonatni kamen iz porušenega zidovja in starih hiš, ki so bile grajene z domačim kamnom. Za žganje v apnenici smo nabirali čvrst in nedrobljiv kamen. To velja zlasti za zlaganje oboka, ker se obok ni mogel, niti smel zidati s kamenino, ki je bila zaradi pretrtosti nagnjena k drobljenju. Gledali smo tudi na to, da kamen ni imel škodljivih primesi, torej da ni bil rjav in da je bil brez rjavih žil. Izbrano in obdelano kamenje smo zvozili na apnenico z železno samokolnico ali "karjolo", na kmečkem vozu z voli, s konji, nazadnje pa tudi s traktorji.

Pričakovali bi, da so gozdne apnenice po celi Sloveniji enako zgrajene, pa temu ni tako. Obstajale so določene razlike, ki so jih pogojevale določene potrebe in navade ljudi v posameznih slovenskih pokrajinah. Kakšne apnenice ste torej Stružani gradili in iz katerih delov so bile sestavljene?

Pri nas smo postavljali gozdne apnenice, ki so bile podobne velikanskim košem, sestavljene pa so bile iz naslednjih delov: skleda, kamniti temelj, kurišče (svodasti prostor pod "velbom"), obok ali "velb", prostor nad "velbom", vrhnja ali zunanja kopa, leseni križ na kopi, plašč iz smrekovih vej in vejic, ilovnata obloga ali plašč in leseni oplet, koš ali obod.

Kakšen je bil postopek postavljanja gozdne apnenice na vašem koncu Stru-

ške doline? Zlaganje tako velikih apnenic ni preprosta stvar. Koliko časa ste postavljali malo večjo apnenico in koliko delavcev ste za to potrebovali?

Postavljanje velikih gozdnih apnenic ni bilo niti lahko niti preprosto opravilo. Zatevalo je veliko truda, časa in spretnosti. Najprej je bilo treba najti dobro parcelo, kjer ni manjkalo ne ustreznega kamna in ne primernega leščevja ali drugega protja za pletenje košare ter dračja in drobnega drevja za kurjavo apnenice. Potem smo izkopal 1,2 do 1,3 metrov globoko jamo premera 3 do 5,5 metra in jo obložili krog in krog s 35 cm debelim čvrstim domačim kamnom. Tako narejen kamniti zid je predstavljal temelje prihodnje apnenice. Sredi jame smo še prej izkopal na njenem dnu 1,5 m globoko skledo, ki je služila za odlaganje pepela, ki se ga je v času kurjenja nabralo skupaj z umazaniam in slabo skurjenim apnom nešteto kilogramov. Na površini, ki je obrobila jamo oz. krožni kamniti zid, smo na mestu, kjer smo nameravali postaviti ustje ali po domače "žoltno", to je odprtino za nalaganje drv na ognjišče, najprej z apnenčevimi ploščami zložili kamniti prag, ki smo ga imenovali "škril", ki je omogočal trdna in ravna tla za izdelavo ustja. "Škril" (1,2 x 1,5 m) je bil narejen samo pod ustjem, naokrog pa je bil narejen navaden kamniti zid. "Škril" je šel v višino 30 cm. Ustje ali "istje" smo naredili iz dveh pokončnih, najbolj čvrstih, dobro obdelanih, 70 do 100 cm dolgih in 30 do 50 cm debelih kamnov ustnikov ali po domače "istnikov", ki smo jih postavili pokončno tako, da so v notranjost nekoliko zožili vhod na kurišče, navzgor pa sta ustje zapirala dva prav tako trdna in lepo obdelana kamna "sajovca" ali "rigla", ki sta šla zgoraj v "špico", tako da se je "žoltno", kakor smo po domače imenovali to odprtino za ognjišče, trdno opiralo.

Žgano apno (na sliki) nastane z žganjem apnenca v zidani ali zloženi apnenici pri visoki temperaturi približno 1000 °C. Je veliko svetlejša in lažja od apnenca, iz katerega je nastalo.

"Žoltno" je bilo visoko 60 do 70 cm. Pozneje nam je podjetje RIKO (Ribnica) dajalo železo, iz katerega so naši kovači skovali železno "žoltno" in nam na ta način olajšali delo in skrajšali čas postavljanja apnenice. Naj tukaj poudarimo, da so velike gozdne apnenice imele pri nas dve kurišči.

Po jami, skledi in "žoltnem" se pristopa k postavitvi do 12 m dolgih smrekovih kolov ali "štang" z debelino spodaj do 18 cm in zgoraj 7 cm. Med koli se postopoma meter za metrom plete iz leščevja ali še boljše iz gabrovih vej koš, košara, oplet ali leseni obod. Kole postavljamo na razdalji vsakih 90 cm v krogu tako, da je med nastajajočo košaro in kamnito kopo do 80 cm širok prazen prostor, ki se istočasno s pletenjem lesenega oboda zapolnjuje z vlažno zemljo ali ilovico, ki se mora dobro steptati, imenuje pa se ilovnati plašč.

Zlaganje oboka ali "velba" zahteva od mojstra "skladača" veliko spretnosti, izkušenj in znanja. Postopek gradnje oboka se imenuje obokanje. Najprej je treba izbrati dovolj čvrst in zdrav kamen, ki ni tektonsko porušen, in ga primerno obdelati. Za obok smo izbirali podolgovato kamenje, ki smo ga na eni strani poševno odrezali, tako da so, če so bili pravilno zloženi, naredili potrebno krivino oboka. Kamni za obok so dolgi od 25 cm do 150 cm, njihova teža pa naraste proti sredini oboka od 25 kg na 150 kg. Zlagali smo ročno, na rokah pa smo nosili zaščitne rokavice.

Obokanje se začne ob spodnjem robu apnenice. Sprva se uporablja krajši kamen, proti sredini pa vse večji, ki se jih polaga drugega na drugega tako, da je vsaka naslednja vrsta bližje sredini, poševno prirezani konci pa omogočajo izdelavo oboka v obliki loka. Pri delu se stoji na lesenem odru, če je apnenica zelo visoka, pa lahko z rastočo višino naredimo več lesenih odrov, ki pozneje, ko zakurimo peč, zgorijo. Obenem z zlaganjem kamna se sproti polagajo na rastočo kamnito kopo smrekove vejice, ki preprečujejo, da bi se kamen za žganje umazal z zemljo, s katero zasipavamo prazen prostor med obokom in lesenim oplotom. Ko je prazen prostor med obokom in lesenim obodom zasipan z zemljo in ko je zemlja trdno steptana, lahko "skladač", ko luknja pod obokom postane premajhna, da bi v njej stal, stopi že na obok in nalaga največje kamne od zgoraj. "Skladač" oboka uporablja pri svojem delu v glavnem primerno težko kladivo, s katerim popravlja kamne, ki ne leže dobro. Ko se dela obok, se sproti zadela večjo odprtino v obodu apnenice, ki se kasneje zazida z opeko in malto. Pusti se samo manjšo odprtino za dostop do kurišča.

Ko je obok narejen, se apnenica do vrha napolni s kamenjem. Večji kamni se nalagajo z rokami, manjše pa prenašamo z lesenimi nosili, ki se imenujejo trage. Lahko so tudi železne. Kot pri oboku zlagamo tudi kamenje v prostoru nad obokom v vrstah, od zunaj navznoter. Proti sredini zlagamo vedno večje kamne. V prostoru nad obokom mora biti vsaj toliko kamna, kot je višina prostora pod "velbom". Torej, če je "velb" visok 2,5 m, naložimo nad "velbom" vsaj 2,5 m visok kup kamna za žganje. Navzgor se kamnita kopa zoži na premer od 2,5 do 3,0 metre.

Na vrhu kamnite kope se pri gozdnih apnenicah drobno kamenje ali drobiž, ki mu po domače rečemo "šoder" ali tudi "šibre", zloži v vrhnjo ali zunanjo kopo, ki ima v spodnjem delu premer, kakor ga ima glavna kopa, torej 2,5 do 3,0 m, navzgor pa se močno zoži. Vrhnja kopa je visoka do 80 cm, zložiti pa jo moramo tako, da se ne razsuje. Vrhnja kopa se sestavlja podobno kot glavna kopa. Zlagamo od zunaj navznoter tako, da začnemo zunaj z manjšimi, proti sredini pa z večjimi kosi.

Posebnost zlaganja gozdnih apnenic v Struški dolini je, da so na vrhu apnenic postavljali lesene križe. Ali je pri tem šlo za versko obeležje oz. znamenje, vraževerje ali še za kaj drugega?

Pri nas smo pri postavljanju gozdnih apnenic resda postavljali na vrhu vsake apnenice lesen križ, ki pa ni predstavljal nekega znamenja, s katerim naj bi obvarovali apnenico pred nečem neljubim. Veliki (1,5 x 1,5 m) leseni križ je imel predvsem praktični pomen. Služil je zato, da nam je povedal, če smo pravilno postavili apnenico. Namreč, če je leseni križ popolnoma zgorel v 24 urah, je bil to za nas dokaz, da je apnenica dobro zložena, da je vlek ali "cug" pravilen in da se je kurjenje apnenice začelo.

Ko je les za kurjavo pripravljen in kamen za gozdno apnenico zložen, je apnenica pripravljena za predelavo apnenca v apno. So možne kakšne posebne težave pri prižiganju in kurjenju apnenice? Kako poteka kurjenje in kako se nadzira gorenje v kurišču ter žganje apnenca nad obokom in v mali vrhnji kopi? Koliko delavcev skrbi za kurjenje, katero orodje se pri kurjenju uporablja in koliko časa traja ta proces?

Ko je apnenica pripravljena, jo najprej prižgemo z butaro iz suhega dračja, s papirjem in z vžigalico. Če je vlek v apnenici normalen, se prižiganje opravi zelo hitro, če pa je vlek preslab, se kurjači "matrajo" tudi po

več ur, preden apnenico zakurijo. Za povprečno veliko apnenico traja kurjenje od 5 do 6 dni, za največje pa tudi 10 do 12 dni. Že če je les za kurjavo moker, se lahko kurjenje zavleče za en ali tudi dva dni. Ker je kurjenje zelo utrudljiv in nezdrav (vročina, dehidracija) del procesa pridobivanja apna, se kurjači navadno menjavajo vsakih nekaj ur. Podnevi se kuri razno vejevje ali frata, ponoči pa metrsko nažagano drobno drevje, redkeje tudi normalno debelo drevje, predvsem gaber in bukev. Naj omenimo, da smo v letih od 1960 do 1980 kurili apnenice tudi z gumami SAP-a Ljubljana, posebno če je bilo treba naglo zvišati temperaturo v apnenici. Frato (leščevje, gabrovje, šibje, drobno drevje) porivata kurjača v kurišče z 1,5 m dolgima rogovilama ali "ragušema", da lažje v celoti zgore. Za boljše zgorevanje je pri velikih gozdnih apnenicah narejena bočno iz skleda luknja z oznako "zračnik", ki omogoča boljši vlek in "pobira" odvečno žerjavico. Da bi apnenica imela boljši vlek, se žerjavica od časa do časa pobira ven iz skleda tudi z motiko. Boljše zgorevanje in manj žerjavice na ognjišču dosežemo tudi z mešanjem žerjavice z več metrov dolgo leseno palico. Pri kurjenju apnenice nam zgori včasih štiri do pet lesenih palic. Pri nočnem kurjenju zadostujejo štiri delavci oz. dve ekipi po dva kurjača, ki se vsakih nekaj ur menjavata. Podnevi se zbere na apnenici več delavcev kot ponoči. Čez dan je na zakurjeni apnenici delalo od pet do deset ljudi. Dela je bilo za vse dovolj.

Kako ste vedeli, kdaj je apno v apnenici že kuhano?

Kdaj je apno skuhan, prepoznamo po več znakih že od zunaj. Najbolj temeljit in nedvomen pa je test, če vzamemo iz kope kos žganega apna in ga damo v navadno vodo. Če se kos apna v vodi ves raztopi, je to gotov znak, da je apno skuhan.

Naslednji korak pri pridobivanju apna v apnenici je prenehanje kurjenja in zaprtje glavnih dostopov v apnenico, z namenom, da se apnenica ohladi. Ko se apnenica po dveh do treh dneh ohladi, sledi podiranje apnenice, tehtanje in prodaja žganega apna. Kako je potekala prodaja vašega apna? Ali so vam vaši kupci apno plačevali samo z gotovino ali tudi na druge načine?

Naše apno so ponavadi pokupili že kar sami Stružani in sosedje iz bližnje okolice. Apno so nam naši kupci običajno plačevali z gotovino, vendar to ni bil edini način plačila. Nekateri kupci so plačali apno z lesom za kurjavo. V več primerih je šlo za pravo blagovno izmenjavo. Takoj po vojni,

ko je bila Kajžarjeva apnenica kuhana, pri nas se je po domače reklo "Pri Kajžarju", so furmani naše apno prepeljali na železniško postajo Dobropolje, od koder je šlo po železnici v Vojvodino, kjer smo ga zamenjali za opeko ("cigle"). Tako je bilo tudi s prodajo in plačilom apna v opekarnah na Vrhniki in na Viču. Mali kupci našega apna so prihajali po naročeno blago k nam na apnenico s svojimi vozovi. Večjim kupcem smo apno, če ni šlo drugače, zapeljali tudi na dom. Tega smo se izogibali, zato ker je bil za nas čas izredno dragocen.

Zakaj so po vašem mnenju tradicionalne apnenice v osrednji Sloveniji izgubljale konkurenčno bitko z industrijskimi apnenicami?

Tradicionalne poljske in zidane apnenice so izgubljale konkurenčno bitko z industrijsko proizvodnjo apna predvsem zato, ker so posvečale premalo pozornosti tehnološkemu razvoju pridobivanja in prodaje apna. Predolgo se je delalo vse ročno. Starejše generacije so težko fizično delo v apnenicah še dobro obvladovale, mlajše generacije apneničarjev pa vse manj, dokler niso popolnoma obupale in se raje zaposlovale v industriji, ki jim je nudila veliko boljše pogoje kot apnenice: lažje delo, boljši zaslužek in stanovanja. Neenakopravno tekmo med tradicionalnimi in industrijskimi apnenicami sta precej podaljšali uvedbi motorne žage pri pripravi lesa in kompresorja pri pripravi kamna, ki sta zmanjšali stroške pridelave apna na tradicionalni način. Poraz in neizbežen konec apnene tradicije in neenakopravnega boja se je zgodil v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko so prenehale polno obratovati skoraj vse tradicionalne apnenice.

Naj zaključimo enkrat naš pogovor s kakšno zanimivo ali nenavadno anekdoto. Apneničarji so bolj resni ljudje, trdo delajo in ne posvečajo preveč svojega časa zabavi, šalam in petju kot polharji, lovci in nekateri drugi. Do te ugotovitve sem prišel na podlagi dosedanjih pogovorov z njimi. Me lahko prepričate v nasprotno?

Ko sem še kot mladenič zlagal svojo prvo apnenico, je mimo prišel sosed Tone Perko in me nejeverno vprašal: »Kaj pa zлагаš, Janez?« »Saj vidiš,« sem mu odvrnil, »apnenico, da bom skuhal apno.« »Če bo apna, ki ga boš ti skuhal, za moj klobuk, zastavim glavo,« je podcenjevalno pripomnil sosed in odšel. Še nekaj časa se je slišalo njegovo glasno hahljanje: »Ha! Ha! Ha!« Kmalu zatem je prišla mimo moja stara mama in me prav tako začudeno vprašala: »Kaj pa delaš,

Janez?« Rekel sem ji, da zlagam apnenico. »Kar zlagaj. Kar se boš naučil, to boš znal,« je zamrmrala in odšla. Takoj naslednji dan je sosed Tone obiskal mojo mamo in ji povedal, da postavljam apnenico, ter ji dopovedoval, da iz tega ne bo nič, naj neham in da mi tega ne sme dovoliti, ker se nam bodo vaščani smejali. Naslednje dni je mama prihajala na apnenico in mi tarnala, da iz tega, kar delam, ne bo nič, in me rotila, naj tega za božjo voljo nikar ne počenjam, da se nam bodo smejali sosede. Tokrat je nisem ubogal. Po 14 dneh je bila apnenica postavljena. Pridelal sem 25 ton žganega apna. Že naslednji dan mi je vse pridelano apno odkupil direktor dobrepolske Kmetijske zadruga in mi ga tudi takoj plačal z gotovino. Ko je na koncu moja mama spredvidela, da mi je uspelo in da se nam vaščani ne smejejo, mi je s kravami pomagala prepeljati apno do zadruga, ne da bi med potjo spregovorila eno samo besedo. Njen molk sem razumel kot opravičilo in pohvalo obenem. Pohvalo sem si vsekakor zaslužil, saj je bila to moja prva samostojna apnenica.

Nekoč mi je neki znanec z Blok ob nekem čisto slučajnem srečanju z njim, ko sem se v gostilni pogajal za prodajo apna in je od mojih kupcev slišal, kako so na vse pretege to apno hvalili, pri priči naročil, mislim, da štiri ali pet ton zase. Na gozdni apnenici v Strugah sem naslednje jutro naložil naročeno apno in se napotil na Bloke. Ker je bila pot dolga in se je apno premetavalo, je nekaj kosov žganega apna razpadlo v prah. Ko smo prispeli na Bloke, je znanec pristopil k apnu in, da bi se postavil pred nami, kako dobro pozna gradbene materiale, s prstom pokazal na kupček uprašenega apna in rekel: »A je to apno? Prahu pa že ne bom jemal. Pripelji mi drugega, če hočeš, da ga bom kupil,« in je vse apno zavrnil. Bil sem zelo jezen, da ne rečem razkačen, ker sem vedel, da z mojim apnom ni nič narobe, a sem moral apno odpeljati nazaj domov v Četež. Ko sem se doma nekoliko pomiril, sem apno na vozu prerazporedil. Tisto, ki je bilo spodaj, sem dal na vrh. Drugi dan sem isto apno zapeljal na znančevo dvorišče na Blokah. Znanec, za katerega sem slišal, da je na Blokah postal nek višji funkcionar, je spet stopil do žganega apna, prijel nekaj kosov v roke, se obrnil proti meni in ves navdušen vzkliknil: »Vidiš! To je kakovostno apno. Tega bom pa kupil.« Vidno zadovoljen mi je plačal vse apno, povrhu pa sem dobil še napitnino, ki mi je pokrila stroške nepotrebne vožnje prejšnjega dne. ◆

Piše: **Zdravko Marič**, dr.med.

Ambulantna tlaka zaradi krvnega tlaka

Nekaj desetkrat dnevno (na delovni dan) se na zdravnikovo mizo nasloni bolnikova podlahet, dvigne rokav in zdravnik na nadlahet namesti široka manšeta merilnika krvnega tlaka »160/90 ... 120/80 ... 138/101 ... malo preveč ... ravno prav ... isto kot zadnjič ... tako kot moj brat na dan poroke ... tako nizko, da ga ja aparat komaj izmeril ...« in še in še raznih komentarjev vedno zaskrbljenega splošnega zdravnika. »Meni doma pokaže manj ... vaš aparat je čuden ... je to že za umret? ... od česa je pa tako porastel? ... pil sem kavo ... zakaj buljite v te številke, če se dobro počutim ... težko vreme ... stara mama je imela ves čas pritisk, pa je živela sto let ...« in podobni komentarji pa prihajajo s strani različno zaskrbljenega bolnika, ki se mu je krvni tlak pravkar izmeril. Najbolj se človek zamisli ob vprašanju: »Od česa imam zvišan pritisk?« Takrat se v zdravnikovi glavi predstava o človeku kot osebnosti pretvori v človeka kot stroj; začne se na podlagi študijsko pridobljenega znanja: razčlenjevanje po sestavi, funkciji in statističnih podatkih. Kar spontano se začnejo prožiti različna podvprašanja, v rokah se nenadoma znajde listek za laboratorij in EKG. Vse to je znak, da odgovora kot na dlani preprosto ni, vsaj na to vprašanje ne. Če bi imel poleg medicinske še strojno fakulteto, bi verjetno ob razčlenjevanju človeka po sestavi, po funkciji in statističnih podatkih v mislih začel telesno strukturo spreminjati v rastočo gmoto ogrodja iz specialnih materialov, znotraj katerega bi bilo nešteto naprav, povezanih med sabo z nešteto kablji za usklajeno delovanje in nešteto cevčicami za dotok goriva in dotok in odtok sestavin. Vrh gmote bi pa predstavljala komandna plošča, ki je neposredno povezana z vsako `telesno napravo` posebej. Če iz take robotizirane predstave o človeku izluščimo dele, o katerih danes govorimo, so to cevčice za dotok goriva in sestavin ter črpalka, ki ta dotok omogoča; drugače rečeno, govorimo o žilah odvodnicah (arterijah) in srcu. Vsi

verjetno vemo, da je zelo pomembno, da pritisk v tem sistemu ni previsok. Vsi tudi vemo, da nas lahko ob visokem krvnem pritisku zadene možganska kap. S tehnične perspektive to pomeni blokada transporta goriva določenemu delu komandne plošče, z medicinske perspektive pa izpad preskrbe določenega predela možganov z energijskimi substancami. No, in ker smo omenili, da je `komandna plošča`, imenovana možgani, povezana s prav vsemi funkcijskimi sistemi našega telesa, je preprečevanje njenih okvar ena izmed najpomembnejših nalog splošne medicine.

Pred nekaj meseci mi je pod roke prišel učbenik fizike za študente medicine. Bilo je pozno zvečer, vsi domači so že spali, jaz pa ne, ker sem popoldne za dve uri zadremal pred TV-jem. Zato sem imel toliko energije, da sem prebrskal učbenik. Bolj ko sem ga preučeval, bolj sem se tolkel po glavi ... »Glej, glej, zdaj, ko sem zdravnik, vem, zakaj so nas pri fiziki mučili s stvarmi, ki so se mi takrat zdele nepomembne.« Ustavil sem se pri tlaku tekočin in ugotovil, da smo se učili točno to, kar je danes tako pomembno pri mojem delu. Analiza pretoka tekočin je ponazarjala pretakanje krvi po žilah, vključno s krvnim tlakom, in temu je bilo namenjeno eno veliko pomembno poglavje. Pa vendar lahko zdaj s svojo zdravstveno pametjo zatrdim, da tistih trideset strani Biofizike za študente medicine ne opredeljuje niti 10 % dejavnikov, ki vplivajo na vrednost arterijskega krvnega tlaka. Če vam jih naštejemo, boste videli, od kolikih stvari v našem telesu je odvisen krvni tlak; pa še zagotovo jih bom veliko pozabil omeniti. Pa začnimo: črpalna moč srca, velikost srčnih votlin, velikost odprtih srčnih zaklopk, kakovost srčnih zaklopk, lumen arterij, elastičnost arterij, stisljivost arterij, prepustnost arteriol, upor perifernega žilja, polnjenost kapilar, prepustnost kapilar, protitlak medceličnine, pretok in prepustnost ledvičnih glomerulov, reabsorpcijska kapaciteta ledvic, stopnja diure-

ze, volumen krvi, elektrolitsko ravnovesje, hormonsko ravnovesje, nevrohormonsko ravnovesje, vpliv stresa, stopnja telesne dejavnosti, utrujenost, življenjske stiske, vpliv lune, prehrabene navade, telesne teža, škodljive razvade, stranski učinki zdravil, strupenih snovi, vpliv raznih bolezni ... pa še bi lahko naštevali. V več kot 90 % primerov vzroka za arterijsko hipertenzijo ne najdemo in ga tudi ne iščemo na vsak način. Pomembno je, da opravimo najnujnejše preiskave in začnemo s takojšnjim zdravljenjem. A pritiska pri bolniku ne zdravi samo zdravnik, ampak predvsem bolnik, zdravnik pa zdravljenje zgolj usmerja; bodisi z nasveti za zdrave življenjske navade bodisi s predpisanim zdravilom za znižanje krvnega tlaka. Na pacientu pa je vse ostalo ... Najprej, da se odreče škodljivim razvadam, ki zvišujejo krvni tlak, potem da vnese v način življenja zdrave navade, v primeru potrebe po zdravljenju z zdravili pa redno jemlje tablete v skladu z dogovorom med njim in zdravnikom.

Poglejmo na problem hipertenzije še z nekoliko drugačne perspektive: najprej poglejmo, kako bi analizo dogajanja pri bolniku z zvišanim krvnim tlakom opisal strojnik:

Krogotok tekoče mase z vtočnima deloma, imenovanima usta in občasno žilni kanal, ter iztočnimi deli, imenovanima sečno izvodilo, črevesno izvodilo in kožne pore, se preliva skozi vse segmente telesnih tkiv in v bolj ali manj razredčeni obliki prebija medsistemske pretočne bariere. Gradienti tlakov v medsistemskih barierah padajo sorazmerno z oddaljenostjo posameznega sistema od glavne črpalke, imenovane srce. Po dosegu drastičnega upada, kjer doseže stopnja pretočnosti vrednost 0, se vklopijo pomožni črpalni mehanizmi, tako imenovane sekundarne črpalke, ki omogočajo enakomerni dotok tekoče mase nazaj v glavno črpalno za ponovno prečrpavanje naprej. Med tako imenovane sekundarne črpalke štejemo podtlak distalnega dela mikrocirkulacije, kontrakcije žil mikrocirkulacije ter mišično črpalno funkcijo perivaskularnih mišic ob pogojih zadovoljive funkcionalnosti venskih zaklopk. Pacient Janez N. je dolga leta za delovanje telesa uporabljal neprimerna goriva in vgradne elemente. Sestavljena so bila iz čezmernih količin soli, sladkorja in maščob. Za navidezno razbremenjevanje kontrolne plošče je uporabljal škodljive substance, imenovane tobak, alkohol in droga. Kot skrbnik sistema sem ga bil na podlagi večkratnih zaporednih meritev znotrajcevnega tlaka

prisiljen poslati k strokovnjaku za regulacijo amplitudno nihajoče kompresije.

Sedaj pa še poglejmo, kako bi analizo dogajanja pri bolniku z zvišanim krvnim tlakom opisal zdravnik:

Krvni obtok, ki se polni z uživanjem tekočine skozi usta oziroma v redkih primerih z injiciranjem v žilo in prazni z izločanjem tekočine preko sečil, prebavi in kožnih por, napaja vse dele človeškega telesa in pri tem v večji ali manjši gostoti prehaja med različno prepustnimi pregradami. Stopnja pritiska med različnimi tkivi upada z oddaljenostjo od srca. Na področju skrajnega padca tlaka se morajo za ponovni dotok krvi do srca, ki ga bo pognalo spet v arterije, sprožiti dodatni biološki učinki. Med pomožne pogonske sile za dotok krvi proti srcu štejemo vlek tekočine, krčenje mišic v stenah žil in krčenje mišic okrog žil ob izpolnjenem pogojju zdravih žilnih zaklopk. Pacient Janez N. se je dolga leta nepravilno prehranjeval. Užival je hrano s preveliko vsebnostjo soli, sladkorja in maščob. Za psihično sprostitev je uporabljal škodljive snovi, predvsem tobak, alkohol in mamila. Kot njegov osebni zdravnik sem ga moral po nekajkratnih meritvah krvnega tlaka poslati k specialistu interne medicine.

Toliko za predstavo, zakaj zdravnik v ambulanti v večini primerov obmolkne, ko se mu postavi vprašanje: »Od česa imam zvišan krvni tlak?« Seveda marsikateri bolnik najprej pomisli: »Doktor nima pojma,« pa vendar, če ste razumeli kompleksnost dogajanja v zvezi s krvnim tlakom, boste ugotovili, da pravzaprav nima pojma tisti zdravnik, ki na tako težko vprašanje blekne kar neko trditev v smislu »zaradi srca ..., zaradi hormonov ..., zaradi težkega dela ..., zaradi kave« itd. Taki odgovori so možni samo na preprosta vprašanja. Srčno rad bi vam povedal nekaj primerov takih vprašanj, a ravno v tem trenutku sem opazil pod nogami mlako umazane vode ... Kaj pa je to? Ojej, pomivalni stroj za posodo se je pokvaril in luža je bila po celi kuhinji. Seveda sem takoj poklical bratranca, ki je strojnik, in ta je prišel v pol ure. Po-

vedal je, da je narastel pritisk v ceveh in je počila glavna odvodna cev. »Od česa pa?« sem vprašal ... »Ti pa ne povem, ker tudi ti meni zadnjič nisi povedal, zakaj imam zvišan krvni pritisk.« Pa sva bila zmenjena, raje sem odnehal in mu ponudil kavo. Med pitjem kave sva seveda spet malo podebatirala, on o strojništvu, jaz o medicini, na koncu pa se spet sporekla glede pogledov na svet, življenje in ljudi. Strojnik pač gleda na vse bolj s tehnične plati, zdravnik pa z naravoslovne. Čeprav vsi vemo, da je najti vzrok za zvišan pritisk v žilah veliko težje kot pa najti vzrok za zvišan pritisk v ceveh pomivalnega stroja, to še ne pomeni, da so strojniki manj izobraženi od zdravnikov. Razlika je pač ta, da mora zdravnik pri zdravljenju gledati na človeka kot telesno in duševno celoto ter pomagati rešiti njegovo težavo brez ali vsaj s čim manjšimi škodljivimi posledicami, strojnik pa lahko kratko malo reče: »Zamenjajte del ali pa kupite nov pomivalni stroj, ta model je že itak zastarel ...« Potem ko je bratranec odšel, sem malo pred polnočjo odšel še na balkon in pogledal proti nebu, ki je bilo jasno. Kakšen mir, sem pomislil ... Vesolje je tako umirjeno, da človeku ni razumljivo, kako je lahko dogajanje na Zemlji tako drugačno, seveda na račun živih bitij in njihovih medsebojnih odnosov. Če izhajamo iz dejstva, da je življenje na Zemlji neke vrste `ples` organizirano sestavljene prahu, katerega organski del je dobil pridih `življenja` in pleše pod vplivom fizikalno-kemičnih zakonitosti in učinkov, potem se lahko upravičeno sprašujem, kdo je plesni mojster, ki je sposoben ta prah sestaviti v tako unikatne figure in plesalce naučiti tako harmoničnega plesa. Preden pa sem zašepetal, da je tega sposoben samo Bog, zaslišim glas prelube žene: »Zdravko, pospravi te svoje strokovne revije že enkrat, pa zakaj še nisi peljal psov na sprehod?« Ne da bi sploh dobro premislil, sem jezno odgovoril: »Ja, kdaj pa naj bi vse to naredil, saj nisem stroj!« No, to pa negira moje izjave o tem, da človeško telo deluje neštetokrat boljše in natančneje od vsakega stroja. Kot vidimo, kadar nam to ustreza in nam pridejo prav razni izgovori, se radi naredimo manj sposobne in rečemo, da nismo stroj ... To samopomilovalno metodo uporabljamo tudi takrat, kadar bi morali po napornem delu ali službi iti na rekreacijo in na zdrav način pokuriti in izločiti škodljive snovi, ki so se nakopičile v našem telesu na račun nepravilne prehrane ter škodljivih razvad. Te snovi imajo sčasoma za posledico med drugim tudi zvišanje krvnega tlaka. ◆

IZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV DOBREPOLJE

Ne bodi sam, pridruži se nam

Piše: Marija Tegel

Tako kot nam čas hitro beži, nam je hitro minil tudi naš dopust v Izoli. Težko smo pričakovali avtobus, ki je dogovorjeno uro zaradi cestnih zapor zamujal kar za 45 minut. Naša nestrpnost je bila znak, da se radi vračamo domov. Vendar smo se ustavili še v Koprju v pražarni kave Emonec na degustaciji kave in vroče čokolade. Pričakovali so nas tudi v Vinakoper. Opremljeni z dobrotami smo pot nadaljevali do Vrhnike, kjer nas je čakalo kosilo. Prva se je od nas s svojim vriskom poslovila ga. Marija, nato velikolaška »dekle-ta« z g. Alojzom na čelu in že smo bili na vrsti Dobrepoljci, da si pomahamo v slovo. Da bi bili le zdravi in tak teden ponovimo tudi v prihodnjem letu.

Kaj se bo dogajalo v prihodnjem mesecu? Odšli bomo na prvi letošnji izlet v Benetke, ki bo v **PONEDELJEK, 19. maja**. Za ta izlet bomo prijave pobirali že med prvomajskimi prazniki. Zgodnjo prijavo zahteva ladjar, tako da kasnejših ne bo mogoče upoštevati. Imejte veljavne potne liste ali osebne izkaznice ter urejeno zdravstveno zavarovanje za tujino.

Naj povem, kakšen je program izleta, kaj bomo doživeli in kaj bomo videli ta dan. Po prihodu v Benetke (šli bomo z avtobusom in ne s katamaranom) se bomo najprej napotili v luko na ogled velike luksuzne ladje Costa Fascinosa. Skozi voden ogled bomo doživeli življenje na ladji z vsemi čari, ki jih luksuzna ladja za križarjenje nudi. Po kosilu, ki si ga bomo privoščili v eni od ladijskih restavracij, bo nekaj prostega časa za ogled v lastni režiji (trgovinice, butik) ali pa se bomo odpočili v razkošju ladijskih palub. Po izkrcaju z ladje se bomo z ladjico podali na krajši ogled najlepšega mesta na svetu, Benetk.

Za ogled znamenitosti, kot je urni stolp ali bazilika sv. Marka, je potrebno doplačilo (5,00 € oziroma 2,50 € – informativna cena). Zaradi pogojev ladjarja prijava mladoletnih otrok ni možna. Prijave bomo zbirali do zasedbe avtobusa.

V **nedeljo, 25. maja**, bomo organizirali srečanje 80-letnikov in bolnih. Vsi, ki Vam zdravje še služi in imate željo, da se srečate s prijatelji oziroma sovrstniki, pridite.

Še opravičilo!

V zadnji številki Našega kraja je bila objavljena pesem, ki je opisovala naš občni zbor. Napačno je bilo navedeno, da je pesem napisala ga. Mohorič Marija. To pesem je posebej, prav za ta dan napisala gospa Gabrijela Škantelj. Gabrijeli se za neljubo napako opravičujem.

Med našim dopustom smo matere praznovalе svoj praznik: materinski dan. V ta namen smo se zbrali v kavarni hotela in si popestrili večer z recitacijo Gabrijele in Nade. Na harmoniki nas je zabaval Mirko, tako da smo veselo zaplesali in zapeli.

Slike so za spomin na prijeten večer.

Pogled na proračun za I. 2014 je jasen. Vrtca se letos ne bo gradilo.

Po teh arhitekturnih načrtih in kalkulacijah pa verjetno nikoli.

Slavc Palčar, član OS od 1998–2014

Občina lastnega denarja za to investicijo nima. V vlogah za sofinanciranje s strani države pa je »izvisela«. Kako je bila občina izločena iz prijave za pridobivanje državnega denarja in kdo je bil kriv za tako žalosten zaključek, sem že napisal. Po odločitvi občinskega sveta zadolževanje ne pride v poštev. Pa ta odločitev ni »padla« kar tako, ampak zato ker občinska uprava ne zna prikazati in pojasniti ostalih virov financiranja in tudi ne ve, za koliko bi se sploh morali zadolžiti, da bi investicijo »spravili pod streho«. Preteklo leto je zadolževanje za ta projekt sicer bilo predvideno v višini 700.000 €, a po enem letu se je izkazalo, da občinska uprava ni niti poizkušala (ali pa ni znala) unovčiti »bianco« odobritve s strani občinskega sveta.

Da je ta investicija izredno draga, je meni in še nekaterim posameznim članom občinskega sveta znano. Član občinskega sveta, Marko Marolt, je v prvi polovici decembra leta 2011 na seji občinskega sveta razpravljaval o predvideni gradnji vrtca. Takole piše v zapisniku: »M. Marolt je med drugim menil, da OS predhodno ni bil seznanjen s projektom ureditve ŠŠC ter da je zelo kritičen do tega projekta. Po njegovem mnenju je vrtec prevelik in občutno predrag. Predlagal je cenejšo varianto, ki bi zadostno rešila prostorsko stisko.« Takrat je bilo izraženih še nekaj pomislekov o umestitvi objekta v prostor in dragih materialih, ki so predvideni v gradnji, ter o ceni investicije, ki »gre v nebo«, itd. Uradnih ocen višine investicije občinska uprava ni želela razkriti vse do letos, čeprav je bila »javna tajna«, da bo zamišljena investicija »težka« med 4,5 do 5 mio €. V ta znesek pa naj bi bila všteta vsa infrastruktura na področju šolskega prostora ob osrednji šoli na Vidmu, vključno z gradnjo športne večnamenske dvorane.

Na pritiske nekaterih članov občinskega sveta pa je 19. 2. 2014 iz občine prišla e-pošta. Takole je pisalo: »Spoštovani svetniki in svetnice,

po naročilu župana Vam posredujem kompleten popis za vrtec. V proračunu so upoštevane najnujnejše postavke. Lep pozdrav! Matjaž Kovačič«

V priponkah je bil popis vsega potrebne delo in materiala od začetka do zaključka gradnje vrtca. Skupna cena: 2.523.581,42 €. V popisu je skoraj vse, kar so si arhitekti in projektanti v soglasju z občinsko upravo zamislili. V tem znesku pa je le cena izgradnje. Koliko naj bi stala notranja oprema tega sodobnega objekta, pa še vedno ni znano.

Predvideni novi vrtec naj ne bi bil »kar

nekaj«, ampak moderno zasnovan in po videzu »fancy« objekt, modernih oblik in dizajna. Arhitekti in projektanti niso pozabili niti na okolico vrtca. Ob moderno oblikovani stavbi je treba predvideti tudi moderno oblikovanje okolice in zasaditev dreves. Vprašal sem se, ali je vse, kar so projektanti in arhitekti narisali ter ovrednotili, res potrebno. Naslednje vprašanje je bilo: Ali ni to malo draga zadeva? Poglobil sem se v podroben pregled popisa za hortikulturo. V tem dokumentu sta opisana in ovrednotena delo in material urejanja okolice in zunanje ureditve vrtca.

Betula pendula, Prunus avium, Malus sylvatica, Cydonia oblonga, Magnolia kobus, Quercus rubra in Pinus sylvestris so drevesa, ki naj bi bila primerna, da rastejo ob stavbi vrtca. In da bi drevesa dobro rastle, je potreben strokoven nadzor pri njihovem sajenju. Strokovna saditev pa se začne že z načrtovanjem, kjer je predpisano, na kakšni razdalji bodo ta drevesa rastle. Da je razmerje pravilno, je treba najprej narediti zakoličbo. Samo zakoličba ene sadilne jame je ovrednotena na 22,60 €. Za predvidenih 19 dreves je zato treba narediti 19 zakoličb, kar bo stalo 419,52 €. Šele ko bo narejena zakoličba, se lahko delo nadaljuje. Za sajenje bo treba izkopati sadilne jame (257,64 €), strokovno pripraviti rastišče po DIN 18915 (kdo bi si mislil, da je okrasno drevje treba saditi po DIN-u), ob postavljenem drevesu postaviti količek, korenine zagrniti s pripravljeno mešanico kakovostne zemlje, mivke, kremenčevega peska in gnojila. Nato sledi še grobo in fino planiranje okoli posajenega drevesa. Postopek se ponovi 19-krat. Skupni znesek s sadilnim materialom in z delom je ovrednoten na 2.546,68 €. Nato na vrsto pride sajenje 17 vzpenjalke (Parthenocissus sp). Ker vzpenjalke ne potrebujejo strokovne zakoličbe, sta sajenje in material ovrednotena le na 500,11 €.

Na prostoru, kjer naj bi stal prihodnji vrtec, je v naravi manjši gozdiček s 45 drevesi. Zato je s posekom treba narediti prostor za gradnjo. Predračun oz. popis za hortikulturno urejanje namreč predvideva odstranitev teh dreves. Podiranje enega drevesa je ovrednoteno na 55 €. In skupni znesek za podiranje vseh dreves je ovrednoten na 2.484 €. Priprava dreves za odvoz stane 1.932 €, prežagovanje dreves in izravnava terena sta ocenjena na 2.484 €. In še nekaj ostalih del je v postavkah izračuna. Skupaj bo samo odstranitev 45 dreves stala 7.286,40 €.

Verjetno obstaja strokovna presoja arhitektov, da nekaj »tam pri šoli« rastočih dreves prestavijo oziroma presadijo. Za presaditev 16 dreves (do debeline fi 10 cm) je v

predračunu podana ocena v višini 8.156,77 €. Seštevek celotnega hortikulturnega urejanja je tako ocenjen na 24.319,15 €. In to končni znesek. 3–5 % od tega zneska je že plačano. Toliko so vzeli arhitekti in projektanti, ki so se strokovno poglobili v projekt sajenja in presajanja dreves, to zrasi in ovrednotili. Od 3–5 % bodo vzeli nadzorniki, ki bodo sajenje in presajanje kontrolirali. In ker se še nobena investicija v občini ni končala na prvotnem znesku, vse do sedaj so bile vsaj 20 % dražje, brez slabe vesti lahko napišem, da bo hortikultura občino stala več kot 30.000,00€ (brez DDV-ja). To pa je le del hortikulturne ureditve ob predvidenem novem šolskem kompleksu. Sajenje trave in ostalega rastlinja naj bi se izvajalo tudi v drugih delih šolskega kompleksa.

Hortikulturno urejanje okolice prihodnjega vrtca je očitno zelo resna in zahtevna stvar. Odstopanja od predvidenih saditve in presajanja ni. K popisu hortikulturnega urejanja je podana opomba, ki se glasi: »Opis, vrsta, kakovost in razmak sadik so razvidni s seznama rastlinskega materiala v tehničnem poročilu, ki je sestavni del predloga za ponudbo; kakovost sadik je pomembno merilo, ki bo odločilni faktor pri tehničnem prevzemu!« Torej kakršna koli odstopanja od zamisli arhitektov ne pridejo v poštev, saj so lahko odločilni faktor pri tehničnem prevzemu.

Ob novem vrtcu so arhitekti (temu pa je potrditev dala strokovna komisija, imenovana s strani župana) predvideli manjši objekt, v katerem bi bila WC (tako imenovani poljski WC) in shramba za igrače. Povsem logično in priročno je, da se postavi tudi takšen objekt. Otroci so v času varstva tudi na zraku oz. na zunanjih igralnih površinah in je prav, da imajo WC v bližini. Prav je, da je ob otroškem igrišču tudi shramba za igrače in ostale pripomočke, katere po zaključku varstva pod vedrim nebom pospravijo »pod streho«.

Zanimiv je popis del in materiala za ta WC in shrambo za igrala. Skupna uporabna površina sanitarij in shrambe za igrače je nekaj več kot 30 m². Od tega je za sanitarije s tremi WC školjkami (2 WC školjki za otroke, 1 WC školjka za odrasle) in predprostorom z dvema umivalnikoma namenjeno nekaj več kot 10 m². Ostalo je shramba za igrače. Objekt je zidan in z ravno streho. Posebno bode v oči izračun za izdelavo fasade. Projektantski izračun je 11.847,59 €. Predvidena končna cena za celoten objekt je 47.127,80 €. Oprema zunanjega WC-ja in skladišča za igrače ni nič posebnega. Je pa zanimiva končna cena izdelave za m²WC-ja in skladišča. 1.500 € za m²WC-ja ali zaprtega

skladišča pa je že cena, ki ne more biti plod zdravega razuma. Kvadratni meter poljskega WC-ja je torej dražji, kot je ovrednoteno z isto mersko enoto stanovanje »v Hildinih« blokkih na Celovski cesti v Ljubljani.

Tako kot sem že zapisal, vsem dosedanjim investicijam v občini pred končnim obračunom ni mogoče »reči« končna cena. Vse investicije do sedaj so se namreč na koncu običajno podražile za vsaj 20 %. Če zaokrožim »predvideni« končni znesek na 50.000,00 €, nisem prav nič mimo »usekal«. In če naredim seštevek dela in materiala za

urejanje okolice s sajenjem, podiranjem in presajanjem dreves s področja hortikulture in prištejem znesek materiala in dela za »poljski WC« in shrambo za igrače, se cena ustavi na 80.000 €. K tej vrednosti je treba »pribiti« še stopnjo DDV-ja. Za primerjavo naj še napišem, da je za 80.000 € na tržišču že mogoče kupiti stanovanjsko hišo, ki ima WC s kopalnico, z dnevno sobo, s kuhinjo, spalnico in še kup skladiščnih prostorov. V tej ceni pa je lahko tudi vrt s sadovnjakom ali z drugim drevjem z ambientno zasaditvijo.

Sedaj mi je pa jasno, zakaj se je cena za vrtec povzpela v višave. Po takšnih dnevnih cenah in takšnih izračunih pa je povsem mogoče, da bi vrtec s 6 oddelki in z 2 oddelkoma na rezervo res lahko stal tam približno 3.0 mio €. Poznam primere, ko vrtec s takšno kapaciteto, kot je predviden na Vidmu, zgradijo za polovični znesek. In pol cenejši vrtec bi dosegel prav vse tiste norme in certifikate, ki so predpisani za prostore, v katerih se izvaja dnevno varstvo otrok. ♦

Spoštovane Dobrepoljke in Dobrepoljci, dragi prijatelji!

Roman Bukovec, predsednik
OO SDS Dobrepolje

Ponovno čutim potrebo in dolžnost, da vam napišem nekaj o aktualnih dogodkih v naši občini, morda tudi v državi, in o svojih razmišljanjih v zvezi z le-temi. Morda me k temu spodbuja tudi dejstvo, da ste mi mnogi med vami stisnili roko in se mi zahvalili za izrečene misli v prejšnjih člankih. Saj ne, da sem častihlepen, ampak vaša vzpodbuda in zahvala sta zame bogato plačilo za izgubljeni čas in živce na mnogih sestankih v občini in izven nje.

Zadnji meseci so bili polni dejavnosti, in tudi v prihajajočih nas čakajo zanimivi dogodki. Pred nami je referendum o arhivih, pa evropske in nato še lokalne volitve. In morda še katere. Mnogi ste se od teh stvari že distancirali. Morda iz obupa ali pa občutka nemoči stvari spreminjati na bolje. Sam še nisem obupal, kajti moje tolmačenje je: »Če ne grem na volitve ali referendum, bom še dodatno prispeval, da dogodki krenejo v smer, za katero menim, da ni prava.« Zato bi se na tem mestu rad zahvalil vsem, ki ste oddali svoj glas, da arhivi ostanejo odprti. Svoj glas ste zastavili za resnico. In bližje ko bomo resnici, manj bo prostora za prepire, obtoževanja in manipulacije. Mnogi menijo, da so arhivi stvar preteklosti. Sam ne mislim tako. Oziroma arhivi bodo stvar preteklosti takrat, ko bodo že dolgo dostopni in odprti za vse, ki jih zgodovina zanima, za študente zgodovine, da bodo na to temo pisali diplomske naloge, in za zgodovinarje, da bodo na novo zapisali morebitna nova zgodovinska dejstva. Bežanje od resnice je še dodatno poglobljanje deljenja slovenskega naroda. Obenem pa nas oddaljuje od resničnih problemov, ki bi jih morali rešiti, pa jih ne, ker se ukvarjamo sami s seboj in vsak s svojo resnico. Vzporedno s tem pa ostajamo država brez gospodarske rasti. Zadolžujemo se preko vseh razumnih meja in nimamo vizije, kako ta trend ustaviti. To, da ne zadolžujemo več samo svojih otrok,

ampak tudi vnuke in pravnuke, pa nikogar pretirano ne skrbi. Mi raje bežimo pred resnico. Raje slišimo, da sta za našo bedo krivi Evropa in Amerika. To nam govorijo tisti, ki nas zadolžujejo in od tega zadolževanja tudi največ imajo, to so tisti, ki nam postavljajo vedno nove prepreke na poti do resnice.

Ves napredni svet je obsodil vse totalitarne režime; komunizem, nacizem, fašizem. Mnogo preveč nečloveško podlih stvari se je zgodilo v vseh teh režimih, da bi lahko ostalo brez vsaj moralne obsodbe. Ko vsake toliko časa pride v medije novica o kakšni slabo oskrbovani ali Bog ne daj mučeni mački ali psu, se vsi časopisi in ostali mediji razpišejo in razgovorijo o tem, analizirajo in iščejo razloge ter obsojajo po dolgem in počez. Seveda je tako tudi prav, saj s tem opozarjajo, da so taka dejanja nedopustna. Vsak na svoj način se moramo truditi, da do tega ne pride. A glej ga, zlomka, ko pa gre za ljudi, ki so jih maltretirali, mučili in zverinsko ubijali, brez vsake dokazane jim krivde, pa obmolkujemo. Zmanjka nam volje in moči, da bi vsaj poizkusili poiskati zgodovinsko resnico. Sam mnogo premišlujem o tem, kako smo lahko Slovenci sami sebi postali največji sovražnik, kako nas to dejstvo spremlja še danes, ali pa čedalje bolj. Odgovor na to vprašanje ni tako preprost in po vsej verjetnosti ni tak, kot so nas učili v šoli. Res je, da je bil upor proti okupatorju sveta stvar za večino Slovencev. Res pa je tudi, da je bil strah pred komunizmom v vrstah izobraženih, ustvarjalnih in podjetnih takratnih slovenskih intelektualcev, delavcev in kmetov – slovenskih domoljubov – nepopisno velik. Približno 700 povojnih grobišč nam govori, da je bil ta strah upravičen. Mnogi med tistimi, ki so končali v breznih, tankovskih jarkih in rudniških rovih, so podpirali partizanski boj ali upor proti okupatorju. Niso pa se mogli poistovetiti s komunistično totalitarno ideologijo. Zato je treba o odgovoru na vprašanje, kdo je bil na pravi strani in kdo ne, posebej pa zakaj ni bil, ponovno razmisliti.

Nič pa mi ni treba razmišljati, če vprašam svoje srce, kdo je bolj ljubil Slovenijo takrat, v času osamosvajanja, ali pa danes. Odgovor je jasen. Zato sledim srcu. Sledite mu tudi vi.

Naj temo o arhivih zaključim z mislijo, da so arhivi del zgodovine. Zgodovina pa je zato, da se iz nje nekaj naučimo. Dobršen del arhivov so že uničili, kar je ostalo, pa ponovno zapirajo. Ali to počnejo zato, da se iz zgodovine ne bomo nič naučili? Ali se nam bo zgodovina ponavljala?

Želel sem vam pisati še o evropskih in lokalnih volitvah. Najmanj te nas čakajo v tem letu. Prav je, da se udeležite evropskih, ki so že v maju. Mislim, da je dr. Milan Zver s svojo žensko ekipo dostojno zastopal Slovenijo v iztekajočem se mandatu. Je pa tudi nosilec liste v prihajajočem. Za njim stoji mlada in strokovna ekipa ljudi, ki je vredna vaše podpore. Evropa je steber demokracije in temelj stabilnosti. Je vir mnogih priložnosti za ljudi, občine, podjetja in državo. Samo izkoristiti jih je treba, in treba znati izkoristiti.

In potem so tu še lokalne volitve. Upam, da ste prepoznali trud svetniške skupine SDS, pa tudi drugih svetnikov, da bi občina delovala odločno, transparentno in racionalno. Včasih smo bili uspešni, včasih pa tudi ne. Pri zapravljanju vašega davkoplačevalskega denarja ima občinska uprava včasih drugačno logiko, kot jo imamo občani, ki za svoj denar hočemo dobiti čim več in čim bolj kakovostno v razumnem časovnem obdobju. Sicer vam je nekaj o tem pisal g. Palčar in teh stvari ne bi podrobneje analiziral.

Rad bi vam pa sporočil, da v SDS predstavljamo kakovostno svetniško skupino, da imamo tudi kandidata za župana in da smo pripravljeni na trdo delo. Že sedaj se vam zahvaljujem za podporo in vam obljubljam, da izkazanega zaupanja ne bomo zlorabili. ♦

Tekači povezali soline

Kaj je letos ponovno »vleklo« dobrepoljske tekače?

Gorazd Milavec

Prvo letošnje tekmovanje, ki se ga je udeležila kar 18-članska skupina tekačev našega Športnega društva Dobropolje, je minilo tako hitro kot tek, katerega smo večina pretekli v manj kot eni uri. Odlično vodenje prijetnega napovedovalca, za

tek odlične vremenske razmere, vonj po morju, čas za spremembo letnega časa in čudovita kemija med samimi tekači so bili ponovno aduti, ki se tudi letos niso izneverili.

Tek v prekrasnem delu Primorske vsako leto privabi več tekačev. Povezati tek med obema slovenskima solinama, po trasi, ki

večinoma poteka ob vodi, skozi Lucijo, po Portorožu, skozi predor do Sečovelj, je dogodek, ki ga preprosto ne smeš zamuditi, če le imaš nekaj veselja do teka.

Naslednje leto? Seveda! Kdor ne teče po solinah, ni tekač Športnega društva Dobropolje. ♦

Dobrepoljski veterani na turnirju v Velikih Laščah

Alojz Kuplenk

ŠD Velike Lašče je 16. marca pripravilo že tretji turnir v malem nogometu za veterane. Povabilo so prejeli tudi veterani Dobropolja, ki so se turnirja udeležili kar z dvema ekipama. Vseh ekip je bilo 6, od Sodražice do Kostela ob Kolpi. Obe dobrepoljski ekipi sta se odlično odrezali. V predtekmovanju sta zanesljivo ugnali svoje nasprotnike in se uvrstili v finalni del. Ker pa sta po predtekmovanju obe ekipi zasedli v svoji skupini prvo mesto, sta se v finalu pomerili med seboj. Po izteku rednega igralnega časa je bil rezultat 2 : 2. Po streljanju kazenskih strelav pa so se veselili veterani iz ekipe ŠD Ponikve in zasedli prvo mesto. Sledili so še čestitke in zaključek s pogostitvijo, ki jo je pripravilo ŠD Velike Lašče. ♦

Košarkarski in odbojkerski turnir trojk v Grosuplju

Fantom se pridružujejo še dekleta

Ljubitelje oranžnega usnja 7. junija v Grosuplju čaka novi košarkarski spektakel. Na zunanjem igrišču brinjske šole se bodo že drugič zapored pomerili na tradicionalnem košarkarskem turnirju trojk. »Lani je bilo z nami 11 ekip, saj je istočasno potekal Samsungov turnir trojk v Ljubljani. Letos smo se temu izognili, zato pričakujemo okoli 20 ekip tako iz ožje kot tudi širše grosupeljske regije,« pojasni vodja organizacijskega odbora Mitja Žlajpah in doda: »Nagrada za osvojeni turnir bo 250 evrov, kar bo gotovo pritegnilo tudi najzaha-tevnejše igralce trojk.« Košarkarji se bodo pomerili tudi v celodnev-nem metanju prostih metov, tekmovali v metanju trojk. Prijavnina na košarkarski turnir v predprijavi do 3. junija znaša 30 evrov, na dan prijave pa 40 evrov. Organizatorji pozivajo k čimprejšnji prijavi, saj bo število ekip omejeno na 20. »Vsaka ekipa bo odigrala vsaj tri tekme, tisti, ki bodo šli do konca, pa si lahko obetajo kakih šest do sedem tekem, zato bodo košarkarski navdušenci tokrat res prišli na svoj račun. Pričakujemo obilo zanimivih tekem in kvalitetne košar-ke,« je prepričan Mitja Žlajpah.

Letošnja novost je, da bo istočasno na Brinju potekal tudi turnir mešanih trojk v odbojki na mivki. Na turnirju bo sodelovalo največ 16 ekip, ki bodo igrale po sistemu dvojne eliminacije (vsaka ekipa odigra vsaj dve tekmi). Ekipo lahko sestavljata dva fanta in dekle ali dve dekleti in fant. Nagradni sklad bo odvisen od števila prijavljenih ekip; v primeru 16 ekip bo to sto evrov.

Prijavnina na odbojkerski turnir je 30 evrov. »Veseli smo, da lah-ko skupaj s košarkarji združimo moči in tako še popestrimo dogajanje v športnem parku Brinje. »Vabljeni vsi, ki uživate v odbojki na mivki, da se nam pridružite,« pravi vodja odbojkerskega tekmova-nja Simon Krakar.

Turnirja se bosta začela ob 10. uri dopoldan, končala pa tako kot lani v poznih večernih urah in seveda bosta pospremljena z obilico glasbe, jedrač, pijače ...

Prijavnina za ekipo na košarkarski turnir trojk ob predprijavi do 3. junija znaša 30 EUR, na dan prijave 40 EUR.

Prijave in dodatne informacije na:
tel.: 031 363 667 (Mitja)
e-pošta: turnir.trojk@gmail.com

Prijavnina za ekipo na turnir v odbojki znaša 30 EUR. Prijave so možne do 4. junija 2014.

Prijave in dodatne informacije na:
tel.: 040 530 033 (Simon)
e-pošta: simonkrakar@gmail.com

Za hrano, pijačo in dobro glasbo bo poskrbljeno.

Športni pozdrav in vljudno vabljeni!

Čas sredi pomladi, ko sonce ne skriva več svoje toplote in ko dan odrine večer v poznejše ure, je kot nalašč primeren za kolesarjenje. Ste že pripravili svoje kolo? Očiščeno in tehnično urejeno vam bo prijazno služilo in delalo družbo vse do jeseni. Če boste začeli takoj in pridno vztrajali, potem boste gotovo dobro pripravljene za naš maraton.

16. MARATON TREH OBČIN

**bo v nedeljo, 1. junija 2014,
s startom ob 9. uri
na Kolodvorski cesti v Grosuplju.**

Udeleženci bodo lahko izbirali med tremi – v celoti asfaltiranimi – progami:

- **92-kilometrski proga** z zelo razgibanim terenom in vzponom na 600 m visok Korinj je namenjena dobro pripravljenim kolesarjem;
- **80-kilometrski proga** je enaka, le brez vzpona na Korinj;
- **56-kilometrski proga;**

na voljo pa bodo še:

- **Družinski maraton** – proga, dolga približno 15 km, je namenjena družinam, manj pripravljenim kolesarjem, predvsem tistim, ki želijo uživati v neokrnjeni naravi;
- **MTB proga** bo speljana po dvonamenski planinsko-kolesarski poti v dolžini približno 35 km, ki je primerna samo za gorska kolesa;
- **Pohod na Magdalensko goro** za spremljevalce, ki ne bodo kolesarili.

O predprijavah in podrobnostih se lahko pozanimате na internetni strani:

www.kolesarsko-drustvo-grosuplje.si/maraton.

Nedeljo, 1. junija, si rezervirajte za kolo.

Kolesarsko društvo Grosuplje

10. mešani turnir odbojkerskih ekip

30. 3. 2014 – to je v redu.

Začeli ob 09.00 – večina jih je zamujala, zato smo začeli šele 9.25, kar je kar malo pozno.

7 ekip

Dve skupini: 4 + 3

9 tekem rednega dela.

V polfinale 2 prvouvrščeni ekipi.

Igralo se je 2 seta do 15 – to je kar malo dolgo. Traja približno 20 minut, med tekmami 5 minut ogrevanja.

Sodil najprej jaz, vmes Miha, na koncu spet jaz. Več kot 5 tekem zapored je kar naporno. Aleš naj bi pomagal, a ga ni bilo. Pa bi ga potrebovali.

Pripravili smo igro košbojka, a so se prijavili le 4 naši, pa še to trije neprostovoljno. © NIČ VEČ NE PRIPRAVLJAMO IGRIC.

Sendviče priskrbel Lojz – pri Trgojanu (donacija), vode donirala Irena (Majolka).

Vse je bilo super. Ekipe izredno izenačene.

Končni vrstni red:

1. mesto: XRB TEAM
2. mesto: MIKS-TIM
3. mesto: VOGA TEAM
4. mesto: ŠD DOBREPOLJE (Andreja, Miha, Dejan, Klemen Potočar, Tadeja, Damjan Buščaj)
5. mesto: KORTE TEAM in PERSPEKTIVEN KADER
7. mesto: DraMa (Maja Virant&co)

Končali ob 14.45, nato še podelitev in pospravljanje do 15.00. Potem pa na pice k Brdavsju.

Tekme za 5. mesto nismo imeli.

Med tekmami je igrala muzika – dobro. Imeli smo tudi ozvočenje. Odprt je bil zgornji del, kar je super. Gor malo Miro, skoz pa Lojz. Imeli smo tudi kavo in reklame za dob'r tek in športni dan Bruhanji vasi.

Vsak igralec je dobil vrečko za superge. Za najboljše tri ekipe MEDALJE.

Skupna ocena: 5

PD Dobropolje in MDO PD Ljubljane
vabita na

44. PLANINSKI TABOR

MDO Planinskih društev Ljubljane
in na

SREČANJE OB 25-LETNICI PD DOBREPOLJE

v soboto, 31. maja 2014,
pri planinski koči na Kamen vrhu.

Začetek kulturnega programa
bo ob 11. uri.

Prireditev bo potekala ob vsakem
vremenu, za hrano in pijačo bo
poskrbljeno.

Vidimo se na Kamen vrhu!

KINO DOBREPOLJE - KINOPROGRAM

MAJ in JUNIJ 2014

PETEK, 23. MAJ, OB 18. uri

ameriški animirani film za otroke

LEGO FILM

KRATKA OZNAKA: Prijubljene kockaste igrače za mlade in stare se v prvem celovečernem filmu soočajo z nepredstavljivo nevarnostjo, ki bi lahko za vedno uničila njihov svet. Rešitev najdejo v preprostem gradbincu Emmetu, ki ga po spletu nenavadnih naključij zamenjajo za zadnjega velikega mojstrskega sestavljavca. S pomočjo modrega čarodeja, prikupne mladenke, Batmana in kopice drugih čudaških Lego figuric se Emmet poda na največjo pustolovščino svojega življenja. Toda če želi premagati zlobnega tirana, ki želi za vedno zlepiti vse kocke, mora ključni junak pozabiti na strah in svoji domišljiji pustiti proste roke.

DOLŽINA: 1 ura, 40 MINUT.

PETEK, 6. JUNIJ, OB 18. uri

ameriška Disneyjeva risanka, sinhronizirana v slovenščino

ZVONČICA IN PIRATSKA VILA

KRATKA OZNAKA: V Viliinjem dolu se vsi pripravljajo na veliko praznovanje, toda zabavo pokvari novica o kraji čudežnega modrega vilinskega prahu. Zvončica in njene zveste prijateljice hitro ugotovijo, da je tatvino izvedla vila Zarina. Ker želi malopridnica prah odnesti k zlobnim piratom pod vodstvom kapitana Kljuka, jo skuša Zvončica ustaviti, toda Zarina vilam pomeša njihove čarobne moči. Preden napadejo pirate, se morajo vile znova naučiti uporabljati svoje moči, nato pa zbrati ves pogum in znova vzpostaviti red v pravljicni deželi.

DOLŽINA: 1 ura, 18 MINUT.

*Kdor umre, neha živeti, toda nehati živeti še ne pomeni umreti.
(nemški pregovor)*

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, dedka, brata in strica

FRANCETA VIDICA

(1928–2014)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga kropili, darovali cvetje, sveče in svete maše, ste zanj molili v vežici in na domu, nam izrekli sožalje in ga pospremili na zadnjo pot.

Zahvaljujemo se gospodu župniku Marinku za lepo opravljeno pogrebno slovesnost, pevskemu zboru Struge za lepo zapete pesmi in pogrebniemu zavodu Novak iz Žužemberka za organizacijo pogrebnih storitev. Še posebno pa se zahvaljujemo osebju v Domu starejših občanov Grosuplje za vso skrb, ki ste mu jo nudili ob njegovem bivanju v domu. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki ste ga obiskovali in mu dajali voljo, moč in upanje ob njegovih težkih trenutkih.

Hvala vsem in vsakemu posebej!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Veliko hvaležnost čutim do vseh, ki ste mi pomagali ob nesreči v gozdu. Zahvaliti se želim vaščanom Ceste in še posebno Tonetu Nosetu, ki ste me reševali izpod podrtega debla. V nesreči sem še enkrat spoznal, koliko volje za pomoč človeku je v naših gasilcih. Ob tem se spominjam še posebno gasilcev, članov PGD Videm in Zdenska vas. Hvaležnost čutim tudi do dr. Zdravka Mariča in Robija, ki sta s hitro zdravniško prvo pomočjo poskrbela, da bom imel še naprej nogo. Prav tako sem hvaležen vsemu zdravstvenemu osebju v Kliničnem centru, kjer se trudijo, da mi lajšajo bolečine.

Skrb sorodnikov ob mojem zdravljenju v bolnišnici in domači bolniški postelji me navdaja kljub bolečinam z upanjem, da se bo moje zdravje povrnilo. Zahvaliti se želim gospodu Marinku Bilandžiću, ki je daroval sveto mašo za moje zdravje. Hvala vsem, ki me obiščete ali se zanimate pri mojih domačih za moje okrevanje. Vaše dobre misli mi vlivajo pogum in optimizem, da bom morda nekoč spet tak, kot sem bil pred nesrečo.

Hvala, ker sem ob vas začutil pomen pregovora: V nesreči spoznaš prijatelja.

Milan Blatnik

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zamaže te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja!*

ZAHVALA

Ob trpkem spoznanju, da je za vedno odšla od nas naša ljubljena žena, mama, babi, tašča, sestra, teta in svakinja

LIDIJA PERHAJ, roj. HROVAT,

(1947–2014)

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za tolažilne besede. Hvala g. župniku za poslovljni obred, pevskemu zboru za sočutno petje, cvetličarni Lilija za opravljene storitve, gasilskemu društvu Hočevje in Društvu upokojencev Dobrepolje za spremstvo s praporom. Hvala gobarskemu društvu Štorovke Šentrumar za ganljiv govor in poslovljne besede.

Hvala vsem za izrečene besede sožalja in podpore, darovano cvetje in sveče. Hvala tudi vsem, ki ste jo kropili, zanjo molili in jo na zadnji poti pospremili v zelo velikem številu.

Prav lepo se zahvaljujemo vsem, ki ste ji stali ob strani, jo bodrili in ji vlivali upanje ves čas njene hude bolezni, kakor tudi vsem zaposlenim Doma starejših občanov Videm - Dobrepolje, kjer je preživela zadnje mesece svojega življenja.

Hvala vsem, ki jo boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njeni

Jutro je upihnilo poslednji plamen upanja, izsušeno grlo pa se je za vedno vdalo tišini ...

**STE UJETNIKI NOREGA RITMA ŽIVLJENJA?
STE UTRUJENI, IZČRPANI, LE S TEŽAVO
DOSEGATE ZASTAVLJENE CILJE?
VAM TELO ŠEPETA, DA POTREBUJETE
SPROSTITEV, POBEG PRED
VSAKODNEVNIM STRESOM?**

SALON SPROSTITVE ZARJA je pravi naslov za Vas!

Nudim:

- **KLASIČNO MASAŽO CELEGA TELESA**
• **DELNO MASAŽO**
- **REFLEKSNOCONSKO MASAŽO STOPAL IN DLANI**
• **PEDIKURO** (medicinsko, klasično, kraljevo)

Vzemite si čas zase! Pridem tudi na dom.

Nina Kastelic s.p. | Zagorica 10 | **031/603-493**

KMETIJSKE STORITVE

- SEJANJE KORUZE S PNEVMATSKO ŠTIRIVRSTNO SADILNICO
- PRODAJA AJDOVE KAŠE, AJDOVE MOKE IN JEŠPRENJA
- BALIRANJE OKROGLIH BAL
- BALIRANJE KOCK

JOŽE ŠUŠTAR
BRUHANJA VAS 28
1312 VIDEM-DOBREPOLJE

031 677 668

sustar.joze@gmail.com

Rigler
AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
M: 041 990 868
KOMPOLJE 77
1312 DOBREPOLJE

**POPRAVILO VOZIL za vse zavarovalnice
NADOMESTNO VOZILO**

AVTOVLEKA

SERVIS VOZIL

IZPUŠNI SISTEMI

AVTO DIAGNOSTIKA

**POLNJENJE IN SERVIS
KLIMATSKIH NAPRAV**

**ČIŠČENJE A/C ZARADI
NEPRIJETNIH VONJAV**

PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED

Pnevmatike za osebna vozila, poltovorna vozila,
traktorje in kmetijske stroje

Na voljo tudi:

ALU in jeklena platišča, poltovorne pnevmatike,
zračnice, brisalci, akumulatorji in drugi avtodeli

ZOBNA ORDINACIJA

Hribar Hostnik Andreja
dr.stom
Pod hribom cesta II 24a,
1290 Grosuplje

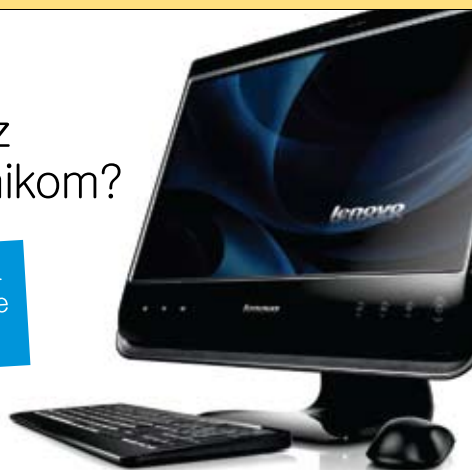
041 780 741

www.andrejadent.com

- **splošno zobozdravstvo**
- **protetika, kirurgija**
- **estetsko zobozdravstvo**
- **laserska somatologija**
- **beljenje zob, zobni nakit**
- **implantologija**

Težave z računalnikom?

Ogled obstoječega stanja in svetovanje brezplačno!

Prodaja, servis
in vzdrževanje računalniške opreme za podjetja in fizične osebe.

Boris Kaplan s.p.
Predstruge 95
1312 Videm-Dobropolje
Informacije 051/417-022
boris.kaplan@juniteh.si

Vrhunska kvaliteta!
Nizke cene!

- PVC okna iz visoko kakovostnih materialov
- PVC okna z zunanjimi ALU maskami
- Skrito varnostno okovje v oknih
- Novi modeli PVC in ALU vrat
- Nove rolete in zunanje žaluzije
- **NOVO!** Prodaja stekla

Razstavni salon na novi lokaciji:
Javorškova ulica 3, 1315 Velike Lašče
delavni čas: od ponedeljka do petka od 8h do 17h, sobota po dogovoru

OKNA PRIBA

PRIBA OKNA d.o.o., Tel: 01/510 55 30, Fax: 01/510 55 31
Barbara, gsm: 041/449 334, Primož, gsm: 041/402 780

041/402-780 • priba@amis.net • www.priba-okna.si

STEKLARSTVO HREN

Peter Hren s.p., Gradež 14, 1311 Turjak, GSM: 031/356 668

Storitve:

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Kopelit steklo za delavnice
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve
- Intervencija 24 ur na dan

Cesta 66, 1312 Videm Dobropolje
<http://www.avtolicarstvo-brundula.si>
info@avtolicarstvo-brundula.si

Popravilo toče brez lakiranja
Brezplačna nadomestna vozila
Popravljamo za vse zavarovalnice

Kemično čiščenje

Poliranje vozil

Avtovleka 24h

Aktualne novice, dogodki, prireditve in še več na spletnih straneh občine Dobropolje
<http://www.dobropolje.si/>

Vabila na dogodke, ki se odvijajo v občini Dobropolje, lahko društva, klubi in občani pošiljate tudi na elektronski naslov dogodki@dobropolje.si.